

CAMPUSUTVIKLINGSPLAN UNIVERSITETET I STAVANGER

Vedtatt av styret 10.09.2020

 STATSBYGG

University
of Stavanger

INNHold

SAMMENDRAG	3
FORORD	6
01 INNLEDNING	9
1.1 Bakgrunn og mandat	10
1.2 Statsbyggs rolle	11
1.3 Prosess og organisering	11
1.4 Grensesnitt til andre prosjekter	13
1.5 Universitetsområdets historie	15
1.6 Bærekraft og miljø	16
02 DAGENS SITUASJON	18
2.1 Om Universitetet i Stavanger	19
2.2 Campus Våland - Arkeologisk museum	23
2.3 Campus Bjergsted	25
2.4 Campus Ullandhaug	27
03 OVERORDNEDE FØRINGER	41
3.1 Overordnede politiske føringer	42
3.2 Regionale planer	42
3.3 Kommunale planer for Stavanger	43
3.4 Kommunale planer for Sola	45
3.5 Reguleringsplaner	45
04 UTVIKLINGSTREKK OG BEHOV	49
4.1 Utviklingstrekk	50
4.2 Etterspørselsbaserte behov	51
4.3 Interessenters behov	53
4.4 Konkretisering av behov - innsatsområder	57
05 VISJON OG MÅLBILDE	61
06 MULIGHETSSTUDIE	64
07 ANBEFALTE STRATEGIER FOR CAMPUSUTVIKLING	69
7.1 Effektmål, gevinster og tiltak	70
7.2 Prinsipper for utvikling	70
7.3 Arealstrategier	72
7.3 Bygningsmassen – trinnvis utvikling	79
7.4 Forhold til gjeldende områdereguleringsplan	87
7.5 Gjennomføring	89
7.6 Oppfølging	91

SAMMENDRAG

Ledelsen ved Universitetet i Stavanger (UiS) har gitt Statsbygg i oppdrag å utarbeide en ny campusutviklingsplan. Den forrige campusutviklingsplanen for UiS ble ferdigstilt i 2013. I ettertid har Kunnskapsdepartementet lagt nye føringer for campusutviklingsplaner gjennom langtidsplan for forskning og høyere utdanning. Stavanger universitetssykehus kommer til å flytte til Ullandhaug og Stavanger kommune har vedtatt ny områdereguleringsplan for universitetsområdet. Prognosene for studentvekst mot 2040 er dessuten betydelig redusert siden 2012. Rammer og føringer for universitetet og dets omgivelser har altså endret seg såpass mye at det er behov for en helt ny campusutviklingsplan.

Pr mars 2020 tilsa prognosen fram mot 2040 en beskjeden økning fra dagens omlag 11 100 studenter til 12 000 studenter. Virusutbruddet våren 2020 har imidlertid gitt et tilbakeslag i norsk økonomi. Som et av mange tiltak har regjeringen i revidert nasjonalbudsjett for 2020 foreslått å øke antall studieplasser. For UiS' sin del ser dette ut til å bety rundt 250 nye studieplasser allerede fra høsten 2020. Hvilke konsekvenser dette får for arealbehov på campus er usikkert da krav om avstand kan bli opprettholdt i lang tid framover og nye digitale løsninger er på full fart inn i arbeid og undervisning. Hovedprinsippene i campusutviklingsplanen er vurdert til å stå seg godt uavhengig av disse endringene.

Gjennomsnittlig antall kvadratmeter pr student ved UiS er i dag på om lag 10,4. Til sammenligning vurderes 10 kvm/ student til å være tilstrekkelig i NTNUs arealstrategi, men den omfatter da for en stor del nybygg. Arbeidsplassrelatert areal ligger et sted mellom 14,5 og 16,4 kvm pr ansatt ved UiS. Sammenlignet med statens arealnorm på 11-13 kvadratmeter pr ansatt, kan det være noe potensial for bedre utnyttelse av dagens kontorarealer. Samlet sett har imidlertid UiS et begrenset potensial for å effektivisere bruk av eksisterende arealer, men funn fra vurderingene av funksjonell egnethet indikerer at en del arealer må tilpasses for å tilfredsstille de funksjonelle behovene til de ulike brukergruppene. Blant annet bruker UiS, SiS og Statsbygg flere midlertidige bygninger og tidligere eneboliger på universitetsområdet til

studentboliger og andre funksjoner som ikke har fått plass i den permanente bygningsmassen.

UiS' målsetting er å bidra til grønn omstilling og et åpent og attraktivt universitet med et godt student- og arbeidsmiljø. Bygg og infrastruktur ved UiS kan støtte opp under denne målsettingen ved å legge opp til at utadvendte aktiviteter og fellesarealer legges til førsteetasjer, synliggjøres og tilgjengeliggjøres for alle. Ved UiS campus Ullandhaug foreslås det en videreutvikling og konsentrasjon av aktiviteter langs den sentrale campusaksen, med vekt på utvikling av krysningspunktet mellom kollektivaksen og campusaksen for å etablere et tydeligere atkomstpunkt og styrke bruk av kollektivtransport. Mens aksen urbaniseres og får flere aktiviteter, foreslås det tiltak for å øke det biologiske mangfoldet og landskapets evne til å håndtere et våtere klima i områdene rundt aksene og på universitetsområdet.

Utover planlagt nytt bygg for helsevitenskapelig fakultet er UiS' behov for nye arealer i kommende 20-årsperiode begrenset. Arealene som fristilles i Kjell Arholms hus når helsevitenskapelig fakultet flytter ut og i Kitty Kiellands hus når Studentsamskipnaden realiserer sitt planlagte nybygg, vil kunne dekke de fleste kjente arealbehovene. Unntaket er studentaktiviteter, hvor det er behov for mer areal. Plassering av nytt bygg for helsevitenskapelig fakultet, SiS Huset og eventuelt nytt bygg for studentene vil være av betydning for hvordan UiS campus Ullandhaug utvikler seg i de neste 10-20 årene.

I tillegg til rene arealbehov har kartleggingen av bygningsmassen og uteområder vist at UiS og omgivelsene også har en del funksjonelle behov som flere møteplasser og oppholdsarealer ute og inne, flere grupperom og områder for uformell læring, bedre fysiske forbindelser og utvikling av mellomrom mellom bygninger, samt flere servicefasiliteter. Flere steder kan dette ordnes med ominnredning eller ombygginger, men i andre tilfeller kan dette også bety tilbygg. Her er det flere muligheter, avhengig av hvordan arealene som fristilles i Kjell Arholms hus tas i bruk.

Campusutviklingsplanen er en strategisk plan som skal gi grunnlag for prioriteringer, men den erstatter ikke krav om utredning etter instruks om bygge- og leiesaker i statlig sivil sektor.

Campusutviklingsplanen eies av Universitetet i Stavanger og Statsbygg, og partene har et felles ansvar for oppfølging.

Oppsummering av innspill

En første utgave av campusutviklingsplanen ble sendt på høring til interne og eksterne høringspartner i mars og april 2020. Universitetet i Stavanger og Statsbygg mottok til sammen 25 uttalelser.

Bred støtte til mål og hovedprinsipper

Innspillene gir bred støtte til målsettingene for campusutviklingen og de foreslåtte hovedprinsippene for utvikling, både fra interne og eksterne parter. Den brede forståelsen og forankringen av hovedprinsippene vil være viktig i det videre arbeidet med utvikling av bygningsmasse og infrastruktur.

Plassering av helsevitenskapelig fakultet

Høringen viser at det er et stort flertall av både interne og eksterne aktører som ønsker at nytt bygg for helsevitenskapelig fakultet lokaliseres ved det nye sykehuset. Teknisk-naturvitenskapelig fakultet ønsker dette bygget oppe på campus, og enkelte avdelinger ved UiS uttrykker at de ser begge plasseringer som mulige. Helsevitenskapelig fakultet og Teknisk-Naturvitenskapelig fakultet har også ulikt syn på om flere av TNs institutter bør flyttes til området ved det nye sykehuset. Etter at ny strategi for UiS er vedtatt vil ledelsen ta stilling til hvilken grad av fysisk tilstedeværelse UiS skal ha i miljøer som er viktige for UiS.

Fysisk tilstedeværelse er en viktig faktor, men behovet varierer mellom ulike fag og miljøer. Fakultet for utøvende kunstfag uttrykker imidlertid i sin uttalelse at det ikke er aktuelt å skulle flytte fra Bjergsted, da det har en ideelt god plassering, som både ivaretar fakultetets dype integrering i regionens kulturliv og ivaretar visjonen om Bjergsted som et nasjonalt kraftsenter for musikk og kunst.

Plassering av SiS-huset

I høringen ba UiS og Statsbygg om tilbakemelding på hvor det planlagte SiS-huset bør plasseres. Stavanger kommunes administrasjon og Universitetsfondet ønsker SiS-Huset plassert til felt U14 som er regulert til lokalsenter i områderegeringsplanen. Politikerne vedtok imidlertid at de ønsker plassering nær SiS' sportssenter, i likhet med SiS selv og mange av de UiS-interne høringspartene. Flere argumenterer også for andre plasseringer som på felt U10 rett bak Kitty Kiellands hus eller i krysningspunktet mellom campusaksen og kollektivaksen. Utover Stavanger kommune og Universitetsfondet er det i hovedsak de UiS-interne høringspartene som har uttalt seg om plassering av SiS-huset.

I etterkant av høringen har SiS jobbet videre med en konkretisering av form og innhold i prosjektet og har fått utarbeidet en mulighetsstudie. Mulighetsstudien viser en utvidelse av selve sportssenteret sørover og et nytt SiS-hus som en forlengelse av sportssenteret østover. SiS-huset er i denne skissen tenkt å romme mange ulike funksjoner rettet mot studenter. Blant annet en felles resepsjon, sykkelgarasje, kafé og ulike sosiale soner, bokhandel, arealer for studentorganisasjoner og linjeforeninger, arealer til SiS' administrasjon og helsetjenester for studenter. En løsning der SiS-huset blir en utvidelse av SiS sportssenter forutsetter naturlig nok en plassering ved sportssenteret.

Plassering av SiS-huset vil i alle tilfeller ikke bli endelig avklart før i en detaljreguleringsprosess, da områdeplanen stiller krav om detaljreguleringsplan for alle felt på universitetsområdet.

Scenarier og bygningsmassen

Faktafeil som er blitt påpekt i høringsuttalelsene var i hovedsak knyttet til bygningsmassen og til de enkelte avdelingens behov. Feil er blitt rettet opp så langt det har latt seg gjøre.

De ulike avdelingene ved UiS har gitt en rekke innspill til scenariene for omrokkering innenfor eksisterende bygningsmasse. Sluttrapporten er blitt utdypet med at hovedhensikten med å vise ulike scenarier var å vise at det finnes flere alternativer for etterbruk av Kjell Arholms hus, og at scenariene ikke utgjør en uttømmende liste. Rapporten er imidlertid utvidet med et ekstra scenario som foreslått av det Samfunnsvitenskapelige fakultet. Når beslutning om nytt

bygg for helsevitenskapelig fakultet er tatt må UiS gjøre en innplasseringsstudie med bred involvering for å lande kabalen.

Fakulteter og institutter ved UiS ga en rekke nyttige og konkrete innspill til utvikling av bygningsmassen. De innspillene som er for detaljerte for campusutviklingsplanen er blitt samlet i et eget dokument som eies av Avdeling for bygg- og arealutvikling (ABA), og vil være nyttig grunnlag ved fremtidig planlegging av vedlikeholds- og utviklingsarbeid.

Mobilitet og parkering

Mange av UiS' avdelinger tar til orde for en reduksjon av parkeringsdekningen på Ullandhaug og innføring av betalingsordning. Samtidig ønsker de flere og tryggere sykkelparkeringsplasser og bedre garderobeløsninger. Rapporten er blitt utdypet med beskrivelse av parkeringsløsningen som allerede er planlagt ved UiS, og ønsket om flere sykkelparkeringsplasser og garderobe settes på lista over utviklingsprosjekter. UiS vil innføre en løsning der kun registrerte studenter og ansatte kan

benytte bilparkeringsplassene. Noen besøks-plasser beholdes. Ved behov for å regulere etterspørselen kan det knyttes betaling til denne løsningen.

Pandemisituasjonen

Campusutviklingsplanen ble sendt ut til høringspartene akkurat i det Norge stengte ned i mars 2020. Mange har påpekt at den nye situasjonen kan gi konsekvenser for både organisatoriske og teknologiske løsninger, så vel som fysiske løsninger. Sommeren 2020 vet vi for lite om de langsiktige konsekvensene av pandemi-situasjonen til å kunne gjøre faktabaserte endringer i planen, og prosjektgruppen har vurdert hovedprinsippene i planen til å stå seg godt. På sikt vil økt bruk av hjemmekontor, videomøter og streaming av forelesninger kunne føre til endrede areal- og transportbehov, men i skrivende stund kjenner vi ikke omfanget. Dersom krav om avstand mellom mennesker opprettholdes over tid vil det også få konsekvenser for hvordan fellesarealer, møterom og kontorer utformes.

Figur 1: Illustrasjon utarbeidet av Link arkitektur i mulighetsstudien av areal, landskap og transport til campusutviklingsplanen

FORORD

Universitetsområdet på Ullandhaug har djupe historiske røter. Allereie på 1960-talet sette framsynte politikarar av eit 1200 dekar stort areal til universitetsformål. I åra etter dette kunne ein sjå ei rivande utvikling i forskning og utdanning i Stavanger-regionen. I 1994 fekk me samanslåinga av syv ulike høgskular i byen, og denne konsolideringa la grunnlag for etableringa av Universitetet i Stavanger frå 2005. Hovudcampus for dagens universitet ligg på Ullandhaug, medan Arkeologisk museum og Fakultet for utøvande kunstfag held til i Stavanger sentrum. Denne campusplanen omfattar alle desse tre områda.

Universitetet i Stavanger skal ha ein innovativ og internasjonal profil, og være ei drivkraft for

kunnskapsutvikling, endring og omstilling i samfunnet rundt oss. Slike ambisjonar reiser utfordringar for undervisning og forskning, og ikkje minst for vår omgang med omverda.

Begge disse sidene blir femna av den nye planen for campusutvikling ved universitetet. Eit meir opent universitet er eit gjennomgangstema for den nye strategien for Universitetet i Stavanger, der ein i tillegg skal legge stor vekt på kvalitet og berekraft i kjerneoppgåvene våre. Eg er glad for å presentere ein campusutviklingsplan som støtter opp om desse måla, og som difor vil bli eit viktig verktøy for realisering av Universitetet sine ambisjonar i åra som kjem.

Klaus Mohn, rektor Universitetet i Stavanger

01 INNLEDNING

1.1 Bakgrunn og mandat

Bestillingen

Ledelsen ved Universitetet i Stavanger (UiS) har gitt Statsbygg i oppdrag å utarbeide en ny campusutviklingsplan. I planarbeidet er universitetets bygninger og områder på Ullandhaug, Bjergsted kulturpark og Arkeologisk museum på Våland kartlagt. Statsbygg eier det meste av bygg og arealer som leies av universitetet på Ullandhaug, med noen unntak, samt Arkeologisk museum. UiS leier arealene i Bjergsted kulturpark av stiftelsen Bjergsted og Stavanger kommune.

Den forrige campusutviklingsplanen for UiS ble utarbeidet i 2013. I ettertid har Kunnskapsdepartementet lagt nye føringer for campusutviklingsplaner gjennom langtidsplan for forskning og høyere utdanning. Stavanger universitetssykehus kommer til å flytte til Ullandhaug og Stavanger kommune har vedtatt ny områderegeringsplan for universitetsområdet på Ullandhaug. Prognosene for studentvekst mot 2040 er også betydelig redusert siden den gang. Rammer og føringer for universitetet og dets omgivelser har altså endret seg såpass mye at det er behov for en helt ny campusutviklingsplan.

Hva er en campusutviklingsplan?

Campusutviklingsplaner er en helhetlig og langsiktig plan for effektiv og god bruk og utvikling av bygg, eiendom og infrastruktur, som støtter opp under institusjonens faglige og strategiske målsettinger. Gjennom campusutviklingsplanene skal institusjonene identifisere hvilke endringer og investeringer som er nødvendige for å tilpasse campus som et godt verktøy for forskning, utdanning og formidling. Campusutviklingsplanene er strategiske dokumenter for institusjonene, og ikke formelt sett del av et planhierarki som er forpliktende for utbyggingstiltak – hverken for institusjonene selv eller for regulerings-myndigheter, departementer, Statsbygg eller andre aktører. Føringer for hva en campusutviklingsplan skal inneholde finner vi i Kunnskapsdepartementets

«Langtidsplan for forskning og høyere utdanning» fra 2018.

Ordet campus kommer fra latin og betyr «åpen plass». En campus består av bygg, arealene rundt byggene og nødvendig infrastruktur som til sammen utgjør det fysiske undervisnings-, arbeids- og læringsmiljøet for studenter og ansatte ved universiteter og høyskoler¹. Et universitet eller en høyskole kan ha flere campus. Universitetet i Stavanger har campus på Ullandhaug, Bjergsted og Våland. Arkeologisk museum har ingen studenter, men har ansatte som forsker. Museet har ansvar for formidlingen både på museet på Våland og på Jernaldergården.

Regjeringens forventninger

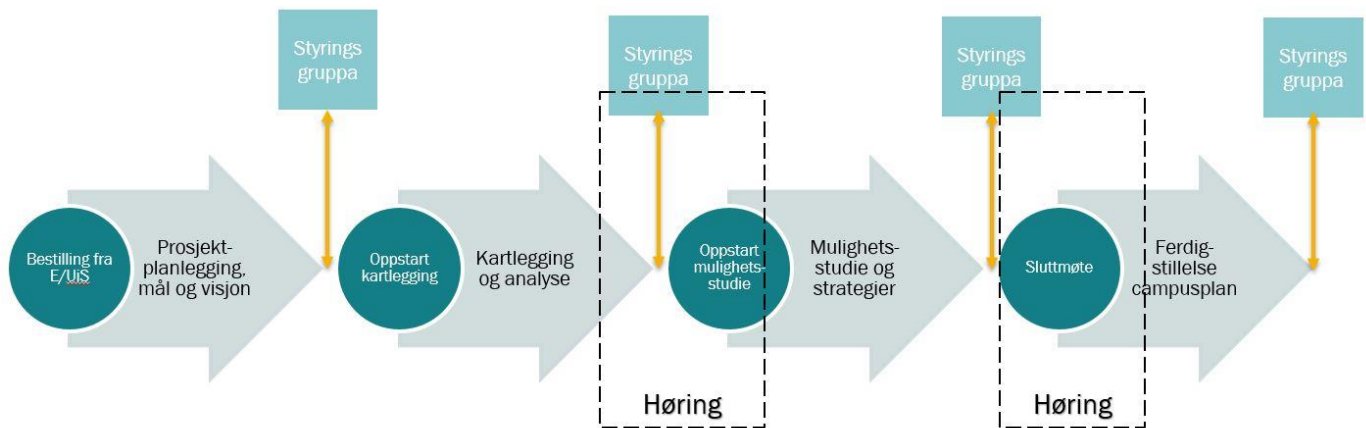
Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning² setter kursen for politikktutviklingen og investeringene i forskning og høyere utdanning. I langtidsplanen for 2019-2028 legger regjeringen også for første gang frem en helhetlig politikk for utvikling, forvaltning og prioritering av universitets- og høyskolebygg. Bygg, utstyr og annen infrastruktur er grunnleggende innsatsfaktorer for at vi skal nå de overordnede målene for forsknings- og utdanningspolitikken. Målet er å legge til rette for at universiteter og høyskoler kan nytte sine arealressurser på best mulig måte for høy kvalitet i forskning og høyere utdanning. Et godt utformet bygg kan invitere til samarbeid, til å krysse grenser mellom fag og til bedre kommunikasjon mellom studenter, mellom studenter og forskere, og mellom academia, næringslivet og lokalsamfunnet.

Regjeringen forventer:

- at statlige universiteter og høyskoler har campusutviklingsplaner som legger til rette for rasjonell bruk av arealene og som støtter opp under institusjonens faglige og strategiske prioriteringer
- at universiteter og høyskoler gjennomfører nødvendige tilpasninger og vedlikehold av eksisterende eiendomsmasse som støtter undervisning og forskning av høy kvalitet

¹ Meld. St. 16 (2016-2017). Kultur for kvalitet i høyere utdanning.

² Meld. St. 4 (2018-2019). Langtidsplan for forskning og høyere utdanning 2019-2028

Figur 2: Skematisk prosess for arbeid med campusutviklingsplan ved UiS

- at universiteter og høyskoler bidrar til å skape, utvikle og ta i bruk forskning, utdanning og innovasjon som gir kostnads-effektive, bærekraftige og klima- og miljø-vennlige løsninger innenfor gjeldende tekniske forskrifter
- at universitetene ivaretar sitt ansvar for å sikre og bevare unike samlinger, herunder tilgjengeliggjøring av samlinger digitalt, samt sikre gode rutiner og beredskap³

Planen revideres hvert fjerde år for å ta hensyn til politiske og samfunnsmessige endringer.

1.2 Statsbyggs rolle

Universitetet i Stavanger leier mesteparten av sine lokaler av Statsbygg gjennom statens husleieordning. Statsbygg er en statlig forvaltningsbedrift under Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Statsbygg skal være byggherre på vegne av staten og rådgiver for statlige virksomheter om arealbruk, utvikling, lokalisering og forvaltning. For universiteter og høyskoler utarbeider Statsbygg campusutviklingsplaner med langsiktige og overordnede prinsipper for bruk av bygningsmassen og uteområder slik at de støtter opp under virksomhetens målsettinger.

1.3 Prosess og organisering

Prosess

Prosjektets oppstartsmøte ble gjennomført i januar 2019 og markerte begynnelsen på kartleggingsarbeidet for campusutviklingsplanen. Kartleggingsfasen resulterte i tre rapporter som beskriver eksisterende situasjon, behov og utviklingstrekk for (1) universitetet (virksomheten), (2) arealbruk og transport og (3) bygningsmassen. Rapportene ble sendt på høring internt på universitetet og til deltakerne i den eksterne referansegruppa. Før ferdigstillelse ble rapportene revidert på bakgrunn av tilbakemeldingene fra høringen. Rapportene fra kartleggingsfasen utgjør vedlegg til campusutviklingsplanen. Beskrivelse av dagens situasjon i kapittel 2 er utdrag fra kartleggingsrapportene.

Kartleggingsrapportene og tilbakemeldingene på disse har dannet et kunnskapsgrunnlag for den endelige campusutviklingsplanen og utarbeidelse av hovedprinsipper for utvikling av campus. Etter kartleggingsfasen ble det gjennomført et mulighetsstudie for areal, landskap, transport og bygningsmassen som grunnlag for utvikling av prinsipper og strategier. Et forslag til campusutviklingsplan ble sendt på en bred høring i mars og april 2020. Innspill fra høringen er blitt innarbeidet i denne sluttrapporten. Til slutt skal campusutviklingsplanen vedtas av UiS' styre.

³ Meld. St. 4 (2018–2019). Langtidsplan for forskning og høyere utdanning 2019-2028

Organisering

Prosjektet har vært organisert med en styringsgruppe, prosjektledelse og arbeidsgrupper. I kartleggingsfasen hadde prosjektet en referansegruppe med i hovedsak eksterne interessenter, mens i mulighetsstudiet har prosjektet hatt en intern og en ekstern referansegruppe. Universitetet i Stavanger har pekt ut deltakere fra egen organisasjon til de

ulike gruppene, samt forespurt om deltakelse i den eksterne referansegruppa.

De fire øverst deltakerne i den interne referansegruppen var med i arbeidsgruppen som kartla eksisterende situasjon, behov og utviklingstrekk for universitetet, altså virksomheten selv, i prosjektets første fase.

Gruppe	Deltaker/rolle
Styringsgruppa	<ul style="list-style-type: none"> - Direktør for organisasjon og infrastruktur ved UiS, Ole Ringdal - Direktør for bygg- og arealforvaltning UiS, Roar Huseby. Fra 1.9.19: Fung. leder for bygg- og arealforvaltning ved UiS, Roy S. Adsen. Fra 1.1.20: Direktør for bygg og arealforvaltning UiS, Frode Alvheim, og avdelingsleder bygg og arealforvaltning UiS, Roy Sokn Adsen - Sektordirektør for universitet og høyskoler i Statsbygg, Kjetil Lehn - Avdelingsdirektør planseksjonen i Statsbygg, Nina Ødegaard - Leder av prosjekt Ullandhaug 2023 i Stavanger kommune, Inger Østensjø - Daglig leder i Universitetsfondet Rogaland, Bjarte Dybvik
Prosjektledelse	<ul style="list-style-type: none"> - Prosjektleder planseksjonen i Statsbygg, Ane Kvamshagen - Prosjektstøtte planseksjonen i Statsbygg, Karoline Kvaleberg - Eiendomssjef i Statsbygg, Adriana Cvjetkovic - Direktør for bygg- og arealforvaltning UiS, Roar Huseby. Fra 1.9.19: Fung. leder for bygg- og arealforvaltning ved UiS, Roy S. Adsen. Fra 1.1.20; Direktør for bygg og arealforvaltning UiS, Frode Alvheim, og avdelingsleder bygg og arealforvaltning UiS, Roy Sokn Adsen
Arbeidsgruppe, tema landskap, areal og transport	<ul style="list-style-type: none"> - Rådgivere fra Tegn_3 (kartleggingsfasen) og Link arkitektur (mulighetsstudie) - Karoline Landa Kvaleberg, planseksjonen i Statsbygg - Arnliot Corneliusen, avdeling for bygg- og arealutvikling, UiS - Helle Svendsen Solgård, avdeling for byutvikling, Stavanger kommune
Arbeidsgruppe, tema bygningsmasse	<ul style="list-style-type: none"> - Rådgivere fra Link arkitektur og Multiconsult (kartleggingsfasen) og Gottlieb Palludan Architects (mulighetsstudie) - Steffen Gretland, arealseksjonen i Statsbygg - Gro Sokn, fakultetsdirektør teknisk-naturvitenskapelig fakultet, UiS
Referansegruppe, ekstern	<ul style="list-style-type: none"> - Stavanger kommune - Kollektivselskapet Kolumbus - Rogaland fylkeskommune - Greater Stavanger - Stavanger Universitetssykehus - Validé - Entra - Innovasjonspark Stavanger AS - Norce - Smedvig eiendom
Referansegruppe, intern	<ul style="list-style-type: none"> - Dag Husebø, prorektor / førsteam. v. fakultet for utdanningsvitenskap og humaniora - Minnah Haniffa, leder senter for entreprenørskap - Brita Ragnes, Førstelektor institutt for kultur- og språkvitenskap - Gitte Kolstrup, Biblioteksdirektør - Joachim Børлие, student, nestleder læringsmiljø StOr - Magne Bartlett, student, StOr - Åge Hultgren, førstelektor institutt for kultur- og språkvitenskap - John Grønli, sjefingeniør laboratorium

Tabell 1: Liste over prosjektdeltakere

1.4 Grensesnitt til andre prosjekter

Oversikt over prosjekter

Det pågår eller har nylig blitt gjennomført en rekke andre prosjekter som enten er under utredning, planlegging eller bygging som er av betydning for campusutvikling i Stavanger.

Prosjekter utenfor UiS:

- *Nytt universitetssykehus i Stavanger (SUS) i 2023:* Sykehuset skal etableres på den sørlige delen av universitetsområdet. Første byggetrinn skal stå klart i 2023. Sykehusbygg er utbygger. UiS har avtale om å leie 1200 kvm i sykehuset til bruk i nåværende utdanninger ved UiS.
- *Ny rundkjøring til campus:* I første halvdel av 2020 vil det bli etablert en rundkjøring i henhold til gjeldende områderegulering, som vil gi ny kjøreadkomst til vestre del av campus.

Studentsamskipnaden i Stavanger (SiS):

- SiS ønsker å samle alle tjenester for studenter i ett eget bygg. Helsetjenester av eksterne aktører som fastleger og tannleger kan også være aktuelle. SiS har anslått behovet til å være opptil 4000 kvm fordelt på ca. 4 etasjer. SiS ønsker at dette bygget kan plasseres i nærheten av SiS sports-senter for en mest mulig effektiv drift slik at de kan tilby lengre åpningstider.
- SiS har meldt inn behov for utvidelse av sportssenteret i løpet av en tiårsperiode.
- SiS vurderer etablering av et storkiosk-tilbud, en kaffebar i Arne Rettedals hus og mindre «pop-up»-serveringssteder på Ullandhaug.

Prosjekter ved UiS:

- *Nytt bygg for helsevitenskapelig fakultet:* I 2019 ferdigstilte Statsbygg et konseptvalgnotat for et nytt helsefagbygg ved UiS. Konseptvalgnotatet anbefalte nytt bygg, men konkluderte ikke med plassering. Se også eget avsnitt om konseptvalgnotatet under, samt vurdering av plassering i kapittel 7.
- *Nytt senter for teknologi og innovasjon på Ullandhaug:* I 2018 ble det gjennomført en arealkartlegging av Kjølvs Egelands hus som viste at en del av arealbehovet til det

teknisk-naturvitenskapelige fakultetet kan løses ved tilpasning av eksisterende bygningsmasse, men ikke hele arealbehovet. Se også punktet om tilbygg til Ivar Langens hus.

- *Planlagte ombyggingstiltak i Kjølvs Egelands hus:* Som en oppfølging av arealstrategien for KE-hus fra 2018, er det både gjennomført tiltak og det foreligger planlagte ombyggingstiltak som skal gjennomføres. I første etasje er det blitt jobbet med å lage mer areal som er egnet for arbeid, både individuelt og i grupper, samt areal seg egner seg for å invitere inn eksterne. Dersom dette fungerer godt i første etasje, ønsker UiS å lage lignende løsninger i de øvrige etasjene.
- *Tilbygg til Ivar Langens hus:* Et tilbygg til Ivar Langens hus, med laboratorier, studentarbeidsplasser og nytt teknisk rom for å dekke behovet for prosessavtrekk, har blitt detaljprosjektert og kostnadsberegnet. Etter kostnadsberegningene har UiS satt prosjektet på vent. UiS har opprettet en arbeidsgruppe ved det teknisk-naturvitenskapelige fakultetet som skal gjøre en nærmere vurdering av blant annet laboratoriebehovet.
- *Ny energisentral:* Energiforsyningen har ikke tilstrekkelig kapasitet til å levere kjøling og oppvarming til den eksisterende bygningsmassen, og nærmer seg grensen for teknisk levealder. Konsept for ny energisentral er utredet, og det er besluttet en løsning med felles energisentral med energibrønner. For nærmere beskrivelse av prosjektet, se kapitlet om bærekraft og miljø.
- *Nytt magasin- og formidlingsbygg til Arkeologisk museum:* Prosjektet omfatter både et nybygg og noe ombygging av eksisterende bygg, og skal blant annet utvide utstillingskapasiteten og forbedre magasinforholdene for utstillinger og varer. Ferdig forprosjekt ble sendt Kunnskapsdepartementet (KD) i 2014, hvor det siden har ventet på bevilgning. Statsbygg og UiS har i 2020 fått bestilling fra KD om å oppdatere prosjektet med tilhørende styrings- og kostnadsramme.

Nytt helsefagsbygg – konseptvalgnotat⁴

I 2019 ble det ferdigstilt et konseptvalgnotat som beslutningsunderlag for vurdering av nye arealbehov for helsevitenskapelig fakultet i Stavanger, i form av et nytt helsefagsbygg. HV-fakultetet har vokst mye både i antall studenter og ansatte de siste årene. Dette, sammen med overordnede forventninger om å øke antall studieplasser innen helsefag, herunder mulige nye studieplasser innen medisin, og forventninger til at samlokalisering med nytt sykehus vil kunne øke kvalitet og omfang av utdanning og forskning, skaper nye behov og muligheter for fakultetet.

UiS og helse Stavanger HF signerte i 2018 en intensjonsavtale om mulighet for UiS å leie arealer i første byggetrinn av nye SUS på Ullandhaug. Avtalen fastslår et areal på 1200 m² BTA, og intensjonen er å bygge opp under samarbeid mellom UiS og SUS som kan gi nye muligheter og synergier. I konseptvalgnotatet vises det til at UiS opplyser om at vekst i antall studenter og ansatte har gått raskere enn utvikling av bygningsmassen på campus, og flere fakulteter opplever en underdekning på areal. UiS fremhever at dette særlig gjelder Helsevitenskapelig fakultet, Samfunnsvitenskapelig fakultet og Handelshøyskolen.

Konseptvalgnotatet konkludert med at «*det er grunnlag for å gå videre med tiltak for å løse fakultetets og universitetets behov. Det er behov for: 1) Større lokaler som følge av vekst i*

studenter og ansatte, 2) Endrede lærings-arealer som følge av mer studentaktive lærings- og undervisningsformer. I tillegg er det identifisert et behov for tettere samarbeid med det nye universitetssykehuset (SUS) som kommer i 2023». Det er lagt til grunn at studenter og ansatte vil ha behov for undervisningsareal i form av undervisningsrom, auditorium og spesialrom for helsefag, fellesfunksjoner som kantine, grupperom, lesesal, uformelle arbeidsplasser og sosiale soner, samt arbeidsplasser og møterom.

Konseptvalgnotatet vurderte fire alternativer for å løse behovet: a) nullalternativ, b) ombygging og nybygg, c) stort nybygg på campus og d) stort nybygg ved SUS. Utredningen viser at ombygging av Kjell Arholms hus og mindre nybygg er mest kostnadseffektivt, men begrenser muligheter for kapasitetsøkninger for UiS sammenlignet med et alternativ der HV-fakultetet i sin helhet flytter inn i et større bygg på campus eller ved nye SUS. Alternativet med nybygg ved SUS er vurdert som det mest kostbare, men det alternativet som gir høyest oppnåelse av effektmålene for HV-fakultetet. Valget mellom en lokalisering på Ullandhaug nord og ved SUS må det vurderes om gevinstene ved synergier med sykehuset og andre aktører oppveier for økte kostnader ved at funksjoner må dubleres (i SUS-alternativet er det lagt inn arealer til et bibliotek).

Figur 3: Illustrasjon av nytt universitetssykehus på Ullandhaug. Kilde: Helse Stavanger

⁴ Statsbygg (2018), Konseptvalgnotat Lokalbehov for helsevitenskapelig fakultet, Universitetet i Stavanger.

I den sammenheng bør også virkningen for campusmiljøet både faglig og sosialt ved at et stort fakultet flytter 600 meter sør for dagens campus vurderes.

UiS forventer at en samlokalisering ved SUS vil gi større gevinster som langt overstiger konsekvenser for samhandling med andre fakulteter når campus splittes opp. En viktig forutsetning for at det skal oppnås gevinster av at HV-fakultetet lokaliseres i nærheten av det nye sykehuset er at det også gjøres organisatoriske grep som legger til rette for økt samhandling mot SUS, men også andre eksterne aktører på helseområdet.

Utredningen konkluderer med at det er behov for tiltak, men rangerer ikke de ulike alternativene. Konseptvalgnotatet ligger som et beslutningsunderlag for videre valg av tiltak, konsept og lokalisering av tiltak.

1.5 Universitetsområdets historie⁵

Fra flere høyskoler til et universitet

Stavanger kommune har gjennom nærmere 60 år arbeidet målrettet for å styrke tilbudet innen høyere utdanning i regionen. Formannskapet i Stavanger oppnevnte i 1962 Universitetskomitéen for Rogaland. Komitéen ble senere forsterket med representanter fra nabo-kommunene og fra Rogaland fylkeskommune, og fra 1965 var den et fylkeskommunalt organ. Komitéens hovedoppgave og mandat var å legge forholdene til rette og arbeide for at Norges fjerde universitet ble lagt til Rogaland. I september 1966 vedtok bystyret i Stavanger reguleringsplanen for universitetsområdet på Ullandhaug. Planen omfattet totalt 1200da (herav 144da i Sola kommune) som i sin helhet ble avsatt til universitetsformål. Området har siden den gang vært omtalt som «Universitetsområdet» og formålet har vært strengt håndhevet.

Da Ullandhaug første gang ble regulert til universitetsområde, var arealene i bruk til landbruksformål og var i hovedsak i privat eie. For å sikre arealene for bygging av det fremtidige

universitetet gjennomførte fylkeskommunen sammen med Stavanger, Sandnes og Sola kommuner, systematisk oppkjøp av tomter. For å få tillatelse til å etablere seg i området skulle ethvert tiltak innfri kriteriet om å bidra til å styrke videre utvikling av forskning, utdanning og innovasjon på veien mot et nytt universitet. Høgskoler som Lærerhøgskolen og Distrikthøgskolen og forskningsstiftelsen Rogalandsforskning var klare kandidater for etablering på Ullandhaug og etter hvert også kunnskapsbasert næringsutvikling gjennom stiftelsen Rogaland Kunnskapspark. Senere ble det også åpnet for studentboliger og campusutviklingen startet. Etter mange års arbeid var det en milepæl da Universitetet i Stavanger (UiS) ble etablert i 2005.

Universitetssykehuset flytter til Ullandhaug

Stavanger Universitetssykehus (SUS) representerer det største og viktigste forsknings- og utdanningsmiljøet i Stavanger utenom UiS. De to institusjonene har over tid utviklet et sterkt og godt faglig så vel som institusjonelt samarbeid. SUS (Helse Stavanger HF) etablerte i 2011 prosjekt «Sykehusutbygging i Helse Stavanger HF». Prognoser for befolkningsutviklingen, vurdering av det fremtidige pasientbehandlingsbehovet og egnetheten til sykehusets eksisterende bygningsmasse var utløsende for behovet for nytt sykehus. Etter omfattende utredningsarbeid vedtok styret for Helse Vest RHF i desember 2015 at Ullandhaug var det foretrukne tomtealternativet for nytt sykehus i Stavangerregionen og i januar 2016 bekreftet Helse- og omsorgsminister Bent Høie at nytt sykehus planlegges på Ullandhaug.

I forbindelse med lokalisering av nytt sykehus var et av de viktigste argumentene for plassering i Universitetsområdet at en samlokalisering av UiS, SUS og øvrige forsknings- og innovasjonsmiljøer i området, ville legge til rette for et vesentlig styrket grunnlag for nyskaping og innovasjon med effekter for hele regionen. Særlig ville en samlokalisering av UiS og SUS åpne store muligheter som ville styrke regionens tyngde som senter for utdanning,

⁵ Stavanger kommune (2019) Notat – Ullandhaug 2023. Strategi for utvikling av universitetsområdet på Ullandhaug. Sak 19/15072-1, datert 3.juni 2019.

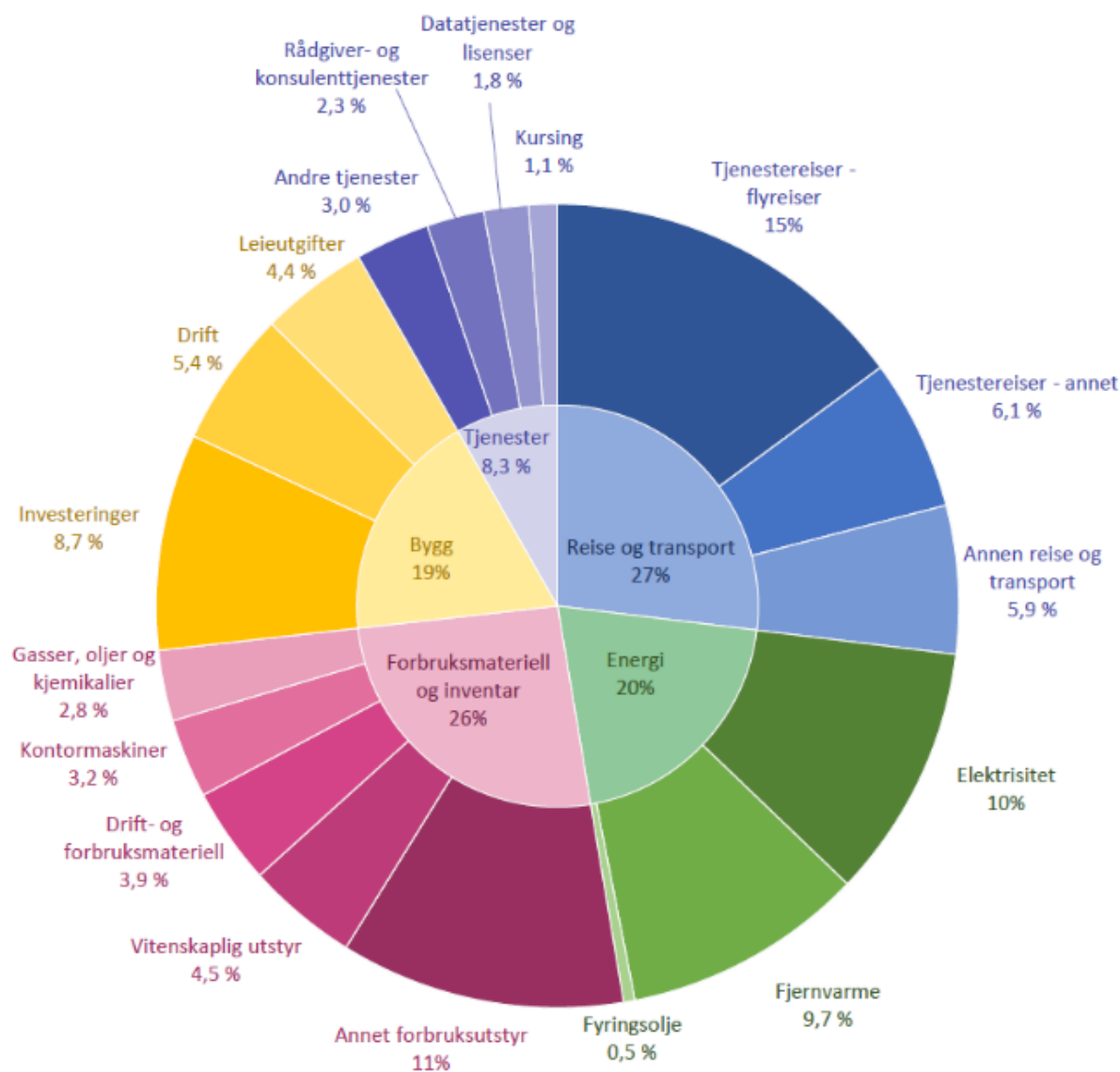
forskning og innovasjon. Beslutningen om å lokalisere sykehuset på Universitetsområdet baserte seg på slik gjensidig og samlet nytteverdi for regionens utvikling⁵.

1.6 Bærekraft og miljø

I «Langtidsplan for forskning og høyere utdanning 2019-2028», som kom ut høsten 2018, har innsatsen for å gjennomføre det grønne skiftet og sikre et bærekraftig velferds-samfunn en sentral plass. Universitets- og høyskolesektoren (UH-sektoren) kan ifølge langtidsplanen gi «viktige bidrag til å oppfylle bærekraftsmålene – både gjennom campus-utvikling og som sentrale aktører for nye bærekraftsløsninger nasjonalt og globalt»⁶.

Grønne indikatorer for UH-sektoren

På den bakgrunn har Kunnskapsdepartementet fått utviklet et sett indikatorer for å kunne måle universitets- og høyskolesektorens miljø- og klimaavtrykk. Hensikten er at universitetene og høyskolene skal måle og rapportere inn på indikatorer som er delt i åtte hovedkategorier basert på hva som vil ha størst betydning. Klimagassutslipp som følge av flyreiser og bruk av elektrisitet og fjernvarme står for store andeler av det totale klimagassutslippet. I tillegg fastslås det i rapporten om faktorutvikling at disse faktorene er underrapportert, noe som understreker at disse klimarelaterte faktorene er svært viktige.

Figur 4: Gjennomsnittlig fordeling av utslipp basert på klimaregnskap fra universiteter og høyskoler⁷.

⁶ Meld. St. 4 (2018–2019). Langtidsplan for forskning og høyere utdanning 2019-2028

Videre er også enkelte samlegrupper, som for eksempel annet forbruksutstyr (under forbruksmateriell og inventar), investeringer (knyttet til bygg), tjenestereiser – annet og annen reise og transport, viktige klimafaktorer.

For biologisk mangfold ble destruksjon av leveområder vurdert som den aller viktigste faktoren. Destruksjoner av grønnstrukturer og plantekorridorer er spesielt viktig da dette danner livsgrunnlaget for mange av artene på campus. Spredning av fremmede arter vurderes som den nest viktigste faktoren da det fortrenger lokale arter og reduserer biologisk mangfold (Asplan Viak, 2019)⁷.

Vi har ingen grunn til å tro at fordelingen er vesentlig annerledes ved Universitetet i Stavanger.

Bærekraft og miljø i campusutviklingsplanen

Campusutviklingsplanen skal være en helhetlig og langsiktig plan for effektiv og god utvikling av bygg, eiendom og infrastruktur. Den er overordnet, og går ikke ned i detaljerte løsninger, men gir føringer som bygger opp under bærekraft innenfor noen av kategoriene. Flere faktorer innenfor bærekraft og miljø er derfor ikke like relevante for dette arbeidet, som f.eks. forbruksmateriell, vitenskapelig utstyr og kontor-maskiner. I arbeidet med campusutviklingsplanen er det blitt arbeidet med disse tema innenfor bærekraft og miljø:

- Effektiv bruk av arealer ute og inne. Dette innebærer at både bygningsmassen og uteområder skal være egnet for formålet og effektivt utnyttet. Dette inkluderer gjenbruk og omdisponering framfor nyetablering hvis mulig.
- Tilrettelegging for grønn mobilitet med minst mulig bilbruk, mest mulig gåing, sykling og kollektivbruk.
- Ivaretagelse av biologisk mangfold og bruk av naturbaserte løsninger
Overvannshåndtering og generell tilpasning til et våtere klima

Når det gjelder flyreiser, som utgjør en stor andel av UH-sektorens utslipp, er ikke det noe campusutviklingsplanen påvirker utover å foreslå etablering av gode møterom i ulike størrelser. Her må det gjøres ulike organisatoriske og teknologiske grep, herunder finne gode løsninger for videokonferanser. Campusutviklingsplanen har heller ikke gått inn i det enkelte byggs energiløsninger og energiforbruk. Ved planlegging av tiltak bør det alltid sees på potensialet for å redusere energibruken i den aktuelle bygningsmassen, samt mulighet for å legge for eksempel solceller på takene.

Energisentral

Varmeanlegget ved UiS består i dag av lokale varmesentraler som leverer vannbåren varme. Disse er koblet sammen via en ringledning. Byggene oppvarmes dels av kombinerte kjøle- og varmesentraler, dels av elektriske paneler samt eldre gass- og el-kjeler. I kuldeperioder benyttes i tillegg gass til oppvarming. Den eksisterende energiforsyningen har ikke tilstrekkelig kapasitet til å levere kjøling og oppvarming til den eksisterende bygningsmassen, og nærmer seg grensen for teknisk levealder. Derfor planlegger Statsbygg og UiS en ny felles energisentral som skal dekke storparten av varme- og kjølebehovet fra energibrønner (grunnvarme). Solfangere vurderes som et supplement til ovennevnte energikilder. Energisentralen må ligge i nærheten av eksisterende ringledning inne på universitetsområdet, og det er foreslått en plassering nord for biblioteket i Kjølv Egeland's hus. Arbeidet med en detaljreguleringsplan for energisentralen og utvidelse av Ivar Langens hus ble startet opp i januar 2020.

Prosjektet har mål om å (1) redusere klimagassutslipp for selve energiproduksjonen til campus med 75% sammenlignet med dagens løsning, (2) redusere klimagassutslipp fra materialbruk med 30% sammenlignet med et teoretisk referansebygg og (3) redusere utslipp fra byggeplassdriften.

⁷ Asplan Viak for Kunnskapsdepartementet (2019) Rapport – faktorutvikling

02 DAGENS SITUASJON

2.1 Om Universitetet i Stavanger

Fakta

Universitetet i Stavanger (UiS) har om lag 11100 studenter og 1800 ansatte i dag. Siden universitetsdannelsen i 2005 har UiS økt antall studenter med over 60 % og antallet ansatte har økt med omkring 40%.

UiS ønsker å ha en innovativ og internasjonal profil som universitet og søker å være en drivkraft i kunnskapsutviklingen og endringsprosesser i samfunnet. Samfunnsoppdraget til UiS er høyere utdanning, forskning og kunstnerisk utviklingsarbeid, formidling og innovasjon. Dette er konkretisert gjennom UiS sitt motto: *Vi vil utfordre det velkjente og utforske det ukjente*. Universitetets satsningsområder frem til 2020 skal være tverrgående og gjennomgripende for hele UiS sitt virke og er; *Samfunnsutvikling og innovasjon, internasjonalisering og digitalisering*⁸.

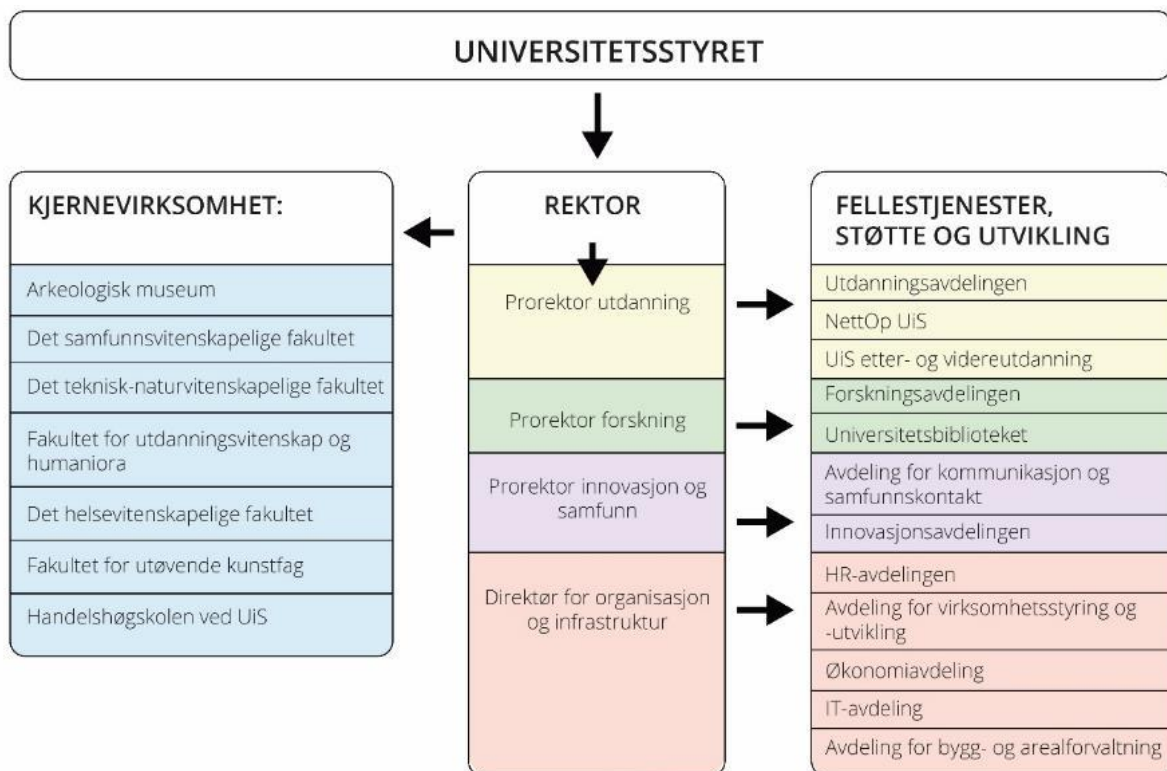
Organisering

Universitetet i Stavanger (UiS) er underlagt Kunnskapsdepartementet, med Universitetsstyret som det øverste styringsorgan.

Administrative tjenester er fra januar 2018 samlet på nivå to med stor grad av sentralisering av denne virksomheten i organisasjonen. UiS har de siste årene vært gjennom en organisasjonsutviklingsprosess (2015-2017) som har tatt for seg både den administrative og den faglige organiseringen av universitetet, med endelig vedtak i 2017. Det ble besluttet at administrasjonen organiseres på to nivå, hhv. institusjonsnivå og fakultetsnivå, med fysisk lokalisering på instituttnivå⁹. UiS fikk i 2019 en ny styringsordning med ansatt rektor og ekstern styreleder.

Utdanning og forskning

UiS har et mangfold av undervisnings-, forsknings- og utviklingsaktiviteter og studietilbudet spenner fra grunnstudier til doktorgradsstudier og etter- og videreutdannings-tilbud. Den faglige virksomheten ved UiS er organisert i seks fakultet med 13 institutt og 2 nasjonale forsknings- og kompetansesenter i tillegg til Arkeologisk museum. UiS EVU er universitetets enhet for etter- og videreutdanning.

Figur 5: Organisering av Universitetet i Stavanger. Illustrasjon: Link arkitektur

⁸ Universitetet i Stavanger (2017) Strategi for Universitetet i Stavanger 2017-2020

⁹ Universitetet i Stavanger (2019) Årsrapport for 2018

UiS har en studieportefølje som består av flerfaglige og yrkesrettede utdanninger innenfor teknologi, utdanning, helse- og sosialfag, økonomi og ledelse, hotell og reiseliv, kunst-, kultur- og mediefag. Disiplinfagene (real- og samfunnsfag og språk) utgjør et viktig fundament for universitets tverrfaglige utdanninger. For å få mest mulig ut av studiene er studentene nødt til å investere tid. Data fra studentbarometeret viser at norske studenter i gjennomsnitt bruker ca. 35 timer per uke på studiene sine. Tall viser også at mange studenter bruker tid på arbeid ved siden av studiene (ca. 8 t). Statistikken viser at det er forskjeller mellom de ulike studentene og tidsbruk. Det er en tendens til at studenter som går på utdanninger med mye praksis bruker mer tid enn andre. Statistikken viser at UiS ligger tett opp mot gjennomsnittet med 34,2 timer per uke på studiene. Det er et uttalt mål ved UiS at studentene skal bruke mer tid på sine studieaktiviteter, og gjerne da først og fremst forstått som i samhandling med andre studenter på campus.

Forskning er en viktig del av UiS sitt samfunnsoppdrag og et av universitetets tre virksomhetsområder. Forskning ved UiS er i stor grad rettet mot samfunnssektorene UiS utdanner kandidater til. UiS er verdensledende på petroleumsforskning, men har også sterke fagmiljøer innen offshoreteknologi og fornybar

energi. I 2018 fortsatte en positiv trend for UiS med flere disputaser, med et stabilt høyt tall med 50 uteksaminerte ph.d.-kandidater, hvorav 60% var kvinner. I 2018 fullførte også to kandidater stipendiatprogram i kunstnerisk utviklingsarbeid som gir førsteamanuskompetanse.

Tall fra 2018 viser at vitenskapelige publiseringspoeng per UFF (undervisning, formidling og forskning)-stilling ligger (1,11) under universitetets måltall for 2020 (1,2). Tallet på antall vitenskapelige publikasjoner på nivå 2 (24,2%) ligger imidlertid over målet for 2020 (23,5 %). Andelen vitenskapelige publiseringer med minst en internasjonal medforfatter har også økt betraktelig i 2018 med 43,4 %, som ligger over måltallet på 42 % for 2020⁹.

Internasjonalisering er et viktig satsningsområde og UiS arbeider for en økt mobilitet for sine doktorgradsutdanninger. I 2018 økte andelen ph.d-kandidater som tok utenlandsopphold betraktelig med 32 %, mot 21,7% i 2017. UiS setter krav til utenlandsopphold for sine ph.d-kandidater og gjennomfører en rekke tiltak innen finansiering og tilrettelegging for å øke graden av forskningsmobilitet¹⁰.

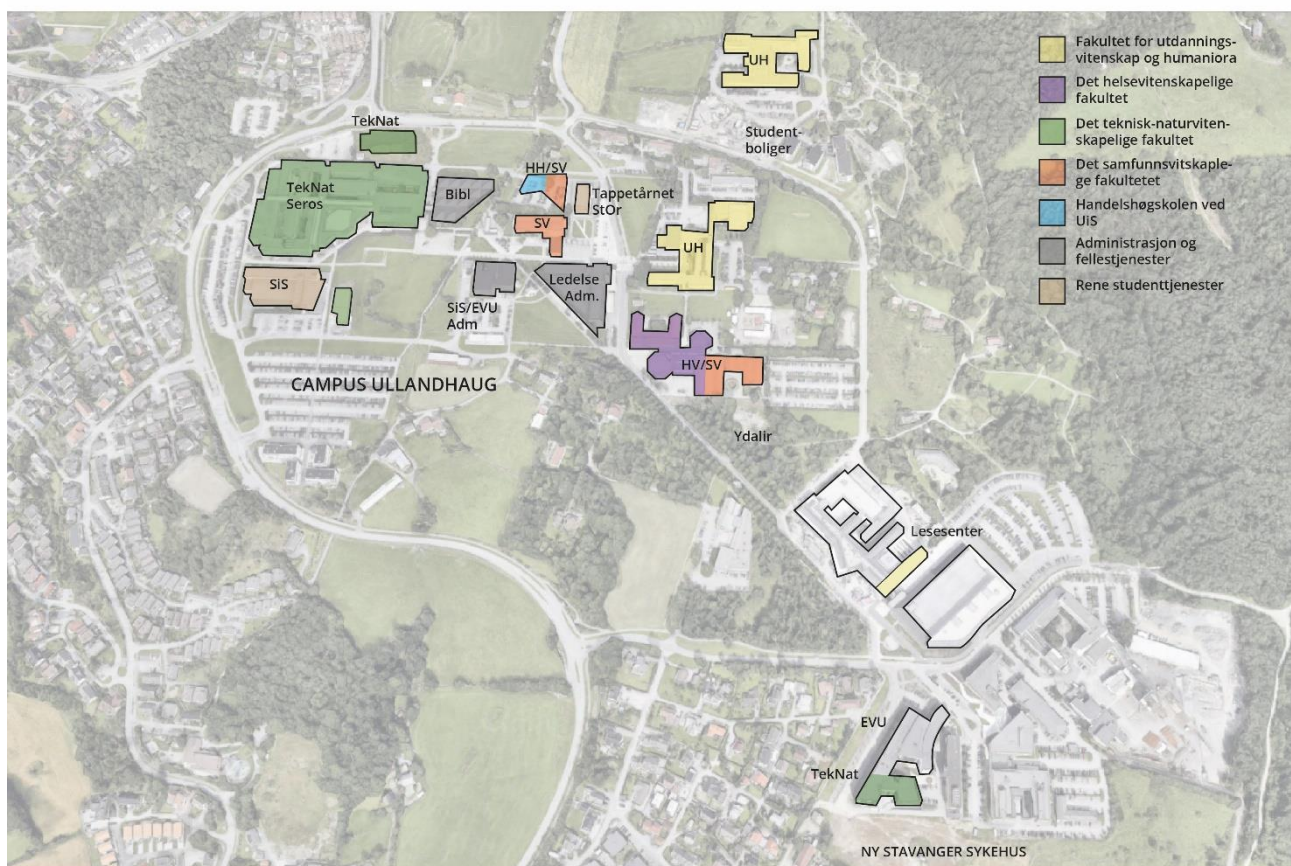
Nøkkeltall	2018	2017	2016	2015	2014
<i>Menneskelige ressurser</i>					
Antall ansatte	1797	1695	1666	1534	1397
Antall årsverk	1483	1422	1372	1279	1189
Omsetning (årsrammen, mill. kr)	1806	1713	1613	1491	1394
<i>Utdanning og forskning</i>					
Antall studenter, høst	11815	11410	10900	10665	10105
Uteksaminerte kandidater (gradsgivende)	2345	2285	2123	1917	1938
Doktorgradsavtaler (egne program, vår)	360	381	332	283	284
Uteksaminerte doktorgradskandidater	50	48	47	40	26
Bachelorprogram (høst) – studietilbud	34	31	31	31	29
Masterprogram (høst) – studietilbud	45	46	39	35	34

Tabell 2: Nøkkeltall for UiS (UiS har vanligvis omlag 1000 færre studenter på våsemesteret enn på høstsemesteret).

¹⁰ Universitetsstyret UiS (2019) Styresak 17/02494-3 datert 07.03.19. Disputaser og gjennomstrømming i doktorgradsutdanningen ved UiS i 2018. UNIVERSITETET I STAVANGER CAMPUSUTVIKLINGSPLAN

Fakultet/ Virksomhet	Det helsevitenskapelige fakultet	Det samfunnsvitenskapelige fakultet	Det teknisk-naturvitenskapelige fakultet	Fakultet for utdanningsvitenskap og humaniora	Fakultet for utøvende kunstfag	Handelshøgskolen ved UIS	Arkeologisk museum	Fellesstab og fellesfunksjoner
Årsverk	116,4	167	374,8	345	49	72,8	91,5	298,9
Reg. studenter	1230	2280	2785	3510	225	1305		
Opphold utveksling	35	120	170	125	30	85		
Internasjonal estudenter (2018)	90	240	645	220	70	180		20
Ph.d- avtaler (2017)	65	60	165	75	5	25		
Avlagte Ph.d	6	2	24	12		6		

Tabell 3: Statistikk for de ulike fakultetene ved UiS, basert på tall fra DBH og NSD. Antall årsverk hentet fra siste telling 31. mai 2019.

Figur 6: Faglig lokalisering av de ulike fakultetene på campus Ullandhaug pr 2019. Illustrasjon: Link arkitektur

Lokalisering og eiendomsforhold

Universitetet i Stavanger har tre campus i Stavanger kommune: Bjergsted, Våland og Ullandhaug. UiS campus Bjergsted og UiS campus Våland ligger i Stavanger sentrum, henholdsvis 1,3 km og 0,6 km målt fra By-parken. Ullandhaug, som er universitetets største campus, ligger ca. 4,5 km sørvest for sentrum. I tillegg til campusene i Stavanger har læringsmiljøsentret en avdeling i Porsgrunn hvor UiS leier arealer.

holder til på Bjergsted, med 225 studenter og 87 ansatte. Arkeologisk museum ligger på Våland og har 106 ansatte.

UiS har både nyere og eldre bebyggelse med varierende tilpasning til moderne forskning og utdanning. Byggene har over tid både fått preg av hvilket fagmiljø som har hatt sitt tilholdssted her, og lagt føringer for fagmiljøenes muligheter for forskning og utdanning. Totalt leier UiS til sammen 144 352 m².

Fem av seks fakultet holder til på campus Ullandhaug. Fakultet for utøvende kunstfag

Leieforhold:	Areal (m ²):	Bygg:	
Arealer med leie til Statsbygg	117 953	Universitetsmuseum: Arkeologisk museum Besøksenter Jernaldergården Arealer til undervisning, arbeid, forskning: Arne Rattedals hus Ellen & Axel Lunds hus Hagbard Lines Hus Hulda Garborgs hus m. tilbygg Kitty Kiellands hus Kjell Arholms hus Kjølv Egeland's hus	Ivar Langens hus EOJ-bygget Paviljong 2 Paviljong 9 Studentfunksjoner (sosial, bolig): Kjell Arholms gate 23 Rennebergstien 36 Rennebergstien 38 Studentenes hus Madlaveien 38, hybelbygg Telegrafdirektør Heftyes vei 35 Telegrafdirektør Heftyesvei 59 Telegrafdirektør Heftyesvei 61 Valkyriegaten 12, hybelbygg
Arealer med leie til andre organisasjoner	17 905	Arealer til undervisning, arbeid, forskning: Nye dansesaler i Bjergsted Måltidets hus Arkivenes hus Ipark. Kjølnes ring 30, Porsgrunn Paviljong 15, Malthus	Gamle musikkskolen Bjergsted Professor Olav Hanssens vei 10 Studentfunksjoner (sosial, bolig): Studentsamskipnaden Sola sjø hybelhus Madlastokken 18 hybelhus Hybelhus Gjøsteins gate 3
Arealer med leie til stiftelse	6548	Arealer til undervisning, arbeid, forskning: Musikkhuset Bjergsted Bjergsted terrasse blokk 5, 6, 7 og 8	
Arealer der det ikke skal betales leie	2684	Arealer til undervisning, arbeid, forskning: Paviljong 14 (drift) Paviljong 4 Gamle skolestue	Studentfunksjoner (sosial, bolig): Paviljong 10 Rektor Natvig Pedersens vei

Tabell 4: Arealoversikt - arealer UiS har tilgjengelig gjennom leie med ulike aktører. Kilde: Fra DBH: https://dbh.nsd.uib.no/dbhvev/areal/areal_rapport.cfm

2.2 Campus Våland - Arkeologisk museum

Arkeologisk museum ble etablert i 1975, og har siden 2009 vært en del av Universitetet i Stavanger. Museet er ett av seks universitetsmuseer i Norge. Arkeologisk museum har ansvar for innsamling, konservering og bevaring av funn fra førreformatorisk tid med tilhørende dokumentasjon fra Rogaland.

Stedlige forhold

Arkeologisk museum ligger sentralt i Stavanger, ca. 0,6 km fra sentrum. Eiendommen består av en bygning med atrium/bakgård skjernet fra gaten. Hovedinngangen ligger i Peder Klows gate og er vendt mot nord.

Bakgården og kantinen er egnet for ulike arrangementer, og plenen gir et grønt innslag innimellom bygget. Utearealet er skjernet og har potensiale for videre utvikling. Museet er godt skiltet, og har et tydelig inngangsparti. Sykkelparkeringen ved hovedinngangen er ikke tilrettelagt, men blir likevel brukt av besøkende.

Mobilitet

Arkeologisk museum ligger på Våland ovenfor Sykehusparken i tilknytning til bygater med boliger og service. Museet ligger i sentrum og det er skiltet gang- og sykkelforbindelse fra Byterminalen. Det er noen få parkeringsplasser til servicebiler og ansatte på tomten. Besøkende som kommer med bil må benytte seg av offentlige parkeringsplasser. Busstopp finnes i både Madlaveien og Lagårdsveien, i 4-5 minutters gåavstand. Busstoppet Kannik i Madlaveien betjenes av en rekke busser, 2,3,6,7,10,16 og flybussen. Busstoppet i Lagårdsveien er Stavanger Politikammer. Stoppet betjenes av bybusser, regionsbusser og ekspressbusser. Begge holdeplassene har forbindelser til Byterminalen og UiS på Ullandhaug. Busslinje 11 mellom Byterminalen og Hinna betjenes av et stopp i Storgata, samt et stopp to kvartaler fra Arkeologisk museum.

Arkeologisk museum er hovedsakelig en publikumsrettet bygning med utstillinger og aktivitetsbasert museum, bibliotek, butikk og kafeteria i tillegg til arbeidsplasser for ansatte

Figur 7: Arkeologisk museum, Våland. Illustrasjon: Tegn3

og stipendiater. De har sjelden behov for å reise til Ullandhaug, bortsett fra Jernaldergården. De reiser mer til Ullandhaug enn tidligere på grunn av sentralisering av felles-tjenester og administrasjon. De ansatte har tilgang til firmabiler som kan brukes til Ullandhaug og besøksenteret.

Bygningsmassen

Bygningene på campus

Arkeologisk museum består av en hovedbygning som henvender seg i nord mot det tidligere Stavanger sykehus. Hovedbygningen består av fem fløyer der fløy A og E utgjør den originale bygningsmassen, bygget i 1929. Opprinnelig utgjorde dette anlegget til Frue Meieri. Fasadene til fløyene A og E er vernet i verneklasse 2. Det samme er deler av interiøret i A-fløy, samt deler av uteområde/gårdsrom. Fløyene B, C og D er fra 1994.

Utenfor Arkeologisk museum ligger tre boligbygninger i Peder Klows gate som er kjøpt opp av Statsbygg for å sikre areal til fremtidig utvidelse.

Vurdering av byggenes funksjonelle egnethet

Bygningsmassens utadrettede virksomhet med formidling er vurdert som god, men det mangler muligheter for temporære utstillinger. De ansatte opplever kapasitetsproblemer i form av for få kontorplasser og noen kontorer er mindre hensiktsmessig utformet for arbeidsoppgavene. Lagringsmuligheter og tekniske forhold knyttet

til oppbevaring samsvarer ikke med deler av virksomhetens samfunnsoppgave som er å bevare og konservere arkeologiske funn.

Videre utvikling av Arkeologisk museum

Selv om dagens bygningsmasse er vurdert som godt funksjonelt egnet for museets formidlingsvirksomhet er arealene utilstrekkelige ettersom museet mangler muligheter for temporære utstillinger. Potensialet i eksisterende arealer anses som begrensede delvis på grunn av plassmangelen, men også fordi fløy A og E som i sin tid ble bygget for meierianlegget, og ikke opprinnelig ble bygget for museumsformål. Særlig lagringssituasjonen og de tekniske forholdene til lagringsrommene gjør behovet for nytt areal spesielt presserende. Funnene fra nåsituasjonsanalyse bygger sterkt opp under behovet for nytt magasin- og formidlingsbygg. I tillegg har de ansatte behov for garderober. Arkeologisk museum er ikke behandlet videre i mulighetsstudien da funnene i all hovedsak bekrefter behovet for nytt magasin- og formidlingsbygg. Se også omtale av dette behovet i kap.1.4 Grensesnitt til andre prosjekter.

Det kartlagte behovet for mer kontorarbeidsplasser anbefales fulgt opp som et eget prosjekt der UiS/Arkeologisk museum og Statsbygg i fellesskap vurderer behovet for type arbeidsplassareal og utarbeider løsninger for ombygging av kontorarealene i dagens bygningsmasse. I tillegg er det behov for garderober til de ansatte.

Arkeologisk museum

Areal:

Byggeår: 1929, 1994

Primærbruker: AM

Eier: Statsbygg

Hovedbygningen består av 5 fløyer. Oppført i tegl, naturstein og betong i et nyklassisistisk formspråk. Museets fløyer A og E er vernet.

Funksjoner og arealsammensetning

Hovedbygningen inneholder utstillingslokaler, administrasjon, bibliotek, kantine, kontorer og tekniske laboratorier.

Teknisk tilstand

A-fløy: 1,3 E-fløy: 0,99 Øvrig: 1,23

Teknisk tilstand i bygningsmassen er generelt vurdert å være god. Svært dårlig teknisk tilstand på luftbehandlingsanlegg og lager/garasje. Her er det problemer med drenering og klimaskjerm.

2.3 Campus Bjergsted

Stedlige forhold

Bjergsted ligger i den nordlige delen av Stavanger sentrum, og har i flere tiår vært samlingsstedet for musikk- og kulturliv i byen. Fakultet for utøvende kunsthøgskolen holder til og er en viktig aktør i Bjergstedparken. Bygningsmassen ligger i offentlig park, som med unntak av Byparken, er Stavangers største sentrumsnære friområde. Omgivelsene er bilfrie, og området er grønt og frodig. Atkomsten til Bjergsted er tydelig og godt lesbar, gjennom sin markerte portninggang ved bussholdeplassen. Inne på området er det imidlertid behov for bedre veivising/skilting.

Mobilitet

Bjergsted ligger sentrumsnært og med studentboliger i umiddelbar nærhet. Bussholdeplassen ligger i Bjergsted Terrasse ved hovedinngangen til Bjergsted. Studentene ved fakultet for utøvende kunsthøgskolen benytter seg i liten grad av tilbudene på Ullandhaug, men det bor studenter i SiS-boligene på Bjergsted som studerer på Ullandhaug. Av de ansatte er det i størst grad

ledelsen og administrative ansatte som reiser til Ullandhaug.

Lokalbussen mellom Bjergsted og Byterminalen har avgang seks ganger i timen i rushtiden. Store deler av dagen er det fire avganger i timen, og etter kl. 18.00 er det to til tre avganger per time. Det er ingen direkte bussforbindelse til Ullandhaug, som medfører bytte av bussrute i sentrum. Fakultet for utøvende kunsthøgskolen synes ikke kollektivtilbudet mellom Bjergsted og Ullandhaug er tilfredsstillende fordi det mangler direktelinje.

Det er ikke parkering inne på campusområdet, med unntak av tre HC-parkeringer. Fakultetet disponerer ingen biler eller transportutstyr. Dette gjør det krevende når studenter/ ansatte skal frakte utstyr (instrumenter etc.). Studenter og ansatte går, sykler og kjører kollektiv til studiestedet i stor grad på grunn av beliggenheten og fravær av gratis parkering.

Figur 8: Bjergsted campusområde. Illustrasjon: Tegn3

2.3.3 Bygningsmassen

Bygningene på campus

Fakultet for Utøvende Kunstfag (UK) ved Bjergsted holder til i to hovedbygninger, Musikkhuset og Bygg 2 (den gamle kulturskolen), samt lokaler i nærliggende borettslag kalt Blokk 5, 6, 7 og 8. I de sistnevnte disponerer fakultetet 1. og 2. etasje pluss noe lagerareal i kjeller, mens de øvrige etasjene er boligbygg. Det er også oppført studentboliger rett utenfor parken i nyere tid.

Vurdering av byggenes funksjonelle egnethet
Samlet er bygningsmassen vurdert å ha noe dårlig til svært dårlig funksjonell egnethet. Internt på området er spesielt øvingsrom, lager og undervisningsarealer kritiske funksjoner som ikke er egnet for sin bruk. Dette gjelder spesielt den eldre delen av bygg 2 som fakultet melder er i svært dårlig forfatning og har et stort renoveringsbehov. UiS deler denne delen av bygget med Rogaland musikkråd og det frivillige musikkliv, som disponerer arealene på kveldstid og etter avtale i helger.

Vekst i aktivitet, antall studenter og etablering av en fakultetsadministrasjon har ført til

arealmangel. Fakultetet mangler ordinære klasserom, nok møterom, flere ensemblerom og lagerplass. Problemet er tidvis forskyldt av dårlig utformede rom i forhold til aktiviteten. Bygningenes utforming gjør det utfordrende å frakte utstyr når det avholdes konserter på byens scener. Flytting og oppbevaring av utstyr er også en utfordring internt på området på grunn av uhensiktsmessige planløsninger internt. Den nyere delen av bygg 2, danse-seksjonen består av dansesaler og black box og disse arealene vurderes som svært gode. Disse arealene ble bygget i 2014/15 sammen med en delvis oppgradering og ombygging av de gamle arealene.

Videre utvikling av Bjergsted

Bygningsmassen har et klart utbedringsbehov dersom det skal understøtte fakultetet for utøvende kunstfag sine funksjonelle behov. Fakultetets beliggenhet på Bjergsted, midt i Stavangers kultursenter, anses som strategisk ideell for virksomheten. Beliggenheten ivaretar fakultetets dype integrering i regionens kulturliv og ivaretar visjonen om Bjergsted som et nasjonalt kraftsenter for musikk og kunst. Statsbygg anbefaler at UiS går i dialog med eier

Figur 9: Oversikt over Bjergsted kulturpark. Kilde: www.uis.no.

Bygg 1: Musikkhuset Bjergsted

Areal: 4230
Byggeår: 1979
Primærbruker: UK
Eier: Stiftelsen Musikkhuset i Bjergsted

Bygg oppført i 3 etasjer. I 2003/2004 ble en del av bygget ombygget til dansesal

Funksjoner og arealsammensetning

Funksjoner inkluderer auditorium, øvingslokaler, konsertsal, kontorer, kantine og bibliotek, samt lagerrom for instrumenter

Teknisk tilstand

God teknisk tilstand, men analysen av funksjonell egnethet viser et behov for teknisk oppgradering. Dette gir blant annet utslag i uegnede lagerrom hvor instrumenter blir ødelagt av fukt og øvingsrom som ikke er godt nok lydisolert til å fungere godt som øvingsrom.

Bygg 2: Gamle Kulturskolen

Areal: 1135m²
Byggeår: 1960
Primærbruker: UK
Eier: Stavanger kommune

Opprinnelig brukt som bowlinghall. Renovert og ombygget til musikk/kulturskole i 1985.

Funksjoner og arealsammensetning

Bygget består i dag av to hoveddeler, en nyere danseseksjon med dansesaler og black box og en musikkseksjon.

Teknisk tilstand

Ikke kjent.

av bygningsmassen på Bjergsted (Stavanger kommune og Stiftelsen Musikkhuset Bjergsted) for å se på hvilke muligheter som finnes for utvikling av eksisterende bygningsmasse. En mulighet for UiS kan også være å leie andre arealer i nærheten. Bedre forhold for flytting av store instrumenter og utstyr bør også tas opp med eierne av området.

2.4 Campus Ullandhaug

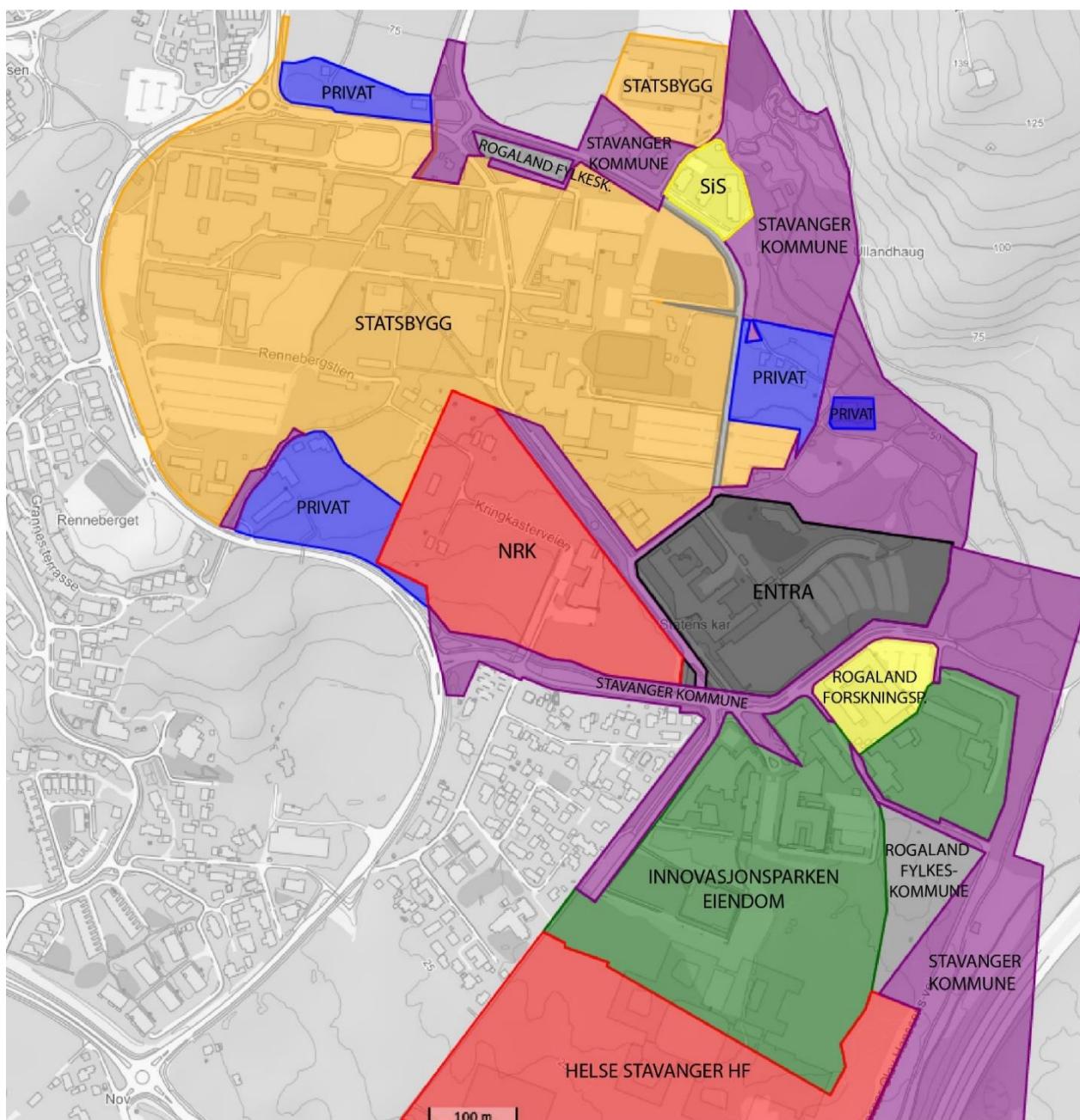
Stedlige forhold

Landskap

Universitetsområdet på Ullandhaug ligger i landskapsregionen Jæren. Landskapet

karakteriseres av flate, lave kystområder, lavland og høyland, hvor Ullandhaug er høyeste fjelltopp i området med sine 138 moh. Universitetsområdet ligger på et høydedrag, hvor deler av området er svakt bølgende terreng, mens andre deler er mer kupert.

Universitetsområdets høyde over havet, kombinert med relativt lav bebyggelse i området, gir utsikt mot Hafrsfjords sjø og holmer samt Nord-Jærens jordbrukslandskap i sør. Jåttånuten, Dalsnuten og andre fjell i sørøst danner en storslagen bakgrunn i det overordnede landskapet.

Figur 10: Oversikt over eierforhold ved universitetsområdet til UiS på Ullandhaug. Opplysninger er hentet fra matrikkelen. Illustrasjon: Statsbygg

Overvann

Dagens situasjon av overvannshåndtering er ikke optimalt. Kraftig nedbør kan gi mye overvann i området, men hovedsakelig oversvømmelse i de lavere liggende områdene utenfor universitetsområdet og på veinettet. Områdene rundt Kjøl Egelands hus og forplassen til Hagbard Line-huset er spesielt utsatt for oversvømmelse. En utbygging må sikre overvannshåndtering på egen tomt, og stille krav til fordrøyning, blågrønnfaktor og klimatilpasning.

Klima

Stavanger har et typisk Atlanterhavskyst-klima preget av mye nedbør. Det er vanlig med regn hele året, men nedbørsmengden i byen er allikevel under gjennomsnittet for Vestlandet. Beliggenheten til universitetsområdet på Ullandhaug er utsatt for vind. På sommerstid kommer vinden hovedsakelig fra nordvest, mens i vinterhalvåret er den framtrepende vindretningen fra sørøst. UiS-høyden er det området på campus som har best solforhold og som i liten grad blir påvirket av byggene rundt

både i forhold til sol og vind slik bygningsmassen er i dag.

Kulturhistorie

Ullandhaug har en sentral og lang kulturhistorie bak seg. På toppen av Lille Ullandhaug er det rekonstruert langhus fra jernalderen etter arkeologiske funn, området er en del av Arkelogisk museum. Tjodveien er en gammel innfartsvei til Stavanger som går igjennom universitetsområdet. Innenfor analyseområdet er det ingen kulturminner, bortsett fra at Tjodveien er regulert til turveg og som bevaringsområde for bygg og anlegg i gjeldende reguleringsplan.

Bebyggelsesstruktur

Bygningene på campus er bygget over en periode på nærmere 50 år (1972-). Bygningsmassen er av den grunn sammensatt og mangfoldig. Bygningenes utforming og plassering forholder seg i første rekke til lokale forhold og sin egen funksjon som fakultet. Dette gir en bebyggelsesstruktur med stor variasjon der byggingene omgir seg med en form for «territorium» bestående av hovedinngang med eller uten forplass, lokal oppholdssone, vareleveranse og gressplen/grøntanlegg tilpasset det spesifikke bygget. Kartleggingsrapportene påpeker bebyggelsens innganger som lite synlige og at organiseringen av bygg og gateløp generelt påvirker orienterbarheten på campus og gjør lesbarheten dårlig.

Oppholdssoner og møteplasser

I tilknytning til bygningenes inngangspartier, finnes det uterom som består en variasjon av hardt dekke, plen, benker, sykkelparkering, kunstinnslag og gangveier. Uterommene svarer i liten grad med øvrige møteplasser og til dels også med det som foregår inne i bygningene. Flere av møteplassene har uheldige vindforhold. Utearealene blir lite brukt, og bygninger og vegetasjon brukes ikke aktivt for å danne gode oppholdsrom i le. Universitetsområdet har store og åpne utearealer som er ryddige og godt skjøttet, men de er lite tilrettelagt for opphold og aktiviteter.

Grønnstruktur

Grønnstrukturen i og utenfor området består av en sammenfletting av store og små naturområder; større omkringliggende landbruks- og naturområder med sammenhengende turdrag, friområder og parker. Det er en del jordbruksareal rundt universitetsområdet, samt noen skogkledde partier, ellers er de resterende områdene i hovedsak bebygd areal med private hager. Sørmarka ligger øst for UiS på et høydedrag fra Hinnahøyden i sør til Ullandhaug i nord. Botanisk hage ligger i skråningen mellom Sørmarka og universitetet. Grønnstrukturen på universitetsområdet består hovedsakelig av store og små homogene gressflater med liten bruk av annen vegetasjon for å danne rom. Vegetasjonen fremstår svært godt skjøttet. Omformingen av landskapet har ført til at nyplantede trær står spredt i mindre grupper og rader. Det er få gamle trær og lite igjen av opprinnelig, urørt vegetasjon. Det finnes partier med skog sør på universitetsområdet, som ligger forholdsvis isolert fra selve universitetsområdet. På universitetsområdet er det registrert forskjellige naturtyper, livsløpstrær og nøkkelementer. Campus har flere store åpne gressflater uten spesifikk programmering.

Mobilitet

Privatbilisme

Ullandhaug har god biltilgjengelighet der gjennomsnittlig reisetid til og fra et hvilket som helst punkt på Nord-Jæren er i underkant av 23 minutter¹¹. I forbindelse med område-reguleringen for universitetet, plan 2510, ble det utarbeidet en konsekvensutredning med tema transport som viste at 54% av reiser til og fra Ullandhaugområdet foregår med bil. Parkeringsarealene ligger ut mot Kristine Bonnevis vei og Telegrafdirektør Heftyes vei og tar opp forholdsvis store arealer på universitetsområdet. Plasseringen ut mot kjøreveiene rundt campus gjør at det er lite gjennomkjøring og privatbilisme i det sentrale campus.

¹¹ Stavanger kommune (2015)
Transportutredning Universitetsområdet

Kollektivtrafikk

I analysen av transporttilgjengelighet til Ullandhaug for befolkningen på Nord-Jæren er det vurdert at det er middels til god kollektivtilgjengelighet. Gjennomsnittlig reisetid med kollektivtransport til Ullandhaug fra et hvilket som helst punkt på Nord-Jæren er 45-50 minutter. Ullandhaug betjenes av seks ulike kollektivlinjer. Det er strekningen mellom Stavanger sentrum og UiS (Ullandhaug) som har flest avganger. Frekvensen er god i rush-tiden, men frekvensen er noe lavere gjennom dagen. Mellom Stavanger sentrum og UiS er det 10 avganger per time i morgenrush.

Kjell Arholms gate er en sentral kollektivgate gjennom campus, hvor kun buss har gjennomkjøringsmulighet. I nord møter Kjell Arholms gate Kristine Bonnevis vei og i Kunnskaps-parken møter den tverrgaten Professor Olav Hanssens vei. I henhold til områdereguleringen vil gaten føres i samme trasé via dagens Richard Johnsens gate ned gjennom området for det nye universitetssykehuset og ut til Madlaveien.

Gang- og sykkelveier

En kartlegging av dagens gangnettverk er gjennomført av Stavanger kommune. Det er etablert gang- og sykkelveier langs kjøreveinet til Ullandhaug på én side av veien. Kryssing av hovedveier er i dag løst med både kryssing i plan og planskilte kryssinger. Planskilte kryss er trafikksikre, men kan oppleves som en omvei for syklister. Undergangen nord-vest for området er spesielt bratt. Enkelte steder utgjør parkeringsplasser, etablert etter ny gang- og sykkelvei, et potensielt problem for trafikksikkerheten grunnet kryssende bevegelser. Topografien i området er tidvis utfordrende, spesielt for syklister. Det finnes en sykkelforbindelse til UIS langs botanisk hage, men her går terrenget i et høydedrag som oppleves som bratt, og som ekskluderer noen syklister.

Store deler av universitetsområdet er bilfritt, og de sentrale delene av området oppleves som gangvennlige. Her finnes det flere sammenhengende gangveier delt med syklister i parkdrag og grønne omgivelser. Gangveiene innenfor UiS-området har ulike bredder og uttrykk.

Som syklist må man veksle mellom sykkelfelt, gang- og sykkelvei og sykling i blandet trafikk innenfor UiS. Gang- og sykkelveiene er ikke alltid tilpasset naturlige ganglinjer og snarveier. UiS-aksen fungerer som en viktig forbindelse for gående og syklende mellom øst og vest. Den avsluttes i Hagbard Line-huset, og er derfor ikke koblet til den østre delen av UiS, eller til Hulda Garborgs hus som ligger i nordøst.

UIS-aksen knytter Kjølv Egelands hus via biblioteket og Kitty Kiellands hus til Arne Rattedals hus. Aksens funksjonalitet begrenses noe av terrengsprang fra UIS-høyden og ned til vestre del av Kjølv Egelands hus. Aksen er ca. 350 meter lang og inkluderer flere tilstøtende opparbeidete utearealer. Tjodveien skråer nord-sør gjennom universitetsområdet og er en forbindelse til parkeringsplass og studentboliger i sør. Dette er en gammel veg som fungerer som en diagonal gang-forbindelse og gir campus en historisk og kulturell dimensjon i form av sin autentiske utforming som gammel pilegrimsled. Utover sentrale forbindelser mellom byggene er det viktige mobilitetsrom rundt fakultetsbygningene i form av gangarealer langs fasader til og fra ulike innganger i tillegg til lokale tråkk og snarveier.

Bygningsmassen

Bygningene på campus er i stor grad konsentrert om den nordlige delen av Ullandhaug. Bygningene i denne delen av campus forvaltes av Statsbygg. UiS leier også arealer hos Petroleumstilsynet, Innovasjonsparken og i Arkivenes hus av Entra ASA og Innovasjonsparken AS. Utover dette disponerer UiS spredte midlertidige bygninger i form av paviljonger samt noen mindre enkelthus. De 9 paviljongene utgjør totalt ca. 5000 kvm og huser studentorganisasjoner, linjeforeninger, kontorarealer og lagringsplass. To av paviljongene fungerer i dag som studentboliger. Det forutsettes at de midlertidige bygningene ikke er langsiktige løsninger på arealbehovene de i dag dekker. Paviljongene representerer derfor arealbehov som må løses i eksisterende bygningsmasse eller gjennom nye arealer. For hver av de permanente bygningene UiS leier på Ullandhaug er det utarbeidet faktaark. Her står det informasjon om bygningens tekniske tilstand og

funksjonsfordeling av bygningens areal. Tilstandsgrad (TG) graderes fra 0 til 3. Grad 0 tilsvarer en hel ny bygning der teknisk tilstand er helt uten slitasje, feil og mangler, mens tilstandsgrad 3 tilsvarer en svært slitt bygning med store feil og mangler. Under areal er det størrelse på areal som UiS leier som er oppgitt.

Bygningenes funksjoner er klassifisert i kategorier, se tegnforklaring:

	Sirkulasjon	<i>Gangareal, trapper, heiser, vindfang</i>
	Knutepunkt	<i>Bibliotek, kantine, cafe, utstilling, idrett, forretning</i>
	Lab og spesialrom	<i>Rom som krever spesialutstyr, dedikerte datarom</i>
	Auditorium	<i>Større saler for presentasjoner</i>
	Studierom	<i>klasserom, grupperom og øvrige studieaktiviteter</i>
	Felles fasiliteter	<i>WC, dusj, garderobe, tekjøkken</i>
	Arealer for ansatte	<i>Kontorer, arbeidsplasser og øvrige fasiliteter for ansatte</i>
	Servicerom	<i>Lager, kott, tekniske rom</i>

Byggenes egnethet og tilpasningsdyktighet

I forbindelse med analysen av nåsituasjonen i kartleggingsfasen ble det gjennomført vurderinger av bygningenes funksjonelle egnethet for virksomheten. For bygningsmassen som eies av Statsbygg ble også tilpasningsdyktighet vurdert. Felles for alle bygningene er at dagens utforming av bygningsmassen ikke understøtter nye, fleksible undervisningsformer og tverrfaglig samarbeid i tilstrekkelig grad. Videre opplever UiS problemer med arbeidsplasskapasiteten. UiS' kontorarealer består i dag av en stor andel cellekontorer. For mer informasjon henvises det til bygningsgruppas kartleggingsrapport og

vedlegg. Her vurderes byggenes egnethet ut ifra perspektivet til hvert fakultet og avdeling.

Universitetsadministrasjonen

Universitetsadministrasjonen har ansvar for alt fra infrastruktur og intern organisering til biblioteket og etter- og videreutdanning. De holder til i bygningsmasse som generelt er vurdert som godt egnet for deres virksomhet. Administrasjonen disponerer flere kontorer og har flere støttefunksjoner i Arne Rettedals hus og i Kitty Kiellands hus. Arne Rettedals hus vurderes å ha god funksjonell egnethet, men med noen kapasitetsutfordringer knyttet til for få arbeidsplasser til ansatte og studenter, samt undervisningsrommenes form og størrelse. Kitty Kiellands hus vurderes som mindre funksjonelt egnet, med uhensiktsmessig planløsning og dårlig utformede resepsjonsområder. Begge bygninger vurderes til å være middels tilpasningsdyktige, med gode ombyggingsmuligheter og muligheter for fri flate. De har imidlertid lite mulighet for påbygg og tilbygg. Kort tid etter denne analysen ble det igangsatt ombygginger av kontorarealene i øverste etasje på Kitty Kiellands hus.

Universitetsbiblioteket holder til i Kjølvs Egelands hus, fløy B. Biblioteket fungerer godt og er godt likt av studenter. Fløy B er godt funksjonelt egnet for virksomheten. Med unntak av manglende muligheter for påbygg er fløyen også tilpasningsdyktig. Universitetsbiblioteket trekker, med sine studentaktive læringsarealer, gode arbeidsplasser og spesialrom, et stort antall studenter. Det er UiS sitt sterkeste gravitasjonspunkt i dag. Med det store antallet besøkende er de eksisterende arealene under press. Administrasjonen bruker også arealer i Kunnskapsparken, med etter- og videreutdanning i Måltidets hus og med lokaler for digital eksamensavvikling i Arkivenes hus. Begge lokaler anses som godt funksjonelt egnet.

Arkivenes hus

Areal: 2600m²
Byggeår: 2017
Primærbruker: Administrasjon
Eier: Innovasjonsparken AS

Leide arealer i 4. etasje i Arkivenes hus.

Funksjoner og arealsammensetning

De leide arealene består av 4 undervisnings-/eksamensrom og 2 kontorer. Arealene brukes hovedsakelig til digital og skriftlig eksamen.

Teknisk tilstand

Ikke kjent. Det er et nytt bygg og den tekniske tilstanden skal derfor normalt være god.

Arne Rettedals hus

Areal: 12688m²
Byggeår: 2006
Primærbruker: Administrasjon
Eier: Statsbygg

«Hovedbygget» på campus. Ligger ved hovedatkomsten til området. Bygningen består av to fløyer og har fem etasjer.

Funksjoner og arealsammensetning

Bygningen består i stor grad av kontorer. Det er forelesningssaler og undervisningsrom i de lavreliggende etasjene, samt noen lesesaler, studentarealer og en stor kantine.

Teknisk tilstand

TG = 1,09

Bygningen er oppført i 2006. De fleste komponenter skal dermed normalt ha flere år igjen før de når sin tekniske levetid. Noe dårlig teknisk tilstand på elektroteknisk utstyr – belysning og varme – og heiser.

Kitty Kiellands hus

Areal: 4015m²
Byggeår: 1990
Primærbruker: Administrasjon
Eier: Statsbygg

Bygg på 4 etasjer, lokalisert sentralt på campus. Huser flere av universitets støttefunksjoner.

Funksjoner og arealsammensetning

Hovedsakelig kontorfasiliteter. Knutepunktsarealene består av bokhandel, IT-helpdesk og noen SiS funksjoner.

Teknisk tilstand

TG = 1,43

Tilfredsstillende teknisk tilstand. Noe slitte bygningsmessige komponenter, men ingen kritiske mangler.

Måltidets hus

Areal: 2408m²
 Byggeår: 1989
 Primærbruker: Flere
 Eier: Innovasjonsparken AS

Leide lokaler i 1-4. etasje. Huser studentinkubatoren LevelUp, Etter- og videreutdanning (EVU) og Institutt for kjemi, biovitenskap og miljøteknologi (IKBM, TEKNAT)

Funksjoner og arealsammensetning

Omfatter kontorer og medfølgende sosiale soner. EVU og IKBM leier også undervisningsrom. Arealene til IKBM omfatter også laboratorier og andre spesialrom. Alle har tilgang til møterom i bygget.

Teknisk tilstand

Ikke kjent. Det er rapportert utfordringer knyttet til ventilasjon i undervisningsarealer og spesialrom.

Studentenes hus

Areal: 639m²
 Byggeår: 2011
 Primærbruker: Studentorg,
 Eier: Statsbygg

Det minste bygget på campus. Hovedtilholdssted for studentorganisasjonene.

Funksjoner og arealsammensetning

Bygget er på 2 etasjer og består overveiende av studentfunksjoner. Kontorfunksjonene som er klassifisert er studentorganisasjonenes kontorområder.

Teknisk tilstand

TG = 1,08

God teknisk tilstand. Behov for noe utbedring på el-teknisk utstyr innvendig og utvendig.

■ Sirkulasjon
 ■ Knutepunkt
 ■ Lab og spesialrom
 ■ Auditorium
 ■ Studierom
 ■ Felles fasiliteter
 ■ Arealer for ansatte
 ■ Service rom

Teknisk Naturvitenskapelige fakultet

Det teknisk naturvitenskapelige fakultet (TN) holder til i Kjølvs Egelands hus og Ivar Langens hus. I tillegg leier Institutt for kjemi, biovitenskap og miljøteknologi arealer i Måltidets hus. Avstanden fra Måltidets hus til resten av TN er omlag en kilometer. Arealene, som opprinnelig var bygget til rene kontorer, er både teknisk og funksjonelt uegnet for fakultets behov. Kjølvs Egelands hus er det desidert største bygget på campus og har et bredt utvalg av funksjoner og er godt besøkt. Bygningen har flere store funksjonelle utfordringer. Det har over tid vært en stor økning av antall brukere av bygget uten arealtilpasninger. Bygningen oppleves som en

labyrint. U hensiktsmessig plassering av funksjoner under økende arealpress gjør situasjonen enda mer uoversiktlig. Bygningen brukes også til utstrakt laboratorieaktivitet. I laboratoriearealene har fakultetet utfordringer med lagerkapasitet. Bygningens dårlige tekniske tilstand byr også på utfordringer, der særlig ventilasjon og elektriske føringsveier har for lite kapasitet for dagens bruk. Dette berører spesielt laboratoriearealene. Ivar Langens hus er koblet til Kjølvs Egelands hus via en gangbro og ble oppført for å ivareta behovet for betonglaboratorium. Bygningen er svært godt funksjonelt egnet, men mangler prosessavsug, og avfallssystemet er underdimensjonert.

Ivar langens hus

Areal: 1693m²
Byggeår: 2014
Primærbruker: TN
Eier: Statsbygg

Et laboratoriebygg på 2 etasjer. Koblet til Kjølvs Egelands hus via en gangbro i 2. etasje.

Funksjoner og arealsammensetning

Primært et studentbygg med stor andel laboratorieareal. Gang- og kontorarealer er holdt til et minimum. Åpne studentarealer i 2. etasje.

Teknisk tilstand

TG = 0,57

Svært god teknisk tilstand. utfordringer med luftbehandlingssystemet i 1. etasje og avfallshåndtering. Disse komponentene oppfyller ikke kravene til lab-virksomheten.

Kjølv Egelands hus

Areal: 46371m²
Byggeår: 1974-84
Primærbruker: TN
Eier: Statsbygg

Det største bygget på campus. Består i prinsippet av seks bygg, navngitt fra A til F, sammenkoblet av en sentral sirkulasjonsakse. Biblioteket holder til i bygg B.

Funksjoner og arealsammensetning

Sammenkobling av flere bygg har ført til svært store sirkulasjonsarealer. Pga. virksomheten til primærbruker er det store lab-arealer. Utover dette er det store antall undervisningsrom, kontorer, samt kantine, kafe og bibliotek.

Teknisk tilstand

A: 1,82 B: 1,61 C: 2,02 D: 2,1 E: 2,1 F: 2,06

Noe dårlig til svært dårlig teknisk tilstand. Spesielt heiser og elektrotekniske komponenter har behov for snarlig utskifting. En del utbedringer i fløy A gir bedre teknisk tilstand enn øvrige fløyer.

Sirkulasjon

Knutepunkt

Lab og spesialrom

Auditorium

Studierom

Felles fasiliteter

Arealer for ansatte

Servicerom

Dette vil kunne løses i det foreslåtte tilbygget. Arealstrategien for Kjølvs Egelands hus konkluderte med at fakultetets arealbehov sannsynligvis kan dekkes i eksisterende areal med funksjonelle og tekniske oppgraderinger. Det er usikkert om hele behovet knyttet til laboratorier kan dekkes i eksisterende bygningsmasse og fakultet er nå i gang med et optimaliseringsprosjekt for å se på mulighetene for bedre utnyttelse av dagens laboratoriearealer og definere hvilke funksjoner som vil kreve nye arealer.

Det Samfunnsvitenskapelig fakultet, Handelshøgskolen og Det Helsevitenskapelig fakultet
Det samfunnsvitenskapelige fakultet (SV) holder til i Ellen og Aksel Lunds hus. I tillegg deler de Elise Ottesen Jensens hus og Kjell Arholms hus med henholdsvis Handelshøgskolen (HH) og det helsevitenskapelige fakultet (HV). SV-fakultet er dermed spredt over tre bygg og mye av undervisningen foregår i undervisningsrom i andre bygg. Det brukes derfor mye tid til forflytning mellom bygg og spesielt for enheter som samhandler med hverandre oppleves den fysiske avstanden mellom enhetene som en utfordring.

Ellen og Aksel Lunds hus er godt funksjonelt egnet for SV-fakultetet. De fleste primærfunksjonene til fakultetet er samlet i bygningen. Dens sentrale beliggenhet på campus er viktig for fakultetet ettersom enhetene er spredt på flere bygg. Det kan om kort tid være behov for utbedringer av tekniske forhold og estetisk utforming i bygget. God arealmengde og lette vegger gir gode muligheter for mindre ombygginger, men utvidelsesmulighetene og tekniske føringsveier vil begrense handlingsrommet. Elise Ottesen Jensens hus, som huser SV og HH er hovedsakelig et kontorbygg, med svært lite studentaktivitet. Som kontorbygg fungerer bygningen svært godt, men de få studentrettede funksjonene, med blant annet universitetets største auditorium, passer i liten grad til primærbrukernes behov. Mye av undervisningen gjøres derfor i andre bygninger og

bygningen fungerer dermed ikke som et hjem for fakultetenes studenter. Med lettvegger og modulvegger er det mulighet for store åpne flater i bygningens kontoretasjer og bygningen tåler også et påbygg på en etasje.

Kjell Arholms hus deles av SV og HV. Byggets funksjonelle egnethet er akseptabel, men ettersom begge fakultetene og HV spesielt har vokst, opplever brukerne store utfordringer med å få arealet til å gå opp. For HV mangler også enkelte funksjoner. Særlig laboratorier for sykepleierutdanningen er viktige funksjoner som mangler i dag. Fakultets utfordringer med Kjell Arholms hus vil løses med nytt helsefagbygg som nylig er utredet.

Ellen og Axel Lunds hus

Areal: 4063m²
Byggeår: 1986
Primærbruker: SV
Eier: Statsbygg

Bygget, på 4 etasjer, består av to hovedfløyer med et atrium i midten. Den tredje etasjen ble påbygget på slutten av 90-tallet.

Funksjoner og arealsammensetning

Jevn fordeling av funksjoner for studenter og ansatte, med studierom og auditorium til studenter og kontorer til de ansatte.

Teknisk tilstand

TG = 1,46

Tilfredsstillende teknisk tilstand. Kritiske feil og mangler på heis og avfallsrom. Vil om kort tid være behov for tekniske utbedringer ved flere bygningskomponenter.

Elise Ottesen Jensens hus

Areal: 5350m²
Byggeår: 2015
Primærbruker: HH-UiS/SV
Eier: Statsbygg

Bygg på 3 etasjer, med undervisningsrom i 1. etasje og kontorarealer i etasje 2 og 3.

Funksjoner og arealsammensetning

Flere undervisningsrom i 1. etasje, deriblant det klart største auditoriet på campus. 2. og 3. etasje er rene kontoretasjer med cellekontorer, møterom og store fellesarealer.

Teknisk tilstand

TG = 0,27

Svært god teknisk tilstand. De fleste komponenter skal ha flere år igjen før de når sin tekniske levetid. Dårlig teknisk tilstand på heiser og avfallsrom.

Kjell Arholms hus

Areal: 10638m²
 Byggeår: 1995
 Primærbruker: HV/SV
 Eier: Statsbygg

Bygget er inndelt i 3 fløyer og går over 3 etasjer. Bygget er lokalisert lengst syd på Ullandhaug Nord

Funksjoner og arealsammensetning

Bygget innehar flere primærfunksjoner, med ulike undervisningsrom, laboratorier, kontorfasiliteter og en kantine. Bygget har mye sirkulasjonsareal grunnet brede korridorer og atrium.

Teknisk tilstand

TG = 1,42

Tilfredsstillende teknisk tilstand, men tekniske komponenter nærmer seg sin tekniske levetid. Spesielt dårlig tilstand på heiser og avfallsrom.

■ Sirkulasjon
 ■ Knutepunkt
 ■ Lab og spesialrom
 ■ Auditorium
 ■ Studierom
 ■ Felles fasiliteter
 ■ Arealer for ansatte
 ■ Serviceom

Fakultet for utdanningsvitenskap og humaniora
 Fakultetet for utdanningsvitenskap og humaniora (UH) holder hovedsakelig til i Hagbard Lines hus og Hulda Garborgs hus. Fakultetets to nasjonale senter, Læringsmiljøsentret og Lesesenteret, holder henholdsvis til i UiS' avdeling Porsgrunn og Professor Olav Hanssensv. 10 (OD-bygget) på Ullandhaug. De leide arealene i OD-bygget består av kontorarealer og vurderes å være svært godt egnet til senterets primærbehov. Lite studentnærvær, som i tillegg til avstanden fra Ullandhaug nord begrenses av adgangskontroll i bygget, fremheves som en svakhet. Øvrige bygg vurderes som noe dårlig egnet for virksomheten. Både Hagbard Lines hus og Hulda Garborgs hus inneholder flere primærfunksjoner, men der Hagbard Lines hus ligger sentralt på campus, ligger Hulda Garborgs hus i utkanten av campus. Dette gjør at behovet for studentarealer og høy grad av selvforsyning er særlig stort i Hulda Garborgs hus.

Mangel på studentarealer i begge hus gjør at fakultetets studenter i stor grad holder til i andre bygninger på campus. Dette gjør det vanskelig å samle et studentmiljø. Generelt savner fakultetet flere spesialrom. Fakultetet har nylig oppgradert spesialrommene for formingslærerutdanning, men har utfordringer knyttet til HMS-krav for sløydverksted der dagens avtrekk og ventilasjon ikke tilfredsstillende dagens krav. Også for idrettslærerutdanningen er det behov for oppgraderinger og mer tilpassede spesialarealer. Begge bygninger er vurdert å ha god tilpasningsdyktighet. Konstruksjonsprinsippet i begge bygg gir god fleksibilitet, med gode muligheter til å bygge om til nye løsninger innenfor samme funksjon. I tillegg er deler av arealene i begge bygg vurdert å ha god generalitet. Disse arealene kan enkelt tilpasses til andre funksjoner.

Hagbard Lines hus

Areal: 11123m²
 Byggeår: 1972
 Primærbruker: UH
 Eier: Statsbygg

Huset består av flere byggetrinn og var det første oppførte bygget på Ullandhaug og tilhørte på den tid Stavanger Lærerhøgskole

Funksjoner og arealsammensetning

Bygget inneholder en kantine, kontorarealer og studiearealer. Studiearealene består av gruppe- og undervisningsrom, samt spesialarealer for idrettslærer (svømmebasseng).

Teknisk tilstand

A & U Fløy: 2,04 K-fløy: 1,11 MF-fløy: 2,17

U- og MG fløy har noe dårlig tilstand. Mye av bygningsmassen nærmer seg teknisk levetid. Særlig belysning og drenering har snarlig behov for utbedring. K-fløy har god teknisk tilstand.

Hulda Garborgs hus

Areal: 9925m²
 Byggeår: 1972, 2019
 Primærbruker: UH
 Eier: Statsbygg

Bygning på 4 etasjer. Består av to hovedfløyer, samt et mindre tilbygg ferdigstilt i 2019. Lokalisert periferert på campus.

Funksjoner og arealsammensetning

Stor andel kontorfasiliteter. Bygget inneholder også gruppe- og undervisningsrom samt noen spesialrom. Kantinen i bygget fungerer som et viktig samlingspunkt, med byggets lokalisering tatt i betraktning.

Teknisk tilstand

TG = 2

Noe dårlig teknisk tilstand. Dette gjelder spesielt elektrotekniske utstyr, samt heis og avfallsrom. Tilbygget har en svært god teknisk tilstand.

Professor Olav Hanssensv. 10

Areal: 1754m²
 Byggeår: 1986
 Primærbruker: Lesesenteret
 Eier: Entra ASA

Leide lokaler i bygget til Oljedirektoratet.

Funksjoner og arealsammensetning

Eksklusivt leieareal omfatter kontorlokaler med ca. 60 kontorer, fellesrom og ett møterom. Har ellers tilgang til felleskantine og møteromspool i bygget.

Teknisk tilstand

Ikke kjent.

Sirkulasjon

Knutepunkt

Lab og spesialrom

Auditorium

Studierom

Felles fasiliteter

Arealer for ansatte

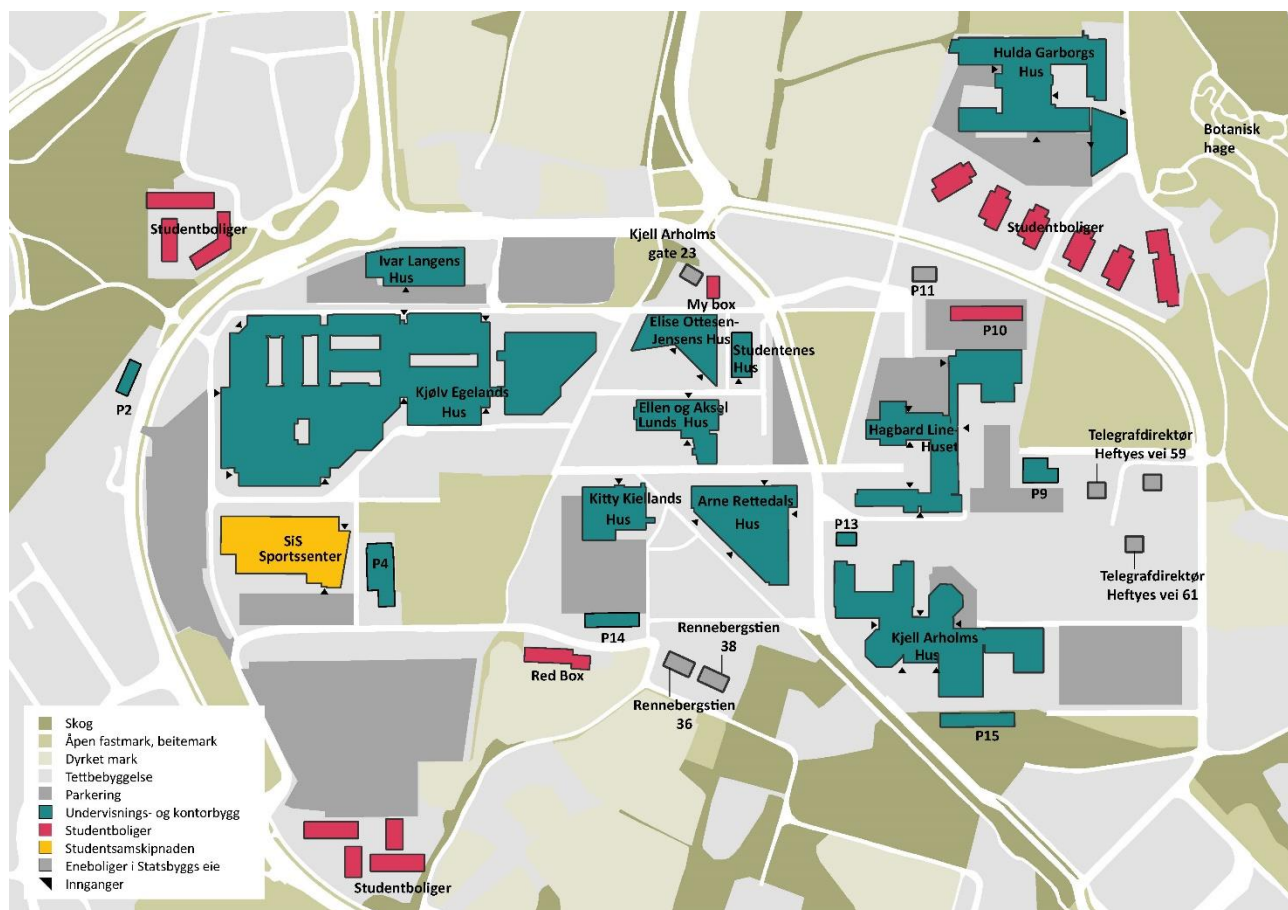
Servicerom

Arealeffektivitet

Beregninger av arealeffektiviteten til bygningene på Ullandhaug viser at UiS har et begrenset potensial for bedre utnyttelse av eksisterende arealer. Bruttoarealet per student på UiS er beregnet til 10,4m². Bruttoarealet er totalt areal på Ullandhaug og Bjergsted og deles her på antall registrerte studenter. For sammenligningens skyld vurderes 10m² per student som tilstrekkelig areal i NTNUs arealstrategi. Dette tilsier at eksisterende arealramme er riktig i forhold til antall studenter i dag, men funn fra vurderingene av funksjonell egnethet indikerer at arealene må tilpasses for å tilfredsstillende de funksjonelle behovene til fakultetene. Med et forventet nybygg til helsevitenskapelig fakultet, kommende leide arealer i det nye universitetssykehuset og det planlagte tilbygget til Ivar Langens hus, bør UiS også være godt rustet til vekst i studentmassen i fremtiden.

Ved å regne sammen «arealer til ansatte» (lilla i kakediagram i faktaarkene) kan man anslå hvor stort det arbeidsplassrelaterte arealet er ved

UiS. I det arbeidsplassrelaterte arealet regnes kontorarealene med funksjoner som arbeidsplassarealer, nærmøterom, interne kommunikasjonsarealer, nærkjøkken, lager, kopi, pause etc. Ettersom de ansattes kontorer ofte deler kommunikasjonsareal med universitetets øvrige funksjoner som laboratorier og grupperom er det ikke mulig å definere arbeidssonens interne kommunikasjonsarealer, og disse arealene er ikke inkludert i kategorien «arealer til ansatte». Derfor regner man ut arbeidsplassrelatert areal ved å legge til et påslag for kommunikasjonsareal som erfaringsmessig ligger mellom 20-35%. Deler man dette arealspennet på antall ansatte ved UiS, med ansatte ved Arkeologisk museum og fakultet for utøvende kunstfag trukket fra, resulterer det i et arbeidsplassrelatert areal som er beregnet til å være et sted mellom 14,5-16,4m² per ansatt. Sammenlignet med statens arealnorm, som erfaringsmessig gir et arbeidsplassrelatert areal på 11-13m² per ansatt, tilsier dette at det er noe potensial for bedre utnyttelse av dagens kontorarealer.

Figur 11: Oversikt over midlertidig bygningsmasse. Illustrasjon utarbeidet av Link arkitektur

Midlertidige bygninger og mindre enkelthus

I tillegg til de store undervisningsbygningene, finnes en rekke bygninger av mer midlertidig karakter og mindre enkelthus. Flere av de midlertidige bygningene har vært i bruk i mange år. Disse brukes til boliger for studenter og ansatte, i tillegg til kontorareal og arealer for linjeforeninger.

Bygningene som har tydelig midlertidig preg, som paviljong 2, paviljong 10, paviljong 14 og Red Box, trekker ned den estetiske kvaliteten

på området og gir campus et mer rotete og uferdig uttrykk. Det største problemet med disse midlertidige bygningene og enkelthusene er kanskje likevel at de huser funksjoner som burde hatt plass i miljøene i den permanente bygningsmassen.

Bygg	Eier - byggeår	Størrelse, kvm	Utløp brukstillatelse/ utløp leieavtale	Dagens bruk
P2	SB - 1978	331	Ukjent	Studentforening for industriell økonomi. Kontorer og møterom. Kontorarbeidsplasser for emeritus/pensjonister fra tek-nat.
P4	UiS - 1972	1106	Ukjent	Brukes av linjeforeninger til prosjekt-kontor, verksteder og annen areal-krevende virksomhet. Hallen i første etasje brukes også til sykkelparkering og til lagring.
P10	UiS - 1977	820	Ingen tidsbegrensning på brukstillatelsen	Boliger for internasjonale studenter og ansatte (transittboliger). 30 enheter.
P14	UiS - 1999	608	Utløp brukstillatelse 31.12.2025	Kontorer, møterom og et spise-område pluss felles fasiliteter. UiS fellesadministrasjon + SB drift.
Red box	SiS	ca. 1000	Utløp brukstillatelse 31.12.2023	Ca. 40 boliger for studenter.
P9	Statsbygg - 1987	419	Permanent bygning	Studentorganisasjonen SmiS (studentavisa) bruker deler av bygningen, og studentorganisasjonen Spire bruker en del til byttebu. Øvrige deler brukes ikke.
P11	Statsbygg - 1972	190	Permanent bygning, tidligere bolig	Brukes av tidligere ansatte (pensjonerte) ved universitetet. Kontorarbeidsplasser og møterom.
P13 -	Statsbygg - 1885	85	Permanent bygning	Fogn gamle skolestue. Brukes av Start UiS som er en del av innovasjonsmiljøet.
P15	Malthus Uniteam holding AS - UiS leier	846	Utløp brukstillatelse 03.11.2022	Brukes av helsevitenskapelig fakultet. Ca. 40 kontorer, møterom og felles-fasiliteter.
Rennebergstien 36	Statsbygg	120	Permanent bygning, tidligere bolig	Brukes som enebolig. UiS leier ut til ansatt ved UiS.
Rennebergstien 38	Statsbygg	240	Permanent bygning, tidligere bolig	Nylig kjøpt av Statsbygg. UiS leier ut til ansatte ved UiS.

Kjell Arholms gate 23	Statsbygg	175	Permanent bygning, tidligere bolig	UiS leier ut huset som bolig til stipendiater.
Telegrafdirektør Heftyes vei 59	Statsbygg	212	Permanent bygning, tidligere bolig	Bygningen står tom.
Telegrafdirektør Heftyesvei 61	Statsbygg	172	Permanent bygning, tidligere bolig	Boligen blir ikke leid ut p.t., men UiS planlegger å leie den ut som bolig.
My box	UiS - 2014	Ukjent	Ukjent	Tidsbegrenset forskningsprosjekt. Brukes som bolig til fem studenter.

Tabell 5: Oversikt over midlertidige bygninger og mindre enkelthus på campus Ullandhaug

Sikkerhet

Universitetet i Stavanger og Statsbygg har i fellesskap utarbeidet en risiko- og sårbarhetsanalyse for eiendom og bygninger på campus Ullandhaug, samt for den virksomhet som utøves der. Risikoanalyse er en systematisk kartlegging av en eiendom/byggverk og virksomhetene i bygningene slik at alle typer risikoforhold eller momenter bringes for dagen. Analysen er primært tilpasset Statsbyggs behov som eier, derfor omfatter den med enkelte unntak ikke hendelser som betegnes innenfor security- begrepet (uønskede tilsiktede handlinger)¹². Av de uønskede hendelsene er det ekstremvær, trafikkulykke og bilterror som kan være av relevans på campusutviklingsplanens nivå. Øvrige identifiserte uønskede hendelser som f.eks. brann som følge av teknisk eller menneskelig svikt, gasslekkasjeeksplosjon, glatte uteområder, vannlekkasje, strømbortfall etc. er lite relevant for et overordnet plannivå.

Identifiserte uønskede hendelser som er av relevans for campusutviklingsplanen:

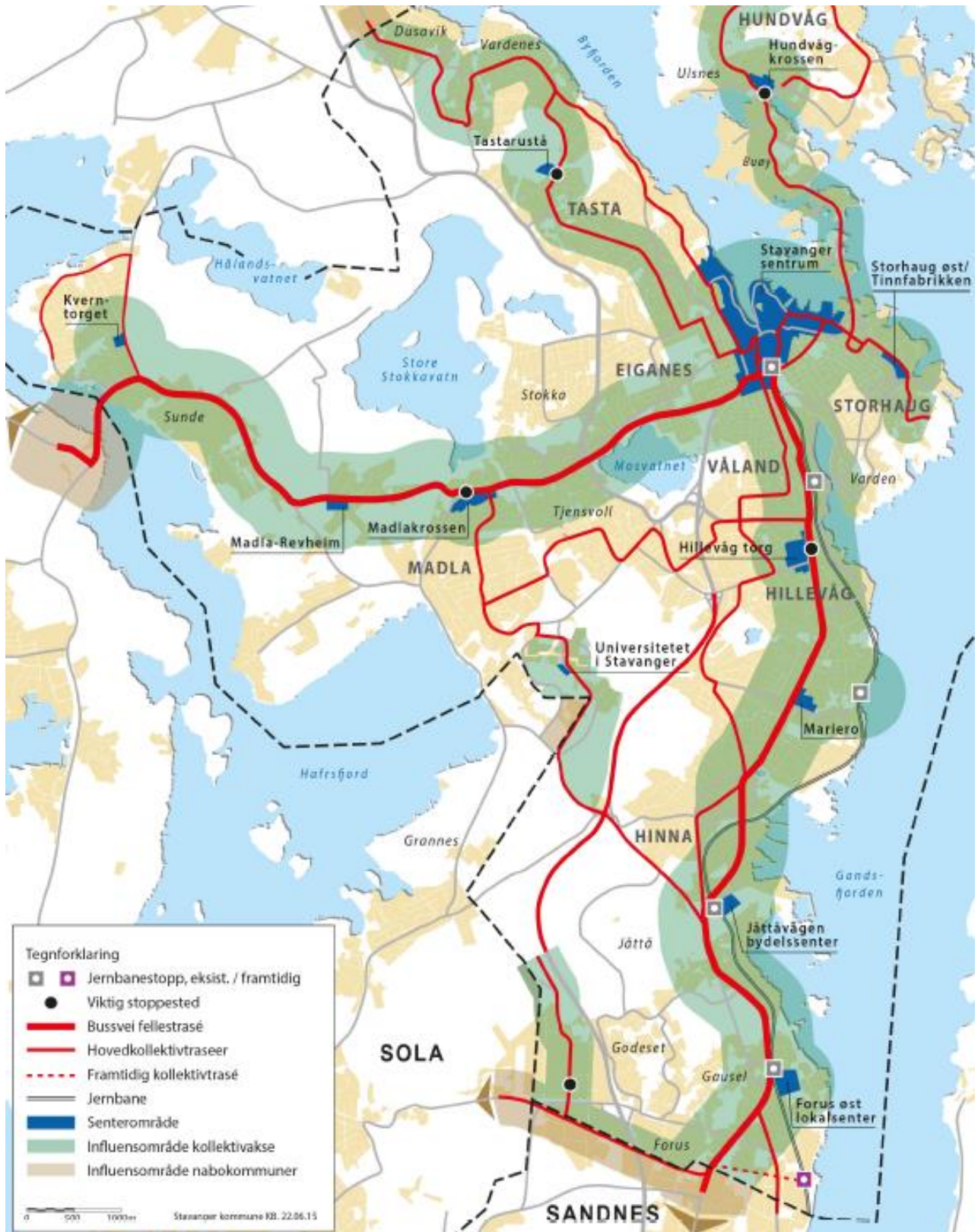
- **Ekstremvær.** I framtiden forventes det flere episoder med store nedbørsmengder over kort tid. For å unngå flom og oversvømmelser som

følge av overbelastet overvannsnnett er det viktig med mest mulig permeable flater (altså ikke tette flater som asfalt) slik at overvannet dreneres ned i grunnen lokalt. Vegetasjon som bidrar til å suge opp og holde på vann er også viktig.

- **Trafikkulykker.** I dagens situasjon er privatbiltrafikk i all hovedsak atskilt fra gangtrafikk på campus, men det er kartlagt noen problemområder. I tillegg skjer varelevering mange steder på campus, og flere viktige ganglinjer krysses av traseer og områder for varelevering. I arbeidet med campusutviklingsplanen er utfordringer knyttet til trafikk kartlagt og tryggere løsninger er foreslått.

- **Bilterror.** Med bilterror menes en tenkt situasjon der det er mulig å kjøre i stor fart inn i områder med ansamling av mennesker, innendørs eller utendørs. På campus Ullandhaug har vi antatt at det er den utendørs aksene med tilhørende plasser i øst-vestgående retning som kan tenkes å være et mål for denne type terror. Aksen er bilfri i dag. Det må ikke være mulig å kjøre inn på denne aksene for andre enn nødetatene og andre kjøretøy med spesialtillatelse.

¹² Statsbygg (2018) Helhetlig ROS-analyse for eiendommen: Universitetet i Stavanger, campus Ullandhaug.

03 OVERORDNEDE FØRINGER

3.1 Overordnede politiske føringer

Langtidsplan for forskning og høyere utdanning (2018) legger opp til at UH-sektoren skal ha langsiktige og strategisk planer for å sikre en fremtidsrettet og bærekraftig campus som støtter opp om utdanning og forskning av høy kvalitet, med gode og funksjonelle arealer. Gjennom langtidsplan for forskning og høyere utdanning settes kursen for Norges politikk-utvikling og investeringer innen forskning og høyere utdanning. I planen gir Regjeringen føringer for hva det er særlig viktig å prioritere innen sektoren de neste årene. Langtidsplanen er nylig rullert og kom ut i 2018, med følgende tre overordnede mål: 1) Styrket konkurransekraft og innovasjonsevne, 2) Møte store samfunnsutfordringer, 3) Utvikle fagmiljøer av fremragende kvalitet. I langtidsplanen legges det frem en helhetlig politikk for utvikling, forvaltning og prioriteringer av universitets- og høyskolebygg. Langtidsplanen legger til grunn en forventning til sektoren om strategisk utvikling, der bygg sees som en viktig innsatsfaktor og kostnadseffektivitet, innovasjon og klimavennlige løsninger skal prioriteres i utvikling av bygg og infrastruktur.

I Stortingsmelding "**Kultur for kvalitet i høyere utdanning**"¹³ er det fra Kunnskapsdepartementet formulert en rekke tiltak og forventninger til institusjonene for å bidra til kvalitet i høyere utdanning. Det overordnede målet for Kunnskapsdepartementet er kunnskap for ny erkjennelse, samfunnsutvikling og konkurransekraft, samt kompetanse, utvikling og aktiv deltakelse i samfunnet. Det ligger fra departementet en forventning om at UiS følger opp meldingen med tiltak for å skape en enda sterkere kultur for kvalitet i høyere utdanning. Meldingen slår også fast at det fysiske rammene på campus er viktig for å oppnå gode resultater.

Statlige planretningslinjer brukes for å konkretisere de nasjonale forventningene til planleggingen og markere nasjonal politikk på viktige områder i planleggingen:

- **Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning (2018)**

Kommunene, fylkeskommunene og staten skal gjennom planlegging og øvrig myndighets- og virksomhetsutøvelse stimulere til, og bidra til reduksjon av klimagassutslipp, samt økt miljøvennlig energiomlegging. Planleggingen skal også bidra til at samfunnet forberedes på og tilpasses klimændringene (klimatilpasning).

- **Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging (2014)** Planlegging av arealbruk og transportsystem skal fremme samfunnsøkonomisk effektiv ressursutnyttelse, god trafiksikkerhet og effektiv trafikkavvikling. Planleggingen skal bidra til å utvikle bærekraftige byer og tettsteder, legge til rette for verdiskaping og næringsutvikling, og fremme helse, miljø og livskvalitet. Utbyggingsmønster og transportsystem bør fremme utvikling av kompakte byer og tettsteder, redusere transportbehovet og legge til rette for klima- og miljøvennlige transportformer. I henhold til klimaforliket er det et mål at veksten i persontransporten i storbyområdene skal tas med kollektivtransport, sykkel og gange.

3.2 Regionale planer

Regionalplan for Jæren er en langsiktig plan for areal- og transportutvikling og skal gi strategisk retning for regionens vekst de neste 30 årene.

Regionalplan 2013 - 2040 er under rullering, og vil bli erstattet av Regionalplan for Jæren 2050. Det er pr. dags dato gjort vedtak om ny strategisk del, mens handlingsplaner og tiltak knyttet til disse er planlagt videreutviklet og konkretisert i løpet av 2020.

Den strategiske delen stadfester at planen skal bidra til en bærekraftig og forutsigbar utvikling, og samtidig sikre at både offentlige og private investeringer bidrar til å øke regionens

¹³ Meld. St. 16 (2016-2017) Kvalitet i høyere utdanning

konkurranskraft og attraktivitet. Hovedmål for by- og stedsutviklingen er at regionen skal ha en bærekraftig by- og stedsutvikling basert på regionale helhetsløsninger som effektiviserer arealforbruket og transportarbeidet, styrker verdiskapingen, reduserer klimagassutslippet, sikrer natur og kulturverdier og gir høy livskvalitet.

Ullandhaug er vist som et av de regionalt prioriterte utviklingsområdene under regional struktur- og arealstrategi. Som retningslinje til regionalplanen skal det planlegges for utvikling av levedyktige lokalmiljø i hele regionen med utbygging «innenfra og ut» i hvert tettsted. Utbygging prioriteres i sentrum og sentrumsnære områder først, og potensialet for fortetting og transformasjon for øvrig utnyttes før det omdisponeres nye arealer til utbyggingsformål.

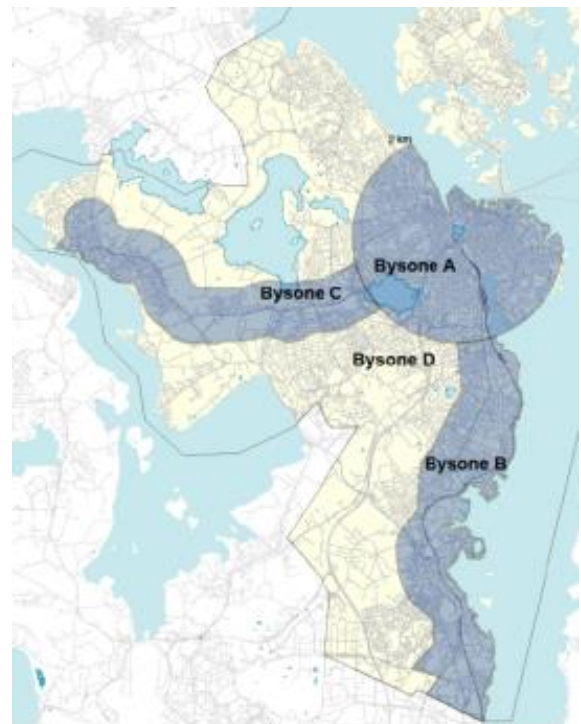

Figur 12: Regionalplan Jæren 2050, regional struktur- og arealstrategi

3.3 Kommunale planer for Stavanger

Kommuneplanens arealdel for Stavanger 2019-2034

Kommuneplanens arealdel for henholdsvis gamle Stavanger, Finnøy og Rennesøy gjelder fram til neste rullering. Arealdelen til kommuneplanen for gamle Stavanger kommune ble vedtatt 9. desember 2019. I denne ligger det en byutviklingsstrategi hvor sentrum og bybåndet Stavanger-Sandnes blir prioritert. Det er vist fire bysoner som representerer områder med ulike karakterer og ulike forutsetninger for urbanitet. (0% av byutviklingen skal skje innenfor sone A og B. Ullandhaug området er definert som en del av bysone D – den ytre by, som karakteriseres som områder med store boliger, lav tetthet, grønt og landbruk. Området betjenes ikke direkte av bussveisystemet, noe feltutbygging og mindre grad av fylling kan skje i sonen.

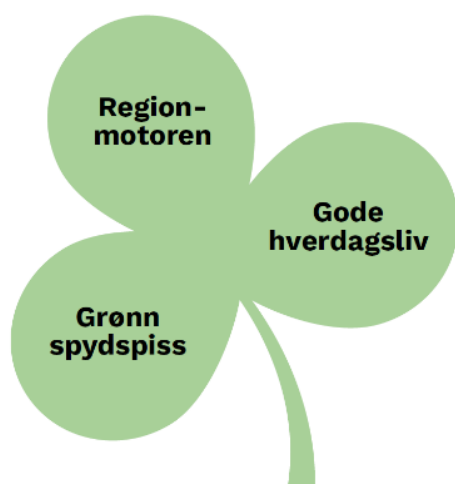

Figur 13: Inndeling i bysoner. Kilde: kommuneplanens arealdel 2019-2034

Universitetsområdet på Ullandhaug ligger likevel inne som et prioritert «gjennomføringsområde» i byutviklingsstrategien. «Gjennomføringsområdene» erstatter områder som i gjeldende plan vises som områder med høy utnyttelse. De definerer kommunens strategiske utbyggingsområder og inngår som viktige redskaper i kommunens prioritering av utbyggingsrekkefølge i byen, både på kort og lengre sikt.

Kommuneplanens samfunnsdel Stavanger 2020-2034

Det er utarbeidet forslag til ny samfunnsdel til kommuneplanen som skal behandles av kommunestyret 20.mars 2020. Dette er en felles samfunnsdel for de tre kommunene som skal inngå i Nye Stavanger; Stavanger, Finnøy og Rennesøy kommuner. Den skal vedtas av det nye kommunestyret i nye Stavanger kommune. Satsningsområdene til den nye kommunen mot 2034 er gjengitt i figur 14.

Figur 14: Satsingsområder i forslag til kommuneplanen for Stavanger

Klima- og miljøplan 2018-2030

Klima- og miljøplanen beskriver viktige klima- og miljøutfordringer som må løses i tida som kommer. Klima- og miljøplan 2018-2030¹⁴ viser store og små grep som er viktige for et mer bærekraftig samfunn, og der natur og miljø har en egenverdi. En by med gode transport-systemer, ren energi, lite forurensning, variert og levedyktig natur, og tilrettelagte områder for rekreasjon og menneskemøter vil også gi økt trivsel i befolkningen, noe som igjen gir bedre folkehelse. Viktige mål i klima- og miljøplanen er å redusere klimagassutslippene med 80 prosent innen 2030, sammenlignet med 2015, og være en fossilfri kommune innen 2040.

Melding om universitetsbyen Stavanger / Kunnskapsbyen Stavanger

Stavanger kommune tok initiativ til å gjennomføre en utredning og analyse som resulterte i en melding om universitetsbyen Stavanger, behandlet av bystyret i januar 2014. Formålet med dette arbeidet var å klargjøre mål og visjoner for utviklingen av universitetsbyen, og på det grunnlaget beskrive de særlige utfordringer som Stavanger har som vertskommune for høyere kunnskapsinstitusjoner.

Visjonen er at Stavanger skal være en av landets mest attraktive universitetsbyer. Stavanger kommune vil fremstå som landets beste vertskommune. Det er noen kvaliteter som det skal tas utgangspunkt i det langsiktige arbeidet med å bygge omdømmet til universitetsbyen:

- Universitetsbyen med nært samarbeid med arbeidslivet
- En intim universitetsby med storbyens natur- og kulturtilbud
- En moderne og innovativ universitetsby
- En internasjonal universitetsby

Meldingen viser til at det er av stor betydning for videreutviklingen av Stavanger som universitetsby at de gode relasjonene til Stavanger universitetssjukehus (SUS) stimuleres og at det legges til rette for å styrke relasjonene og samhandlingen mellom forsknings- og utdanningsmiljøet ved SUS og relevante miljøer ved UiS.

Universitetsmeldingen omhandler universitetsområdet på Ullandhaug i et eget kapittel hvor det tas utgangspunkt i hele området innenfor områderegeringsplanen. Følgende to mål for dette området er relevante for campusutviklingsplanen:

- Universitetsområdet skal utvikles etter en helhetlig modell som skal styrke universitetsfunksjonene og gjøre området til Norges mest moderne og komplette campus.
- Fastsette tydelige og forutsigbare rammer for den fremtidige utviklingen av universitetsområdet.

¹⁴ Stavanger kommune (2018) Klima- og miljøplan 2018-2030, vedtatt av bystyret 26.11.18.

Formannskapet vedtok i april 2018 å revidere Universitetsbymeldingen. Arbeidet skulle i tillegg til universitetet på Ullandhaug (UiS) omfatte kunnskapsinstitusjoner som Stavanger universitetssjukehus (SUS), Bedriftsøkonomisk Institutt (BI) og VID vitenskapelig høgskole. Arbeidet fikk tittelen Kunnskapsbyen Stavanger. Arbeidet med Kunnskapsbyen Stavanger ble stilt i bero i påvente av anbefalinger fra forprosjektet Ullandhaug 2023. Anbefalingene er nå klare og legges frem til politisk behandling samtidig med sak om videre arbeid med Kunnskapsbyen Stavanger.

Ullandhaug 2023-prosjektet

Stavanger kommune besluttet i juni 2018 at kommunen ville påta seg en fornyet pådriver- og tilretteleggerrolle for utviklingen innen universitetsområdet og ba kommunedirektøren om å gjennomføre et arbeid med sikte på sammen med sentrale aktørene i området, å utvikle en felles strategi for en helhetlig utvikling mot 2023. Forprosjektet fikk tittelen Ullandhaug 2023.

Det foreligger nå rapport fra arbeidet og formannskapet i Stavanger kommune skal behandle saken i møte den 19 mars 2020. Forslaget er at resultatene og erfaringene fra arbeidet inngår i arbeidet med Kunnskapsbyen i Stavanger. De konkrete anbefalingene fra arbeidet er knyttet til:

- Strategier for et styrket samarbeid for så vidt gjelder tomter og eiendommer i universitetsområdet. Det er utarbeidet en konkret samarbeidserklæring mellom SK og RFK som skal være utgangspunktet for det videre arbeidet.
- Å avklare grunnlaget for et felles visjonsarbeid i universitetsområdet. Stavanger kommune, Rogaland Fylkeskommune, UiS og SUS har i fellesskap utarbeidet forslag til en samarbeidserklæring «Campus Ullandhaug» som grunnlag for et videre arbeid.
- Det utredes modeller med mål å sikre en videreføring og styrking av

Universitetsfondets rolle i oppbyggingen av nasjonale kompetanse- og forskningsinstitusjoner i universitetsområdet på Ullandhaug.

Sakene vedr Kunnskapsbyen Stavanger og Ullandhaug 2023 er utrykk for et sterkt og aktivt engasjement fra Stavanger kommune.

3.4 Kommunale planer for Sola

Kommuneplanen for Sola kommune 2019-302515 ble vedtatt 7. februar 2019. Kommuneplan skal bidra til å realisere kommunens visjon som er: «Ansvar for hverandre».

Kommuneplanens planbeskrivelse av arealdelen beskriver kommunens rolle og planer for universitetsområdet på Ullandhaug: «Stavanger er regionsenter i Rogaland, og er vertskap for flere regionale funksjoner som Universitetet Stavanger (UiS), Stavanger Universitetssykehus (SUS), m.fl. Universitetsområdet er delt mellom Sola og Stavanger kommune, og eiendommene er fordelt på både offentlige og private eiere. Sola og Stavanger kommune har særlige roller som planmyndigheter. Områdeplan for Universitetsområdet i Sola og Stavanger er vedtatt, og viser blant annet nytt sykehus på Stavangersiden av kommunegrensen, med adkomstvei fra Kristine Bonnevis vei. I Sola er det plassert studentboliger (campusområde).»

3.5 Reguleringsplaner

Ullandhaug

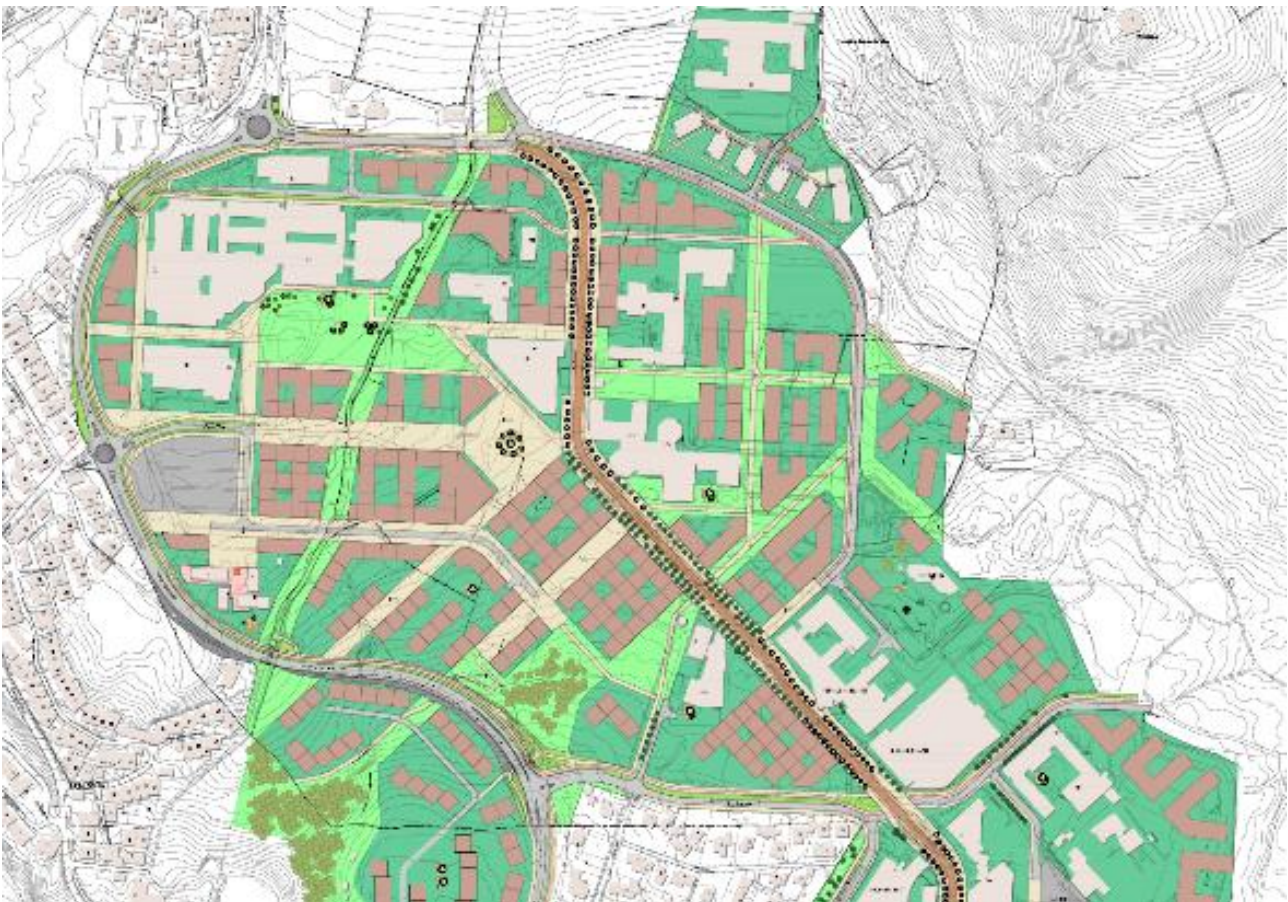
Det er vedtatt en områderegulering for universitetsområdet i Stavanger og Sola kommune (plan 2510), i 2017. Planen sikrer rammer for videre utbygging og utvikling av kunnskapsmiljøet på Ullandhaug. Områdereguleringen legger til rette for sambruk og samlokalisering mellom forskning, undervisning, næringsliv og sykehuset for å bidra til å styrke muligheten for innovasjon og samarbeid.

Planområdet er grovt delt opp i tre områder; universitet i nord (offentlig tjenesteyting), sykehus (offentlig og privat tjenesteyting i sør), og med kunnskapsparken i midten av området.

¹⁵ Sola kommune (2019) Kommuneplanen for Sola kommune 2019-2035, vedtatt av kommunestyret 07.02.2019

Figur 15: Områderegulering oversatt i 3D-modell som viser illustrativt gjeldende regulerings fulle potensiale med tungt fokus på bygningsvolum. Illustrasjon: Link arkitektur

Figur 16: Illustrasjonsplan hentet fra vedtatt områdereguleringsplan 2510 Universitetsområdet. Merk at dette ikke er en juridisk bindende illustrasjon, men bare et eksempel på hvordan området kan bygges ut etter gjeldende områdereguleringsplan

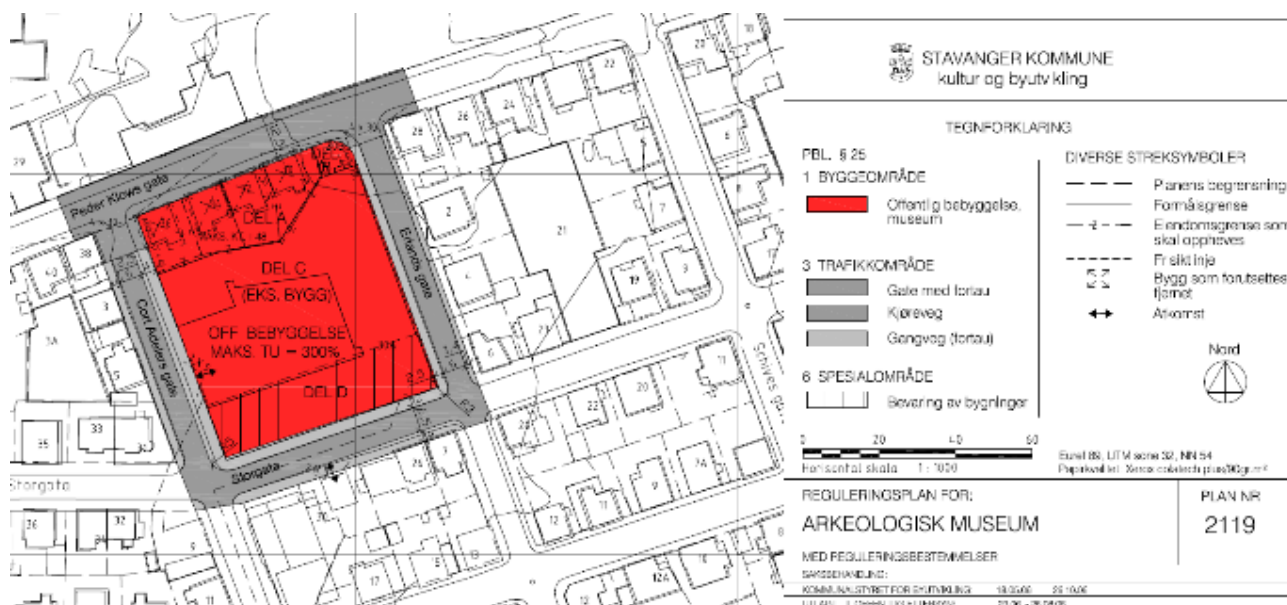
Området er strukturert rundt kollektivaksen som går igjennom og binder sammen området fra nord til sør. Egne sykkelfelt og gangarealer angitt som torg, følger kollektivaksen gjennom området. Bebyggelsen langs aksen skal være urban med blandede funksjoner. Langs denne aksen skal eksisterende allé forlenges med et grønt drag, torgarealene skal gi rom for opphold, formelle og uformelle møtesteder, opplevelser og god gangadkomst mellom de forskjellige funksjonene.

Føringer fra områdereguleringen

- Det ligger et utbyggingspotensiale på ca. 210 000 m² BRA til universitetsformål. Videre legges det til rette for over 4000 studentboliger.
- Utbyggingen av U-feltene skal prioriteres langs hovedadkomst (U7-U14) og langs kollektivaksen fra nord til sør, før øvrige områder tas i bruk.
- Utbyggingen til universitetsområdet skal i størst mulig grad slutføres i nordre del før OPT-feltene tas i bruk.
- BS9-BS12 (studentboliger) skal ikke bygges ut før øvrige BS-felt, unntatt BS2, er ferdig utbygd.
- Det kan ikke gis byggetillatelse for nye bygninger innenfor felt U vest for kollektivaksen før det er sikret at ny hovedadkomst via Rennbergstien kan anlegges. Når ny hovedadkomst er etablert i Rennebergstien skal eksisterende adkomster til Kristine Bonnevis vei nord og sør for denne stenges.
- Ny adkomstvei vil gi en ny sentral adkomstakse lengre sør enn dagens adkomst til universitetsområdet.
- Det er vist et torg sør for Arne Rettedals hus, som sammen med et lokalsenter her vil bli et sentralt punkt i området i framtiden.
- Ved første detaljregulering innenfor planområdet, skal en formingsveileder for gater og torg utarbeides.
- Det anbefales at parkeringsanlegg PH1, vest i område, opparbeides før utvidelse av universitetet kan skje.
- Gateparkering i planområdet tillates ikke, men skal etableres under bakken eller i parkeringshus. Unntak for HC og varelevering.
- Områdereguleringen krever detaljregulering av hvert delfelt inklusiv tilstøtende torg, før delområder kan bygges ut.
- Universitetet bør legge til rette for å være et bærekraftig og miljøvennlig campus med stor andel av klimavennlig infrastruktur for effektiv og grønne transport- og mobilitetsløsninger.
- Egen sykkeltrase skal etableres langs Kjell Arholms gate, og skal kobles til sykkelstamveien.
- Før brukstillatelse gis til nye bygg skal nødvendig infrastruktur være på plass eller sikret opparbeidet med angivelse av en plan for gjennomføring. Tilstøtende parkområder, og samferdselsformål skal ferdigstilles i takt med utbyggingen av det enkelte felt.
- Ved utbygging på felt som ligger inn mot kollektivtraseen nord for Professor Olav Hanssens vei eller felt U9, U10, U12, U13, U19 eller U20, skal opparbeidelse av kollektivtraseen med tilhørende sykkelfelt og gangarealer/torg nord for Professor Olav Hanssens vei, sikres gjennomført. Kollektivtraseen skal ferdigstilles i sin fulle bredde med tilhørende sykkelbaner og torg i samme takt som bebyggelsen langs gaten tas i bruk.
- For nytt sykehus stilles det rekkefølgekrav. Fremkommelighet for kollektivtrafikk skal sikres med kollektivfelt fra Jåttåvågen til området. Dette vil gi et sammenhengende kollektivfelt fra Jåttåvågen frem til Kjell Arholms gate. Slik bedres forutsigbarheten for buss fra sør til universitetet.

Reguleringsplan for sykkelstamveg

Statens vegvesen planlegger en sykkelstamveg mellom Sandnes og Stavanger. Sykkelstamvegen skal gå på vestsiden av E39 ved Ullandhaug, og får et tilkoblingspunkt til Professor Olav Hanssens vei og videre inn til den planlagte kollektivaksen med sykkelfelt mellom sykehuset og universitetet. Reguleringsplanen for hele strekningen er vedtatt, og anleggsarbeidet for den første delstrekninga starta i 2014. Delstrekningen fra Schancheholen til Sørmarka antas bygget i 2021-2022, mens strekningen fra Sørmarka til Asser Jåttens vei skal være ferdig i 2023.

Figur 17: Plankart for videreutvikling av arkeologisk museum

Våland

Gjeldende reguleringsplan for Arkeologisk Museum, planidentifikasjon 2219, ble vedtatt i bystyret 4.12.2006. Formålet med reguleringsplanen er å legge til rette for videreutvikling av arkeologisk museum innen kvartalet. Reguleringsplanen ble igangsatt i forbindelse med forprosjekt for nytt formidlings- og magasinbygg.

Planen tilrettelegger for nytt formidlings- og magasinbygg på den nordlige delen av tomten, som er del A i plankartet. De fire bolighusene som ligger på den nordlige delen mot Peder Klows gate kan rives først når rammetillatelse for nybygg foreligger. Meieribygget er regulert til

spesialområde bevaring. Maksimal tomteutnyttelse for hele kvartalet er 300 %.

Bjergsted

Plan 1575 Bjergsted musikksenter og parkområde ble vedtatt i bystyret 29.09.1997. Deler av planen ble erstattet av plan 2205 Hotell i Sandvigå, vedtatt i bystyret 22.03.2010. Formålet med plan 1575 er å verne parken som kulturlandskap og folkepark og samtidig tilrettelegge for utbygging av musikk institusjonene i området. Det er spesielt bygget til musikk skolen (det vestre bygget) som ble tilrettelagt for videre utbygging. Siden planen ble vedtatt har det skjedd en utbygging av dette bygget. Planen antas å ikke legge til rette for ytterligere utbygging på området.

Figur 18: Plan 1575 Bjergsted musikksenter og parkområde
UNIVERSITETET I STAVANGER CAMPUSUTVIKLINGSPLAN

Figur 19: Plan 2205 Hotell i Sandvigå som delvis erstatter plan 1575

04 UTVIKLINGSTREKK OG BEHOV

4.1 Utviklingstrekk

Viktige trekk ved samfunnsutviklingen er klimaendringer, globalisering og økt digitalisering. Disse trendene er også av betydning for utvikling av universitets- og høyskolesektoren.

Bærekraft

Universitets- og høyskolesektoren er en av de største eiendomsaktørene i statlig sektor målt i antall kvadratmeter. Bygningsmassens klimafotavtrykk varierer mye med utforming, lokalisering, drift og vedlikehold. Sektoren kan gi viktige bidrag til å oppfylle FNs bærekraftsmål, både gjennom campusutvikling og som sentrale aktører for nye bærekraftsløsninger nasjonalt og globalt¹⁶. For Stavangerregionen har klimaendringene blant annet ført til mildere vintre og mer ekstremnedbør. Dette får betydning for hvordan vi planlegger og utformer omgivelsene våre, som for eksempel overvannshåndtering. For å håndtere store nedbørmengder på kort tid uten at det oppstår oversvømmelser må mest mulig av overvannet dreneres og fordrøyes der det treffer overflaten.

Statens effektiviseringskrav til UH-sektoren har pågått over flere år og får etter hvert større betydning for mulighetene til å investere i campusutvikling. Denne trenden har sammenheng med både økonomisk utvikling og økt oppmerksomhet på bærekraft og økt ressursutnyttelse. Dette vil sannsynligvis fortsette og vil begrense mulighetene til å investere i nybygg. For UiS betyr dette at det i årene som kommer heller vil bli mange små ombyggingsprosjekter fremfor nye større bygg. Fremdriften for disse prosjektene vil være avhengig av den økonomiske utviklingen på UiS.

Digitalisering

Digitalisering handler om å bruke teknologi til å fornye, forenkle og forbedre. Digitalisering har endret samfunnet, også utdanning og forskning, på grunnleggende måter og i et raskt tempo. Tilstandsrapporten fra 2018 viser at UH-sektoren i Norge har kommet langt i denne retning¹⁷. Det er imidlertid langt igjen før UH-sektoren har utnyttet det pedagogiske

potensialet som ligger i digital teknologi, selv om institusjonene er mer opptatt enn tidligere av å utnytte de mulighetsrom som ligger her. Når den digitale infrastrukturen er på plass, fører den til at rommene og arealene brukes annerledes enn før, og gir andre behov. En begynnelse på denne transformasjonen er dataverkstedet på biblioteket og didaktisk digitalt verksted på fakultet for utdanningsvitenskap og humaniora. Virusutbruddet våren 2020 har skutt fart på bruk av digitale læringsverktøy og digitale kommunikasjonsplattformer.

Informasjons- og kommunikasjonsteknologien studenter og ansatte større muligheter for å arbeide fra andre steder enn en fast arbeidsplass, det blir mindre papirer og bøker som følge av at informasjon er lagret digitalt. Gode videokonferansefasiliteter reduserer behovet for reising. Digitaliseringen bidrar til økt globalisering gjennom stadig bedre muligheter for utveksling mellom utdannings- og forskningsmuligheter over hele verden. Globaliseringen fører videre til økt internasjonal konkurranse innenfor universitets- og høyskolesektoren.

Økt konkurranse

Kvalitet i utdanning og forskning handler i stor grad om gode studieopplegg, forskning og lærekrefter. Utdanning har blitt et internasjonalt konkurransemarked. Rundt omkring i verden ser vi i økende grad at attraktive og gode bygg og campus blir en potensiell konkurransefordel i kampen om de beste studentene og forskerne. Det blir satset mer enn før på å heve kvaliteten også på de fysiske omgivelsene. I Danmark har en for eksempel vedtatt en campuslov og utviklet en egen metodikk for campusplanlegging.

En attraktiv campus sammen med attraktive studier vil øke mulighetene til å tiltrekke seg de gode studentene. En god campus er et sted der folk finner seg til rette og bruker aktivt for å studere, men også for å være i lag med studiekollegaer. Da trengs det gode møteplasser inne og ute og gode areal for læring. Flere internasjonale studenter på UiS vil kreve bedre studentboliger, fortrinnsvis på og i nærheten av campus.

¹⁶ Meld. St. 4 (2018–2019). Langtidsplan for forskning og høyere utdanning 2019–2028

¹⁷ Kunnskapsdepartementet (2018) Tilstandsrapport for høyere utdanning 2018

En god campus er åpen også for innbyggerne i samfunnet rundt, og området bør samhandle tett med næringsliv og lokalsamfunn. Utvikling av campus i en mer urban retning vil kreve en konsentrasjon av tjenestene som tilbys samt et økt tjenestetilbud til studenter og ansatte utover det universitetet i dag tilbyr.

Læringsformer og teknologi

Universitetene og høgskolene sine læringsformer er i endring:

- Mer fjernundervisning og MOOC (massive open online courses); ikke alle studenter er på campus hver dag
- Mer bruk av teknologi i undervisning og oppgaveløsning
- Mindre bruk av lesesaler, mer bruk av grupperom, mer behov for uformelle møtesteder i «mellomrommene».
- Mer etter- og videreutdanning

Tallet på studenter som tar etter- og videreutdanning (livslang læring) er fremdeles relativt lite, men her er det venta vidare vekst i etterspørselen. Tidspunktet for undervisninga, og måten undervisninga gjennomføres, vil være annerledes i videreutdanninga enn for heltidsstudenter. Det vil her være mer aktuelt med kvelds- og helgeundervisning og mer bruk av nettbasert fjernundervisning. De nevnte endringene har følger for hvordan bygg og uteområde bør utformes. Bygg og campus bør være tilpasset den formen for undervisning og bruk som til enhver tid er aktuell.

Studentenes helse og trivsel

Generelt er norske studenter veldig tilfreds med studiekvaliteten på norske institusjoner. I perioden 2013-2017 viser studentbarometeret at UiS ligger noe lavere på studenttilfredshet knyttet til studiekvalitet med 3,9 i 2018. Gjennomsnittstallet ligger på 4,1, og tilfredsheten blant universitetsstudentene var lavest ved UiS og Oslo Met (3,9) og høyest ved NMBU (4,2). Jevnt over er tilfredsheten høy¹⁸.

Resultatene fra undersøkelsene av studentenes helse- og trivselsundersøkelse (SHOT) fra 2018 viste imidlertid en betydelig økning av antallet

studenter som rapporterer å ha alvorlige psykiske symptomer. Nesten en av tre norske studenter opplever ofte eller svært ofte ensomhet i form av å savne noen å være sammen med, føle seg utenfor eller føle seg isolert. Lederen for styringsgruppen til SHOT oppfordrer utdanningsinstitusjonene og studentsamskipnader til å tilrettelegge gode, sosiale møteplasser for studentene.

4.2 Etterspørselsbaserte behov

Prognose for studentvekst

Ifølge langtidsplanen for forskning og høyere utdanning har Norge i likhet med andre OECD-land opplevd en kraftig vekst i høyere utdanning. I 1970 var det om lag 50 000 studenter i Norge. I 2017 hadde tallet økt til 257 000. Antall studenter har økt med 37 % i perioden 1997–2016, mest i det siste tiåret. Antall ansatte økte med 63 % i samme periode. Behov for økt kapasitet har betydning for utvikling av campus og tilliggende infrastruktur og velferdstilbud som studentboliger og transport. Ifølge langtidsplanen er det imidlertid ikke sikkert at aktivitetsvekst vil være en like stor driver for utbygging og rehabiliteringer i årene som kommer. Blant annet har Norge hatt betydelig reduksjon av barnefødsler de siste årene, noe som vil gi historisk små ungdomskull om 20 år. SSBs framskrivninger av personer i alderen 18-25 år viser at antall studenter i studiealder forventes å

Utdanningsløftet 2020

Koronakrisen har ført til at rekordmange har søkt seg til universiteter og høgskoler. Regjeringen finansierer derfor totalt 4000 nye studieplasser allerede fra høsten 2020. Forutsetningen for å få nye studieplasser er at de blir opprettet høsten 2020.

Per juni 2020 ligger UiS an til å få 250 nye studieplasser høsten 2020. Av disse 250 studieplassene skal 95 opprettes innen helse- og sosialfag, 80 innen matematisk-naturvitenskapelige fag, 50 innen juridiske og økonomisk-administrative fag og 25 innen lærerutdanning. For studieplassene som opprettes innen matematisk-naturvitenskapelige fag skal det legges vekt på informatikk og teknologiske fag med vekt på IKT. På toppen av dette ligger UiS an til å få 16 nye rekrutteringsstillinger.

¹⁸ NOKUT for Kunnskapsdepartementet (2018) Studiebarometeret 2018 faktaark overordnet tilfredshet

falle fram mot 2040, for så å øke noe igjen. I et 40 års-perspektiv er antallet relativt stabilt.

De siste ti årene har studenttallet innenfor humaniora har stått stille, mens de økonomiske og administrative fagene har hatt en økning på 60 %, som nå tilsvarer et studenttall likt som for helse-, sosial- og idrettsfag. De naturvitenskapelige og tekniske fagene har også hatt en stor økning, som kan sees i sammenheng med at fagene har vært prioritert i fordeling av nye studieplasser i perioden.

For 2019 viser tall fra samordna opptak at 6 038 studiesøkere har Universitetet i Stavanger som førstevalg for høsten 2019. Dette er den høyeste søkningen til grunnutdanninger ved UiS noensinne. Det betyr en økning med 0,5 % primærøkere (søkere som har UiS som førstevalg) til UiS. I 2019 var fire av de fem mest søkte studiene innenfor helse og omsorg. Noe som kan tyde på at UiS sin satsning innen helse relaterte utdanninger treffer. De mest søkte studiene våren 2019 var den nye utdanningen bachelor i paramedisin, bachelor i sykepleie og bachelor økonomi og administrasjon.

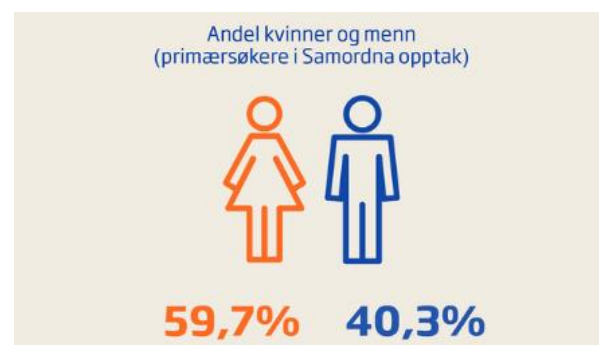
Det er ikke forventet betydelige økninger i studenttallet ved UiS framover. I 2019 hadde UiS 10 735 studenter, mens prognosen for 2040 er 12 000 studenter. Dette kan endre seg dersom UiS får andre utdanninger som det pr nå ikke er planlagt for.

Prognoser for antall ansatte

Det er stor usikkerhet knyttet til vekst i bemanningen ved UiS. Antakelig blir den moderat på grunn av forventning om lav økonomisk vekst i kommende 3-5 årsperiode. Samtidig forventes det at eksternt finansiert aktivitet fortsatt vil øke noe fra dagens nivå.

Det forventes i samme periode litt ulik utvikling ved ulike fakultetene, der det særlig er helsefakultetet og teknisk-naturvitenskapelig fakultet som forventer vekst. På teknisk-naturvitenskapelig fakultet er utviklingen

imidlertid kritisk avhengig av ekstern finansiering.

Figur 20: Sammenstilling av søkerinformasjon fra 2019. Illustrasjon laget av Link arkitektur¹⁹

¹⁹ UiS (2019) <https://www.uis.no/om-uis/nyheter-og-presserom/helsefag-topper-sokertall-ved-uis-article124930-8108.html>

	2007	2011	2015	2019	2023	2040	Merknad
Antall ansatte	1071	1264	1400	1795	1822	2 000	0,5 % årlig vekst fra 2020
Antall årsverk	885	1066	1241	1520	1564	1700	0,5 % årlig vekst fra 2020
Studenttall							
(gradsstudenter)	7290	8495	10005	10735	11000	12000	Liten vekst fra 2020
Kandidattall (totalt)	1459	1 700	1915	2345	2500	3000	
Phd-studenter	165	238	285	360	400	450	

Tabell 6: Prognose for UiS mot 2040, Kilde: Avdeling for virksomhetsstyring, UiS.

Studentboliger

Studentsamskipnaden i Stavanger (SiS) har i dag til sammen ca. 1800 boligenheter i Stavanger og Sandnes. Dette gir en dekningsgrad på 13-14%. Både SiS og Norsk studentorganisasjon har et mål om å nå 20%. Mange av studentsamskipnadene har en dekning på 13-15% i dag. Dette gjelder både Volda, Molde, Oslo/Akershus, Innlandet, Vestlandet, Agder, SørØst-Norge og Trondheim/Gjøvik/Ålesund. For å nå målet om 20%, må det bygges ytterligere 1000 studentboliger, forutsatt dagens studenttall. Ved vekst øker behovet for antall studentboliger tilsvarende. I tillegg planlegger SiS og UiS/Statsbygg å avhende noen av de eksisterende boligene. For å nå målsettingen om 20% dekning må det bygges boliger for å erstatte disse også. SiS ønsker primært å bygge studentboliger på campus.

UiS har måttet finne flere midlertidige løsninger for boliger for internasjonale studenter, på grunn av at Studentsamskipnaden ikke har kunnet tilby nok boliger. UiS leier i dag 50 små leiligheter til internasjonale studenter ved Sola Sjø, en tidligere militærforlegning. Disse ligger langt unna campus, og har dårlig kollektivforbindelse til campus. Leieavtalen for Sola sjø avvikles i oktober 2020, da SiS ferdigstiller nye boliger.

I tillegg inneholder paviljong 10 nord for Hagbard Line-huset ca. 30 boliger for internasjonale studenter og paviljongen «red box» ca. 40 enheter som også bebos av internasjonalt ansatte. Paviljongen 10 har dårlig teknisk tilstand ifølge UiS. For at UiS skal nå sine målsettinger om internasjonalisering er det svært viktig å kunne tilby egnede og attraktive boliger til de internasjonale studentene.

Flere av boligbygningene på campus som eies av Statsbygg og leies av UiS, leies ut videre som boliger til ansatte og stipendiater. Statsbyggs mandat er imidlertid ikke å eie og forvalte boliger i tilknytning til universiteter og høyskoler.

4.3 Interessenters behov

Kartleggingsrapportene fra første fase synliggjør mer eller mindre konkrete behov knyttet til et bredt spekter av utfordringer på campus. Behovene bunner i tilbakemeldinger og erfaring fra brukere, registreringer og analyser. Rapportene ble sendt på høring internt på universitetet og til medlemmer av den eksterne referansegruppa.

Høringsuttalelser kartleggingsfasen

UiS og Statsbygg mottok 17 høringsuttalelser i forbindelse med at kartleggingsrapportene ble sendt ut på høring i mai 2019. Høringsuttalelsene var grundige, og her gjengis et kort sammendrag:

- Flere faktafeil er påpekt, spesielt knyttet til tall for UiS. Oppfølging: Statsbygg har sørget for at de påpekte feilene er blitt rettet opp i kartleggingsrapportene.
- Miljøambisjoner for UiS og campusutviklingen blir etterspurt av flere. Oppfølging: Dette har Statsbygg og UiS tydeliggjort i sluttrapporten, både innledningsvis og i mulighetsstudien, og vi håper det svarer til forventningene.
- Behov for flere møteplasser bekreftes av de fleste, både av studenter og ansatte. Flere fakultet beskriver at grupperom og sosiale soner gradvis over tid er blitt spist opp. I dag står de igjen med en bygningsmasse som i liten grad inviterer studentene til å oppholde seg der. Aktivitetssoner uten dørs etterspørres også. Oppfølging: Dette behovet er lagt til grunn for mulighetsstudiene.

- Studentene ønsker en utbedring, og aller helst en utvidelse av Studentenes hus. Savner kartlegging av de ulike studentorganisasjonene og linjeforeningenes rom i de ulike bygningene på campus. Disse er av stor betydning for faglige og sosiale aktiviteter. Oppfølging: Dette er blitt gjort i etterkant av kartleggingsfasen. Se behovskapittelet.
- Behov for flere servicefasiliteter på campus (dagligvare, spisesteder og helsetjenester), mer moderne og oppgraderte laboratorier for Teknisk-naturvitenskapelig fakultet, flere mindre møterom med videokonferansefasiliteter. Oppfølging: Dette er lagt til grunn for mulighetsstudiene.
- Teknisk-naturvitenskapelig fakultet opplever at det er uheldig at noen av deres fagmiljøer er plassert i Måltidets hus i Kunnskapsparken, fordi den store avstanden skaper praktiske utfordringer og begrenser mulighetene for god samhandling, utvikling av en felles kultur og sambruk av felles ressurser som laboratorier. Studentinkubatoren og avdeling for folkehelse uttaler også at de gjerne skulle hatt lokaler på Ullandhaug nord. Oppfølging: Behovet til avdeling for folkehelse løses ved bygging av nytt bygg for helsevitenskapelig fakultet. Studentinkubatorens behov er notert og forsøkt ivarettatt. Ønsket om å flytte noen av TekNats fagmiljøer opp på Ullandhaug er også notert og forsøkt ivarettatt.

Kartlagte interessenter

Aktør/Interessent	Relasjon til prosjektet	Behov og egeninteresser i prosjektet
Storting/Regjering	Øverste besluttsende myndighet	God samfunnsøkonomisk nytte God prosjektgjennomføring
Kunnskapsdepartementet	- Har overordnet ansvar for den statlige politikken for utdanning og forskning - Ansvarlig for å sikre prosjekteringsmidler til investerings tiltak hvis tiltaket utløser økte husleiemidler	- Sikre gode rammevilkår for UiS - Arealbruken skal være nøktern og kostnadseffektiv - Påse at overordnede politiske føringer følges. - Meld. St.4 (2018-19) fra KD: Regjeringen forventer at universiteter og høyskoler har campusutviklingsplaner som legger til rette for rasjonell bruk av arealene, og som støtter opp under institusjonens faglige og strategiske prioriteringer. - Utviklingsavtale med UiS 2017-2019: Fokus på innovasjon, oppstramming av målhierarkiet, flytte faglig del «ned» til fakultetet.
Rogaland fylkeskommune	Tjenesteutvikler og tjenesteleverandør Samfunnsutvikler	Transport og samferdsel til og fra Ullandhaugområdet Næringsutvikling i tilknytning til UiS og SUS Klima og miljø: redusere egne klimagassutslipp og grønn samfunns- og næringsutvikling.
Stavanger kommune:	- Tjenesteutvikler og tjenesteleverandør - Samfunnsutvikler, herunder planmyndighet	- Store ambisjoner for utvikling av utdanning, forskning og innovasjon i regionen, herunder tilrettelegging for gode vilkår for studentene og utnyttelse av mulighetene i samarbeid mellom SUS, UiS og Stavanger kommune. - Bidra til å sikre god byutvikling - Formidle forholdet til overordnede planer og føringer. - Sikre gjennomføring av intensjonene i vedtatt områderegulering
Sola kommune	- Tjenesteutvikler og tjenesteleverandør - Samfunnsutvikler	Som Stavanger
UiS	Bestiller av campusutviklingsplanen	- Fremtidsrettede og hensiktsmessige lokaler og områder som understøtter UiS strategi - Attraktiv for studenter, ansatte, næringsliv og industri - Fleksibilitet for endringer i undervisning og arbeidsmetoder, og potensial for økning i kapasitet - Effektiv drift og tilfredsstillende økonomi - Tilrettelegging for mer samarbeid mellom fakulteter og institutter
Ansatte ved UiS	Brukere av campus og byggene	- Attraktive og hensiktsmessige lokaler og campus for arbeid, forskning og undervisning - Godt transporttilbud til og fra campusene

Aktør/Interessent	Relasjon til prosjektet	Behov og egeninteresser i prosjektet
Studenter ved UiS - Nåværende - Fremtidige - Norske - Internasjonale	Brukere av campus og byggene	- Attraktive og hensiktsmessige lokaler og campus for læring - Tilgjengelige lærekrefter - Mer areal til studentorganisasjoner og aktiviteter, gjerne samlet på et sted som f.eks. et utvidet studentenes hus. - Åpen campus med tilgjengelige tjenester (24/7, servicehus, sosiale møteplasser, aktiviteter, ... - Godt transporttilbud
Studentsamskipnaden	Tjenesteyter til studenter og ansatte på campus med følgende tilbud: Kafeer, bokkafe, bokhandel, sportssenter, helsesykepleier, psykologer, bolig-administrasjon og andre lignende tilbud	Sikre gode og hensiktsmessige kafeer og sosiale møtesteder ved rehabiliteringer og i nye bygg. Tomteareal til nytt SiS-hus og utvidelse av sportssenteret. Arealer til studentboliger og boliger for internasjonalt ansatte Godt transporttilbud
Stabs- og driftsenheter UiS (IT, ESS, drift)	Koordinerer aktivitet og tilrettelegger for bruk av lokaler og utstyr	Effektiv og sikker drift og tilrettelegging
Tillitsvalgte – studentene (StOr)	- Representerer studentene - Representert i universitetsstyret	- Påse at studenthverdagen er best mulig
Tillitsvalgte – ansatte	Representerer de ansatte	- Påse at ansatte har godt arbeidsmiljø
Statsbygg	Eier og forvalter av det meste av eiendomsmassen som benyttes av UiS på vegne av staten	- Bygg og uteområder tilrettelagt for god forvaltning og drift - Tilby hensiktsmessige og attraktive lokaler for UiS slik at de kan nå sine målsettinger
Næringsliv og samfunnsliv	Interesse av utvikling av Ullandhaug-området og samarbeid med UiS om forskning og utvikling	- Sambruk av lokaler og tjenester på campus - Økt samarbeid - Innovativ forskning og utvikling
Stavanger universitetssykehus (SUS)	Interesse av utvikling av Ullandhaug-området og samarbeid med UiS om forskning og utvikling	- Sambruk av lokaler og tjenester på campus - Økt samarbeid - Innovativ forskning og utvikling
Naboer og nærmiljø	Beboere i området, brukere av nærmiljøet	- Forutsigbarhet i utviklingen - Åpenhet og tilgjengelige tjenester/fasiliteter

Behov på fakultetsnivå

De fleste bygningene på campus har et potensiale for å understøtte fakultetenes behov bedre enn det de gjør i dag gjennom funksjonelle forbedringer. UiS og Statsbygg bør derfor vurdere mulighetene for funksjonelle forbedringer i bygningsmassen ved planleggingen av store vedlikeholdstiltak og ved diverse behov som spilles inn av fakultetene. Disse bør videre sees i sammenheng med innsatsområdene nevnt tidligere.

Gjennom arbeidet med campusutviklingsplanen er det avdekket flere spesifikke behov på fakultetsnivå som bør prioriteres særskilt:

Handelshøyskolen ved UiS holder i dag hovedsakelig til i én kontoretasje i Elise Ottesen Jensens hus. Bygningen har ikke grupperom eller andre studentfasiliteter og derfor er fakultetets studenter spredt over hele campus. Uten et fysisk nav for fakultetets studenter er det krevende å oppnå den ønskede nærheten mellom studenter og ansatte og dermed også vanskelig å skape en faglig identitet. Fakultetet

har behov for mer og bedre tilpasset areal, både til de ovennevnte studentfasilitetene og til de ansatte. Fakultetet har i dag fremdeles ubesatte stillinger med budsjettdekning.

Fakultet for utdanningsvitenskap og humaniora holder til i Hulda Garborgs hus og Hagbard Lines hus som er to av de eldste bygningene på campus, men med nyere tilbygg. De har et behov for funksjonell tilpasning av eksisterende arealer. Hulda Garborgs hus spesielt er i periferien på campus og attraktiviteten til bygningen og fasilitetene bør løftes for å hindre at fakultetets studenter forsvinner fra bygget etter endt timeplanlagt aktivitet. Her fremheves det spesielt et mer inviterende inngangsparti, oppgradering av grupperom, og intern skilting.

Teknisk-naturvitenskapelig fakultet har utredet sine behov i arealstrategien for Kjølv Egeland's hus. Utredningen konkluderte med at bygningen kan ha tilstrekkelig areal for å innpasse revidert byggeprogram for nytt bygg for teknologi og innovasjon. Dette krever at det blir

gjennomført et optimaliseringsprosjekt som ivaretar hele spekteret av eksisterende laboratorier og spesialrom. Dette arbeidet pågår og konklusjonene derfra vil kunne aktualisere arealstrategiens anbefalinger for mer funksjonelle arealer på lang sikt. I tillegg leier institutt for kjemi, biovitenskap og miljøteknologi arealer i kunnskapsparken i dag. Avstanden til resten av fakultetet i Kjølv Egeland's hus er lang og dette demper samarbeidsmulighetene og har ført til at fakultetet i noen tilfeller har dobbelt opp med utstyr. På mellomlang sikt bør det lages egnede arealer for instituttet oppe på Ullandhaug nord i nærheten av resten av fakultetet.

Samfunnsvitenskapelig fakultet holder i dag til i tre bygninger som huser hvert sitt institutt; Elise Ottesen Jensens hus, Ellen og Aksel Lunds hus og Kjell Arholms hus. Instituttet som holder til i Elise Ottesen Jensens hus har mange av de samme studentrelaterte utfordringene som de Handelshøyskolen opplever. Ettersom fakultetet er spredt på tre bygg kan det være mer krevende å dele på arealressursene innad i fakultetet. Fakultetet vil kunne disponere sine arealer mer effektivt og med mer fleksibilitet om fakultetet samlokaliseres i ett eller to bygninger.

Fakultet for utøvende kunstfag holder til i Bjergsted kulturpark. De er strategisk ideelt lokalisert i dag, midt i byens musikkmiljø. Men, det er et klart behov for å renovere, tilpasse og utvide eksisterende bygningsmasse for å sikre at fakultetets behov er godt understøttet.

Helsevitenskapelig fakultet sine behov er beskrevet i 1.4.

Studentsamskipnaden i Stavanger (SiS)

Samskipnaden har fremmet disse behovene i forbindelse med campusutviklingsarbeidet:

- SiS har behov for at alle tjenester for studenter samles i ett eget bygg på område U9 (feltbenevnelse i gjeldende regulering, red.anm.). Da kan de koble et nytt SiS-hus sammen med SiS sports-senter (U8) slik at mest mulig av SiS sin virksomhet samles. Anslått arealbehov er opptil 4000 kvm BRA.

- SiS anslår behov for å utvide sports-senteret i løpet av en tiårsperiode
- Vedrørende bygging av studentboliger vil progresjon og rekkefølge vil være avhengig av eiendomsmessige avklaringer, utbygging av infrastruktur samt utviklingen i behov og etterspørsel etter studentboliger.
- SiS vurderer storkiosk-tilbud på campus. Dette forutsetter lokalisering i høytrafikk-sone. Det er behov for en kaffebar i Arne Rettedals hus. Naturlig lokalisering vil være i foajeen. «Pop-up» serveringssteder som mindre filialer som bare er åpne i et par timer i lunsjtiden.

Regionale behov

UiS ligger i en region med stort behov for omstilling når oljeindustrien etter hvert går inn i en nedadgående fase. Det må rigges både regionalt og nasjonalt for en energiomstilling så vel som økonomisk omstilling. Samvirke med regionen vil i en slik situasjon være spesielt viktig for at universitetet skal kunne tilby den kompetansen som er nødvendig. Tilrettelegging for innovasjon og entreprenørskap i studier så vel som innen forskning og utvikling blir viktig. Etablering av arealer hvor forskere, studenter og regionens sterke næringsliv kan jobbe sammen om å utvikle nye produkter og tjenester vil bidra til slik omstilling. Tilrettelegging av felles bruk av infrastruktur og utstyr i form av laboratorier, verksteder og «maker-space» vil være aktuelle tiltak.

I likhet med UH-sektoren stilles det også krav om effektivisering i kommunesektoren som følge av lavere inntekter. Felles løsninger mellom universitet og annen offentlig virksomhet vil bli aktualisert for å få mer ut av investeringer og kompetanse. Det nye helsevitenskapelige fakultetsbygget er et eksempel hvor det planlegges felles bruk av ressurser og arealer med det nye universitetssykehuset og hvor også kommunehelsetjenesten ønsker å delta. Stavanger, Randaberg og Sola kommuner skal i løpet av nærmeste fremtid vurdere ny løsning for legevakt som kan innebære utvikling av legevakten til et akuttmedisinsk senter og ny lokalisering. Kommunedirektøren mener Ullandhaug

fremstår som det mest aktuelle alternativet på grunn av nærheten til SiS og UiS²⁰.

UiS' to fakulteter i Stavanger sentrum kan aktivt bidra til utviklingen av kulturlivet og bedre forbindelse mellom befolkningen og universitetet gjennom å åpne opp virksomheten mer for publikum og utvikle arealer til felles bruk. Arkeologisk museum har behov nytt formidlingsbygg for å øke omfanget og kvaliteten av formidlingsvirksomheten. Fakultet for utøvende kunst har behov for å øke kapasiteten og kvaliteten på den gamle kulturskolen i Bjergsted for å øke samarbeidet med det frivillige musikklivet i byen. På Ullandhaug kan dette samarbeidet utvikles gjennom en mer åpen og inkluderende campus med nye tilbud og tjenester til studenter, ansatte og beboere i bydelen.

4.4 Konkretisering av behov - innsatsområder

Gjennom funn fra første fase, høringsuttalelser og kunnskap fra befaring på området er det kartlagt behov knyttet til uteområdene og til bygningsmassen. Behovene er presentert for og verifisert av prosjektgruppene og brukerrepresentanter under medvirkningsprosess og

bearbeidet videre i arbeidet med mulighetsstudier. I denne arbeidsprosessen er det gjort en sortering og sammenstilling av behovene differensierte i ulike innsatsområder.

Forbedre lesbarhet og kommunikasjon

Mange besøkende og leverandører opplever at det er vanskelig å finne fram. Det er behov for at hovedatkomsten til universitetet synliggjøres, særlig for besøkende og nye studenter, og for varelevering. Bussholdeplassene er viktige startpunkt, og vil med den planlagte kollektivaksen bli enda viktigere i fremtiden. Forbindelsen fra bussholdeplassen ved Ivar Langens hus leder til en bakdør på Kjølvs Egelands hus. Men for den som ikke er godt kjent er det vanskelig å finne veien herfra til øvrige målpunkter på campus. Siktlinjer mellom eksisterende bygg bør vernes eller forsterkes, og UIS-aksen er en tydelig funksjonell og lesbar akse som må opprettholdes. UIS-høyden er et viktig utsikt- og orienteringspunkt som gir oversikt over campus' beliggenhet i landskapet.

Grønn, effektiv og trygg mobilitet

Stavanger kommune har en målsetting om å redusere klimagassutslippene med 80% innen 2030 og være fossilfri innen 2040. For å få til

Figur 21: Sentral møteplass med attraktiv plassering tilkoblet UiS-aksen. Foto: Link arkitektur

²⁰ Rapport fra forprosjektet Ullandhaug 2023, 24.02.2020. Stavanger kommune.

det må gående, syklende og kollektivtransport prioriteres framfor kjørende. Den gjeldende områdereguleringen legger opp til prioritering av kollektivtransport sentralt på campus, og få kjøreveger. UiS har behov for et sentralt vareleveringspunkt for å unngå kjøring med store kjøretøy over hele campus, og farlige situasjoner med lossing ved innganger som brukes av studenter og ansatte.

Fra Kjølv Egeland's hus og ned til det nye sykehuset er det over en kilometer. For å sikre at denne avstanden ikke blir en barriere er det behov for å se på strategiske og smarte knutepunkt der det veksles mellom ulike transportformer.

Aktivitet i uteoppholdsarealer

Mange av uteoppholdsarealene ved UiS er lite brukt i dag, samtidig som det meldes om behov for aktivitetsområder. Ved flere gressarealer er det satt opp skilter på flere områder der aktivitet kun er lov ved spesifikk tillatelse eller ganske enkelt at bruk av banen er forbudt. Her må det tenkes nytt om bruk og vedlikehold av parkområdene slik at de blir aktive oppholdsarealer. For å gjøre det enklere og mer komfortabelt å bevege seg mellom bygg på campus er det også behov for mer skjerming mot vær og vind i de viktigste forbindelseslinjene.

Bevare, styrke og utvikle landskapskvalitetene på campus

Campus har et sentralt sammenhengende parkområde med gode kvaliteter, men som også har et stort potensial til å videreutvikles av hensyn til artsmangfold, aktivitets- og oppholds-soner mm. Den gjeldende områdereguleringsplanen åpner for at store deler av arealene som er grønne på og rundt campus i dag, kan bygges. Nedbygging av disse arealene vil sannsynligvis medføre at noen av landskapskvalitetene i området forringes, og målene om mer lokal overvannshåndtering og økt biologisk mangfold kan bli vanskeligere å nå. Flomanalysen i kartleggingsrapporten viser flomutsatte steder på sørsiden av Kjølv Egeland's hus og vestsiden av Hagbard Line-huset.

Bevegelse og tydelige gravitasjonspunkter

Campus Ullandhaug har lite aktiviteter utover ettermiddagen og kvelden. Dette gjør at både studenter og ansatte forlater campus etter arbeidsløst. Studentorganisasjonene peker på at det er viktig å legge til rette for gode møteplasser hvor studentene kan være sammen både formelt og uformelt, fordi gode møteplasser er viktig for å skape en felles identitet, motarbeide ensomhet og legge til rette for god helse for alle studenter.

Servicetilbud og åpningstider er elementer i møteplasser, og for å skape mer liv utover dagen. I dag er det flere kantiner på campus, med omtrent samme tilbud. Det er lite kiosker og kafeer og få kaffeautomater. For å kunne drifte flere servicetilbud, som serveringssteder eller helsetilbud, må det imidlertid være nok folk på campus. Dette er altså gjensidig avhengig av hverandre.

For å samle nok folk, må man gi folk grunner til både å reise til Ullandhaug og flytte seg mellom bygninger, og samles på noen hovedsteder. Bevegelse mellom bygg skapes når det er noe som trekker fra ett bygg til noe annet; en gravitasjon. Det som trekker kan være: Gode møteplasser og servicetilbud, plassert slik at man støtter opp under liv og røre, treffsteder og identitetsskapende aktiviteter. For å få dette til, må man samle flere ulike funksjoner tett på hverandre, for eksempel både serveringssted, undervisningsareal, uformelle arbeidsplasser for studenter og informasjonspunkt. Slik etablerer man et gravitasjonspunkt, et punkt hvor folk trekkes mot.

Gode steder med en variasjon som skaper et helhetlig tilbud, vil tiltrekke seg flere mennesker, øke folks synlighet på tvers av brukergrupper, og være arealeffektivt. Å kombinere og dele funksjoner betyr at flere brukergrupper har tilhørighet til et område, og man vil kunne være i området over lengre tid; både for å jobbe og for å spise. Dette vil være et overordnet svar på ønske og behov for en mer levende campus, samt svar på behov for møteplasser og servicetilbud, muligheter for å samle grupper på tvers av fakulteter både formelt og uformelt, og det kan legge til rette for tverrfaglig samarbeid,

innovasjon, studentaktiv læring og mer liv på campus over en lengre del av dagen.

UiS leier i dag arealer i flere bygg i Kunnskaps-parken. Flere arealer kan det være riktig å fortsette å leie av hensyn til samarbeid med og synliggjøring mot innovasjonsmiljøene og andre aktører i Kunnskapsparken, mens andre arealer leies fordi det ikke er plass oppe på UiS campus Ullandhaug. For å øke antall mennesker og aktivitet på campus Ullandhaug bør det vurderes om funksjonene som har liten nytte av å sitte i Kunnskapsparken heller bør få plass her.

Innovasjon og tverrfaglighet

UiS har en sterk målsetning om å legge til rette for tverrfaglighet, innovasjon og samarbeid mellom forskning, næringsliv, og samarbeidspartnere, og praksisnær undervisning. Det er mye samarbeid mellom ansatte og eksterne aktører i dag, og UiS ønsker å videreutvikle og styrke dette.

Det er et stort spenn i hva som kan være egnete arealer for samarbeid. Fra formelle og uformelle møtearealer, laboratorium, arealer for uttesting, gjestarbeidsplasser, prosjektareal og lignende. Ulike fag vil ha ulike behov, og ulik utforming. Samtidig ønsker UiS å legge til rette for at man møtes på tvers av fagretninger. For å møte behov for arealer til innovasjon og samarbeid både internt og eksternt, foreslås et innsatsområde for å etablere sambruksarealer med ulike profiler, som for eksempel innovasjonsstrøk, makershub og arealer for tverrfaglig arbeid. Dette vil være arealer som er kvalitativt annerledes enn de tradisjonelle arbeidsarealene man har i dag, nettopp fordi

det skal tilby noe som ikke finnes i like stor grad allerede.

Studentaktive læringsstrøk

UiS vil legge til rette for samfunns- og arbeidslivrelevant utdanning og forskning, samt attraktivt studie- og læringsmiljø. Dette gjør at UiS må legge til rette for nye pedagogiske prinsipper, og arealer som støtter dette. Nye pedagogiske prinsipper peker i økende grad mot studentaktiv læring, hvor studenten selv tar en aktiv rolle i sin læring. Et eksempel er såkalt «flipped classroom», hvor studentene går gjennom forelesningen på egen hånd, og selve undervisningsøkten brukes til diskusjon og problemløsning i grupper. Dette gir behov for arealer som for eksempel også er egnet for teamarbeid i undervisningssammenheng.

Et studentaktivt læringsstrøk, vil kunne svare på dette behovet. Læringsstrøkene kan bestå av grupperinger av undervisningsareal og studentarbeidsplasser tilpasset ulike læringssituasjoner som forelesning, gruppearbeid, individuell konsentrasjon, aktiv eksperimentering og sosialt samvær. Dette gjør det enkelt for studentene å finne et egnet sted for den aktiviteten de ønsker å gjennomføre.

Læringsstrøkene må være store nok til å være arealeffektive og for å kunne tilby god variasjon. Tilstrekkelig variasjon må etterstrebes gjennom fleksibilitet i rommene, slik at disse kan tilpasses den undervisningsform som underviser legger opp til. Dette er noe mer arealkrevende enn vanlige undervisningsrom, men er også mer tilpasningsdyktig til endring i undervisningsformer.

Figur 22: Illustrasjon av mulig innhold i et læringsstrøk. Illustrasjon. Gottlieb Paludan Architects

Erstatning av midlertidig bygningsmasse

En del av de mindre bygningene på campus er eneboliger på tomter som Statsbygg har kjøpt opp fordi arealet er blitt regulert til universitetsformål og fordi de ligger tett på de eksisterende universitetsbygningene. Statsbyggs mandat er imidlertid å bygge og leie ut formålsbygninger til statlige virksomheter, og ikke drifte og forvalte boliger. Statsbygg ønsker å avvikle sitt ansvar for denne typen bygninger på campus enten ved at bygningene rives, eller ved at det fulle ansvaret for bygningene overføres til SiS eller UiS

Studentenes hus har ikke kapasitet til å huse alle linjeforeninger og organisasjoner som ønsker plass, og mange holder til i midlertidige bygninger («brakker») spredt rundt på campus. For å styrke studentmiljøet er det behov for større samlede arealer til studentaktiviteter og -organisasjoner, plassert sentralt på campus slik at de er enkle å finne og bidrar til å skape aktivitet i sentrum også utover ettermiddagene.

For at UiS skal øke sin attraktivitet som studie- sted både for norske og internasjonale studenter er det nødvendig å erstatte studentboligene i de midlertidige bygningene med flere permanente studentboliger med høyere bokvalitet på universitetsområdet.

Flere studentboliger og større samlede arealer for studentforeninger og –aktiviteter på campus vil også bidra til økt tilstedeværelse av mennesker over hele døgnet. En gradvis fjerning av de midlertidige bygningene vil øke den estetiske kvaliteten på campus.

05 VISJON OG MÅLBILDE

Regjeringens forventninger

Gjennom langtidsplanen for forskning og høyere utdanning kommuniseres forventninger om at bygg og lokaler skal legge til rette for kvalitet i utdanning og forskning, og for bærekraft og miljø. Campusutviklingsplanene skal legge til rette for rasjonell bruk av arealene og støtte opp under institusjonenes faglige og strategiske prioriteringer.

UiS' visjon og strategi

UiS' visjon: «*Universitetet i Stavanger har en innovativ og internasjonal profil og er en drivkraft i kunnskapsutviklingen og endringsprosesser i samfunnet*»²¹.

UiS' gjeldende strategi ble vedtatt i 2017 og gjelder for perioden 2017-2020. Med ny rektor i førersetet fra august 2019 er UiS i ferd med å utarbeide en ny strategi. Seks tema står sentralt i utkastet til ny strategi: Behovet for grønn omstilling, ambisjonen om å være et åpent universitet, vektleggingen av et godt studie- og arbeidsmiljø og de utvalgte faglige satsingsområdene energi, helse og læring for livet.

Effektmål

Med utgangspunkt i UiS' visjon og samfunnsoppdrag, behovsanalyse, utviklingstrekk og føringer for UH-sektoren er det utviklet fem effektmål:

- Innovasjon og omstilling i regionen gjennom å tilrettelegge for samarbeid og deling
- Samfunns- og arbeidslivsrelevante studier og forskning
- Et attraktivt studie- lærings- og arbeidsmiljø
- Bærekraftige, fleksible og effektive campus
- Et tilgjengelig og inkluderende universitet

Effektmålene er brukt som rettesnor for arbeidet med mulighetsstudien og i anbefalingen av strategier for videre utvikling.

Innovasjon og omstilling i regionen gjennom å tilrettelegge for samarbeid og deling

Et attraktivt studie- og lærings- og arbeidsmiljø

Et tilgjengelig og inkluderende universitet

Bærekraftige, fleksible og effektive campus

Samfunns- og arbeidsrelevante studier og forskning

²¹ Strategi for universitetet i Stavanger 2017-2020, vedtatt av UiS-styret 12.juni 2017.

Ny strategi for UiS

UiS' styre vedtok i juni 2020 et høringsutkast til ny strategi fram mot 2030 for universitetet. Arbeidet med strategien har tatt utgangspunkt i universitetets nåværende visjon hvor det står at «Universitetet i Stavanger skal ha en innovativ og internasjonal profil og være en drivkraft i kunnskapsutviklingen og endringsprosesser i samfunnet». Verdigrunnlaget for strategien står også fast der det står at UiS skal være et uavhengig, involverende og skapende universitet med mottoet «Vi vil utfordre det velkjente og utforske det ukjente». Strategi 2030 skal etter planen vedtas av universitetsstyret i oktober 2020.

Strategien inneholder tre tverrgående satsinger som beskriver viktige forutsetninger for å utvikle et attraktivt universitet for både studenter, ansatte og omgivelsene, mens de faglige

satsingene representerer områder hvor UiS er og/eller ønsker å være faglig sterke med ledende nasjonale roller.

De foreslåtte tverrgående satsingene er:

- Grønn omstilling
- Et åpent universitet
- Et godt student- og arbeidsmiljø

De foreslåtte tre faglige satsningsområdene er:

- Energi
- Helse
- Læring for livet

Effektmålene som er utviklet for arbeidet med bygninger og infrastruktur i campusutviklingsplanen vurderes å støtte godt opp under satsningsområdene i ny strategi, selv om effektmålene ble utviklet i forkant av den nye strategien.

Figur 23: Utomhus Kjølv Egeland Foto: Statsbygg

06 MULIGHETSSTUDIE

Gjennomføring

Etter kartleggingsfasen ble det gjennomført to mulighetsstudier for å få belyst hvordan bygningsmasse, uteområder og infrastruktur ved UiS kan utvikles for å bidra til at virksomheten når sine målsettinger. Hensikten med mulighetsstudiene var å få oversatt behov til forslag til konkrete strategier og tiltak. Behov defineres da som gapet mellom eksisterende situasjon og ønsket situasjon beskrevet i effektmålene.

Mulighetsstudien for arealbruk, landskap og transport ble utført av Link arkitektur i samarbeid med Multiconsult, mens mulighetsstudien for bygningsmassen ble utført av Gottlieb Palludan Architects. Utgangspunktet for studiene var beskrivelse av eksisterende situasjon fra kartleggingsfasen (kap.2), samt kartlagte utviklingstrekk og behov (kap.4).

Arbeidet ble startet opp sommeren 2019 og avsluttet i november 2019. Underveis ble det gjennomført tre samlinger med begge arbeidsgruppene, den interne referansegruppa, prosjektledelsen og styringsgruppa. Mulighetsstudiene er dokumentert i to rapporter som følger som vedlegg til campusutviklingsplanen. Det vises til mulighetsstudiene i sin helhet for nærmere beskrivelse av vurderinger og muligheter utover det som er gjengitt under.

Innsatsområder

Basert på en vurdering av behovene sett opp mot effektmålene har mulighetsstudien for bygningsmassen definert innsatsområder som kan tilrettelegge for et aktivt, tverrfaglig og innovativt universitetsliv:

- Samle funksjoner og skape bevegelse
- Skape grensesnitt mellom arbeid, næring og læring
- Skape studentaktive læringsstrøk

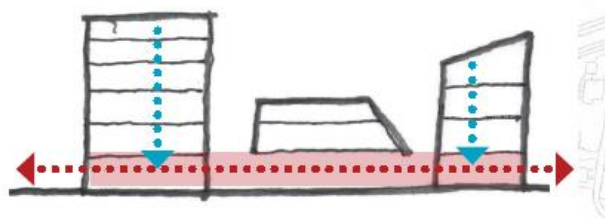
Mulighetsstudien for arealbruk, landskap og transport definerte følgende innsatsområder:

- Orientering, bevegelse og kommunikasjon mellom bygninger
- Grønn og effektiv mobilitet
- Friksjon og sosiale møteplasser
- Økologi og bærekraft

Hovedgrep

Mulighetsstudiene foreslår et samlet hovedgrep der man forsterker og utvikler UiS-aksen ved å åpne opp 1. etasjene, og slik skape mulighet for sentrumsdannelse og bevegelse. Dette gjøres ved å synliggjøre aktiviteter langs aksene og knytte sammen arealene ute og inne. Langs aksene åpner man opp byggenes 1. etasjer til bruk for utadrettede og felles aktiviteter, som kafe, service, læringsarealer og innovasjonsarealer som er åpne og tilgjengelige, vist med rød pil i skissen under.

De ulike fagmiljøene blir fortsatt svært synlige i de ulike byggene. Grensesnittet mot eget fag er vertikalt, med felles og utadrettede aktiviteter i første etasje og faglige arealer og aktiviteter oppover i etasjene. Den vertikale fakultetsaksen kan være synlig ved spor av fag og identitet som strekker seg ned til 1. etasjene, vist med vertikal blå pil.

Figur 24: Hovedgrepet med åpne førsteetasjer og sammenhengende universitetsgulv

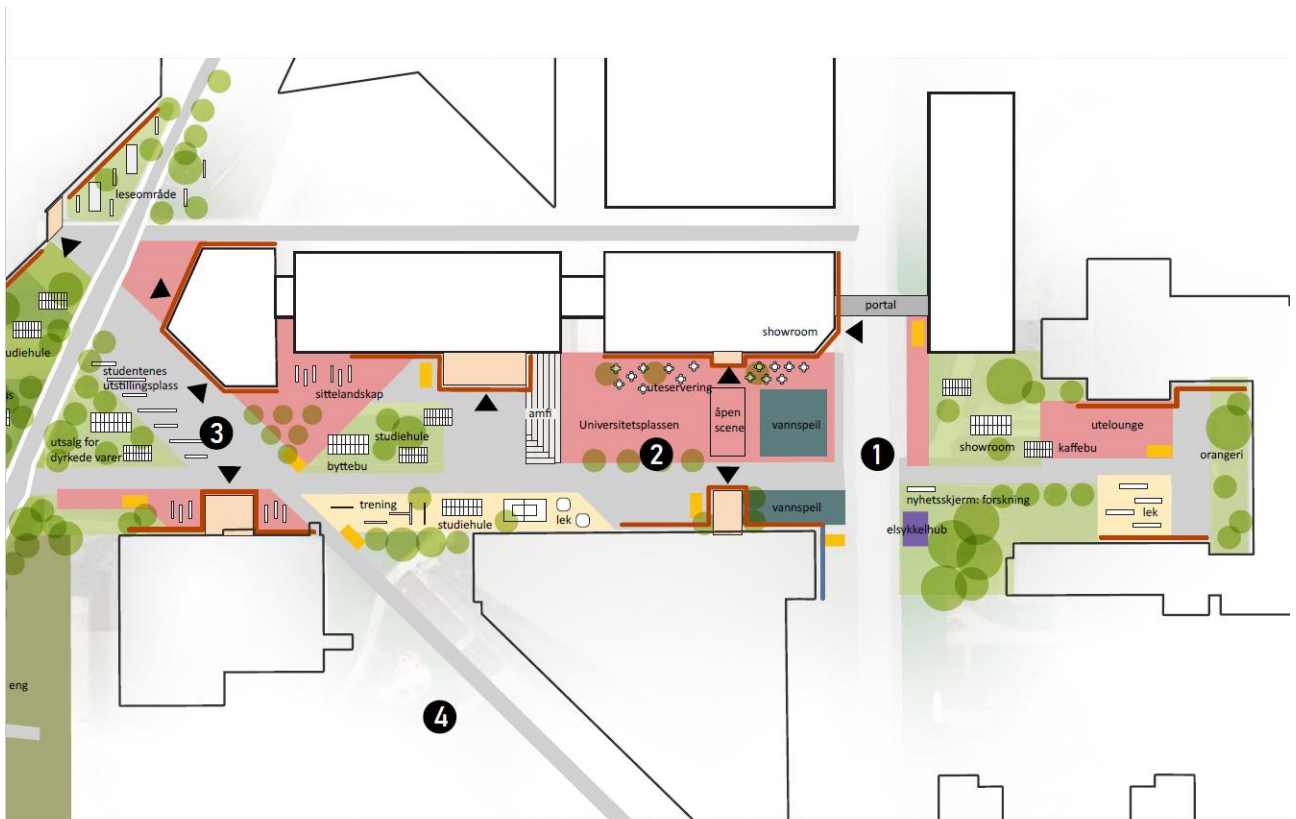
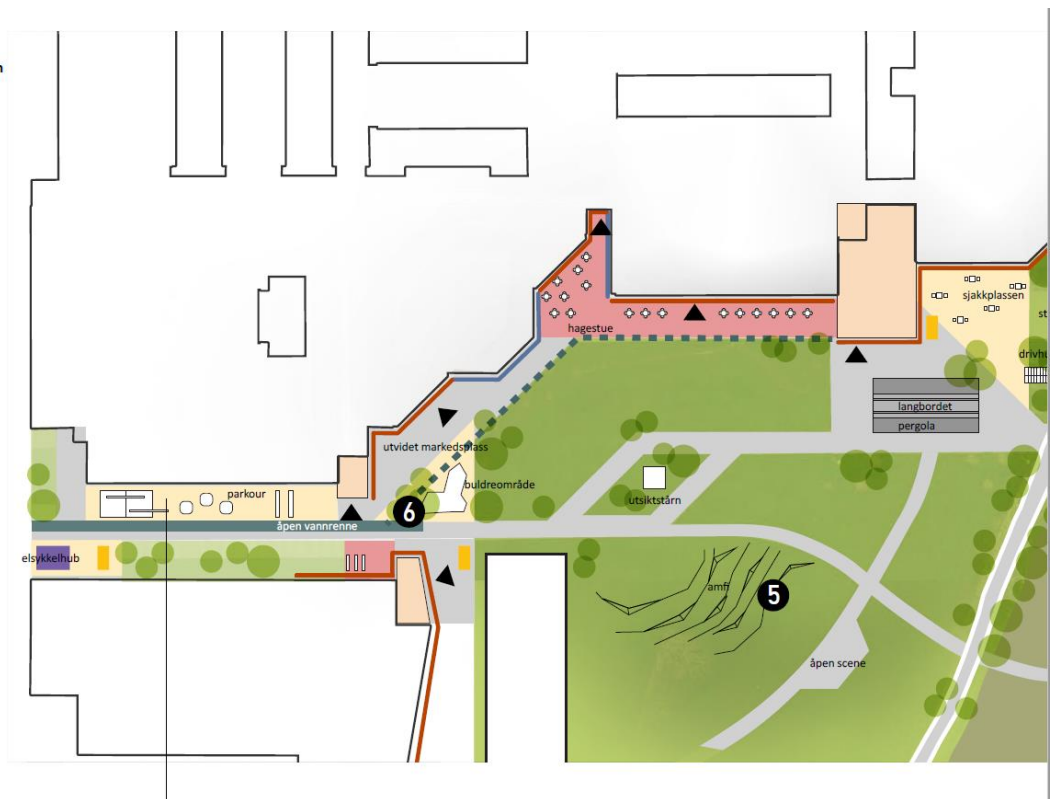
Figur 25: Første etasjene i byggene åpnes opp med felles og utadrettede aktiviteter

Landskap og uteområder

Det overordnede landskapsgrepet er å dyrke motsetningene på campus ved å skape enda grønnere og villere park, og motsatt et mer urbant sentrumsområde (UiS-aksen). Det vil kunne svare på effektmålene gjennom rik variasjon av opplevelseshver ute, smart infrastruktur som legger til rette for grønn mobilitet og god bevegelse, samt et innholdsrikt sentrum.

Programmering av Uis-aksen

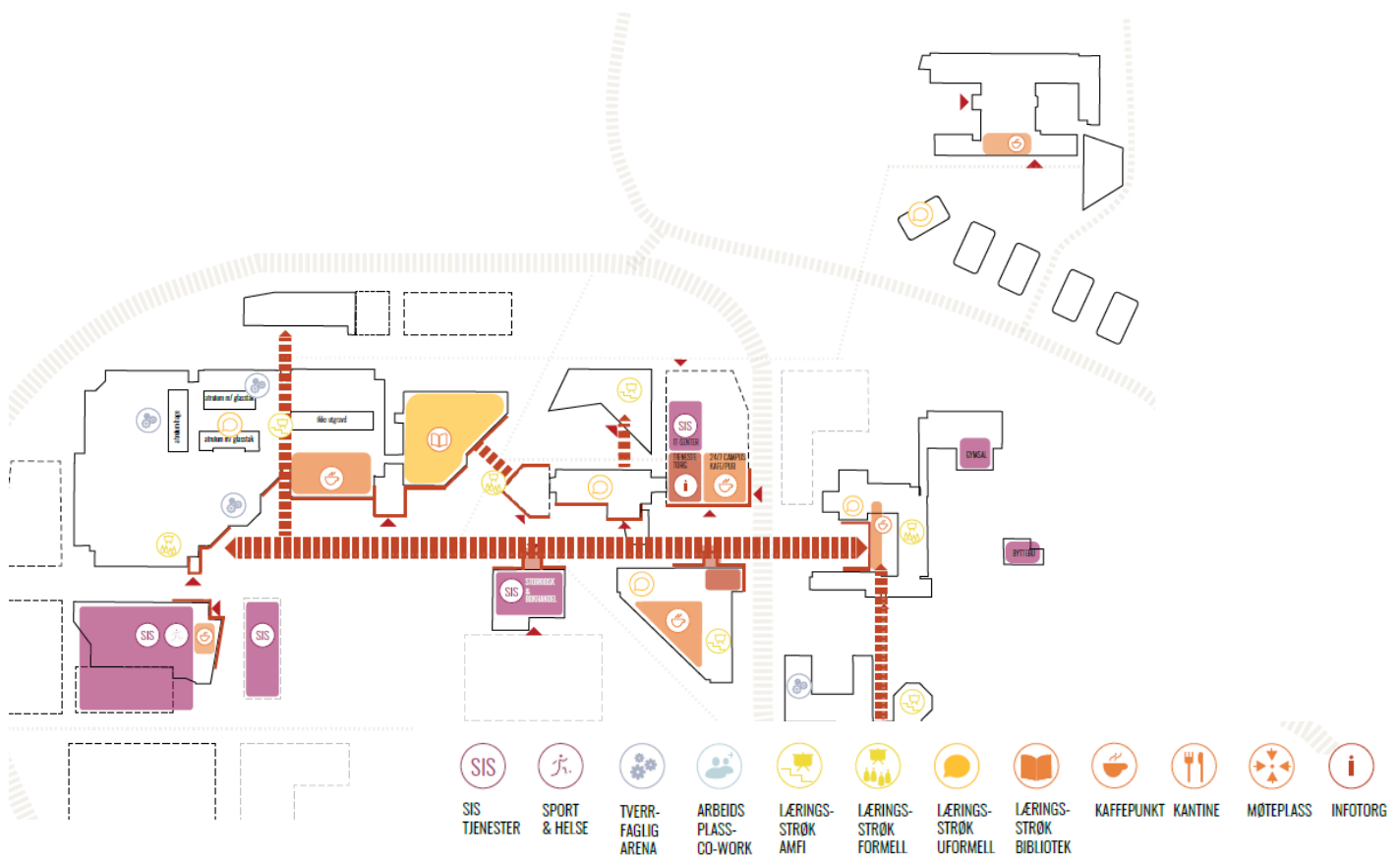
- 1 Hovedadkomstplass
 - 2 Universitetsplassen
 - 3 Vringletoget
 - 4 Flaggermusparken
 - 5 Utsiktsparken
 - 6 Helsehuben
- Nye inngangspartier
 - Aktive fasader
 - Kunst/grønne fasader
 - Gangareal
 - Overdekket areal
 - Elsysselhub
 - Sparkesyssel
 - Opphold
 - Trening, lek, aktivitet
 - Grøntareal
 - Vannspeil

Figur 26: Programmering av Uis-aksen med forslag til tiltak og aktiviteter. Vestre del av aksen øverst, østre del nederst. Illustrasjon: Link arkitektur

Figur 27: Parklandskapet og sentrumsgate – mer vilt mer urbant. Illustrasjon: Link arkitektur

Figur 28: Mulighetsstudiet viser hvordan man eksempelvis kan sammenkoble gjennom campusaksen, åpne første etasjene, skape møteplasser og aktivitet. Illustrasjon: Gottlieb Palludan Architects.

Et hovedgrep i mulighetsstudien sikter mot å skape variasjon i landskap og bygningsmasse ved å fortette på utvalgte plasser. Ved å bringe varierte og lokale naturtyper inn i landskapet, og samtidig sørge for en lunere fortetting av bygningsmassen, kan man oppnå større variasjon i landskapsrommene og gi preg av et mer intimt byrom.

For å øke bruk av park og uteområder foreslås det å utvikle landskapskvalitetene. Naturkvaliteter styrkes for å øke artsrikkdommene og opplevelsesverdien.

Skape bevegelse og tydelige gravitasjons-punkter

For å samle funksjoner og skape bevegelse foreslår mulighetsstudien for bygningsmassen at man jobber med å skape gravitasjons-punkter. Fellesfunksjoner samles på utvalgte steder slik at de fungerer som sosiale samlingssteder (gravitasjonspunkter). Gravitasjonspunktene kobles mot en samlende urban byromsgate (UiS-aksen).

Areal for innovasjon og tverrfaglighet

For å møte behov for arealer til innovasjon og samarbeid både internt og eksternt, foreslår mulighetsstudien å etablere sambruksarealer med ulike profiler, som for eksempel innovasjonsstrøk, makershub og arealer for tverrfaglig arbeid. Dette vil være arealer som er kvalitativt

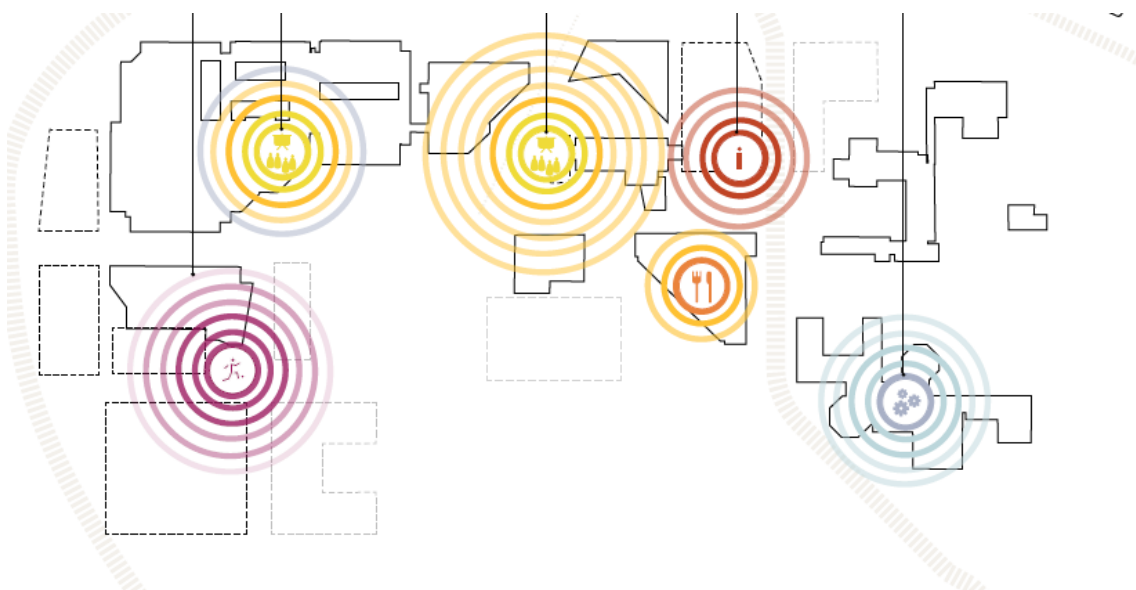
annerledes enn de tradisjonelle arbeidsarealene man har i dag, nettopp fordi det skal tilby noe som ikke finnes i like stor grad allerede. Variasjonen i typene areal må være attraktiv, slik at man ønsker å flytte seg fra sitt vanlige arbeidssted, til dette samarbeidsarealet. Slik kan man også øke mulighetene for å samle flere fagretninger, slik at det også fungerer som møteplasser på tvers av fag og brukergrupper.

Studentaktive læringsstrøk

Nye pedagogiske prinsipper, samt kunnskapen om at vi alle har ulike preferanser for hvordan vi liker å arbeide sammen eller alene, krever en variasjon av arealer. Et studentaktivt læringsstrøk er en variasjon av arealtyper, som er koblet sammen. Ved å koble flere typer areal sammen, kan man legge til rette for en rekke ulike aktiviteter, ledet eller selvstendig læring, refleksjon, produksjon, vurdering og faglig samarbeid. Læringsstrøk bør være primærprogram i 1. etasjene. Læringsstrøk kan utvikles i flere faser, mulighetsstudien anbefaler at det prioriteres å starte sentralt på UiS-aksen.

Videreføring til anbefalt strategi

Prinsipper fra mulighetsstudiene som ble lagt til grunn for videre arbeid er styrking av campusaksen, åpning av førsteetasjene, mer ville og mer urbane uteområder, funksjonelle tilpasninger med mer uformelle møteplasser og servicefunksjoner.

Figur 29: Forslag til lokalisering av gravitasjonspunkter med ulikt innhold rundt om på campus, hentet fra mulighetsstudien. Illustrasjon: Gottlieb Palludan Architects.

07 ANBEFALTE STRATEGIER FOR CAMPUSUTVIKLING

7.1 Effektmål, gevinster og tiltak

I arbeidet med campusutviklingsplanen har Statsbygg og UiS i fellesskap identifisert de ønskede gevinstene og utarbeidet en plan for realisering av disse. De ønskede gevinstene er knyttet tett opp mot effektmålene, men er dreid mot viktige stikkord i UiS' arbeid med ny strategi som åpenhet, attraktivitet og bærekraft.

Gevinster:

- Økt attraktivitet
- Økt tjenestetilbud til ansatte, studenter og befolkning
- Økt åpenhet og tilgjengelighet på campus
- Redusert utslipp av klimagasser
- Økt biologisk mangfold

For å kunne oppnå disse gevinstene må campusutviklingen bidra til å dekke de kartlagte behovene:

- Høyere funksjonalitet på bygningsmasse og uteområder, samt høyere estetisk kvalitet. Herunder studentaktive læringsstrøk, og arealer for innovasjon og tverrfaglighet, samt erstatning av midlertidig bygningsmasse.
- Forbedring av orientering og kommunikasjon
- Åpning og tilgjengeliggjøring av bygningsmasse og utearealer, for etablering av servicetilbud, møteplasser og aktiviteter
- Effektiv utnyttelse av arealer ute og inne, og tilrettelegging for grønn, effektiv og trygg transport
- Stor variasjon i uteområdene gjennom urbanisering av aksene og utvikling av landskapskvaliteter og biologisk mangfold.

7.2 Prinsipper for utvikling

Åpne førsteetasjer og sammenhengende universitetsgulv

For å skape bevegelse mellom bygg må det være noe som trekker fra ett bygg til noe annet; en gravitasjon. Gravitasjonspunkt kan ha ulike profiler, fra større servicepunkter med kantine og uformelle studentaktive

læringsstrøk, til steder hvor profilen er mer på innovasjon og tverrfaglig arbeid. Det som trekker må være funksjoner som ikke finnes så mange andre steder. En slik gravitasjon vil tiltrekke seg flere mennesker, øke synlighet på tvers av brukergrupper, og være arealeffektivt. Ved å etablere slike gravitasjonspunkter, sikrer man at folk gis en grunn til å bruke hele campus i større grad enn før.

Gravitasjonspunktene må være synlige og tilgjengelige for å fungere. For å invitere inn i byggene, bør fasader ved inngangene, vise hva som finnes på innsiden. Det kan for eksempel løses ved grader av transparens.

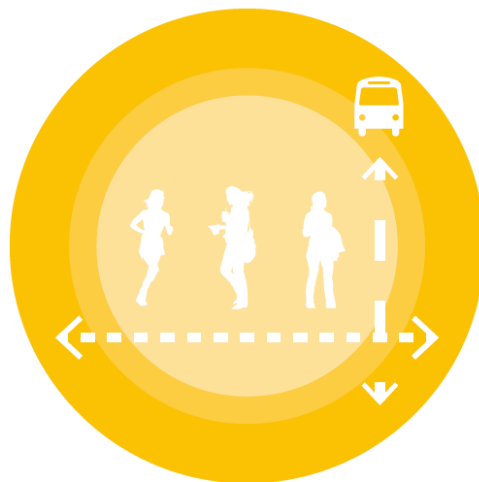
I utvikling av bysentra er det et vanlig prinsipp at første etasjene i størst mulig grad gjøres utadvendte og inneholder møteplasser og servicetilbud for at det skal bli hyggelig og attraktivt å bevege seg i de mest sentrale gatene. Slik må det også være hos Universitetet på Ullandhaug for å sikre mest mulig aktivitet og bevegelse. Det må også lages en sammenheng mellom ute og inne, og mellom de viktigste målpunktene. Prinsippet er også overførbart til Bjergsted og Arkeologisk museum, men da disse ligger i en bysituasjon allerede er det i større grad oppfylt.

ÅPNE FØRSTEETASJER
SAMMENHENGENDE UNIVERSITETSGULV

Bilfri kjerne og styrking av kollektivaksen

For å støtte opp under kollektivtransport, sykling og gange, foreslås det å prioritere utvikling inntil dagens bilfrie campusakse, og inntil kollektivaksen. Antall områder for parkering søkes redusert på sikt, og det velges ut noen få punkter for varelevering som ligger utenfor den bilfrie kjernen.

BILFRI KJERNE
STYRKING AV KOLLEKTIVAKSEN

Prioritering av hovedatkomst

Hovedgrepet i arealstrategien er å sørge for aktive første etasjer langs campusaksen, og å prioritere utvikling av et ordentlig atkomstpunkt til universitetet, der campusaksen og kollektivaksen krysser hverandre. Dette grepet vil konsentrere bruksareal, aktivitet og mennesker, samt gjøre det enklere å orientere seg på campus, spesielt for nye studenter og besøkende.

UTBYGGING:
LANGS SENTRUM, FRA NORD

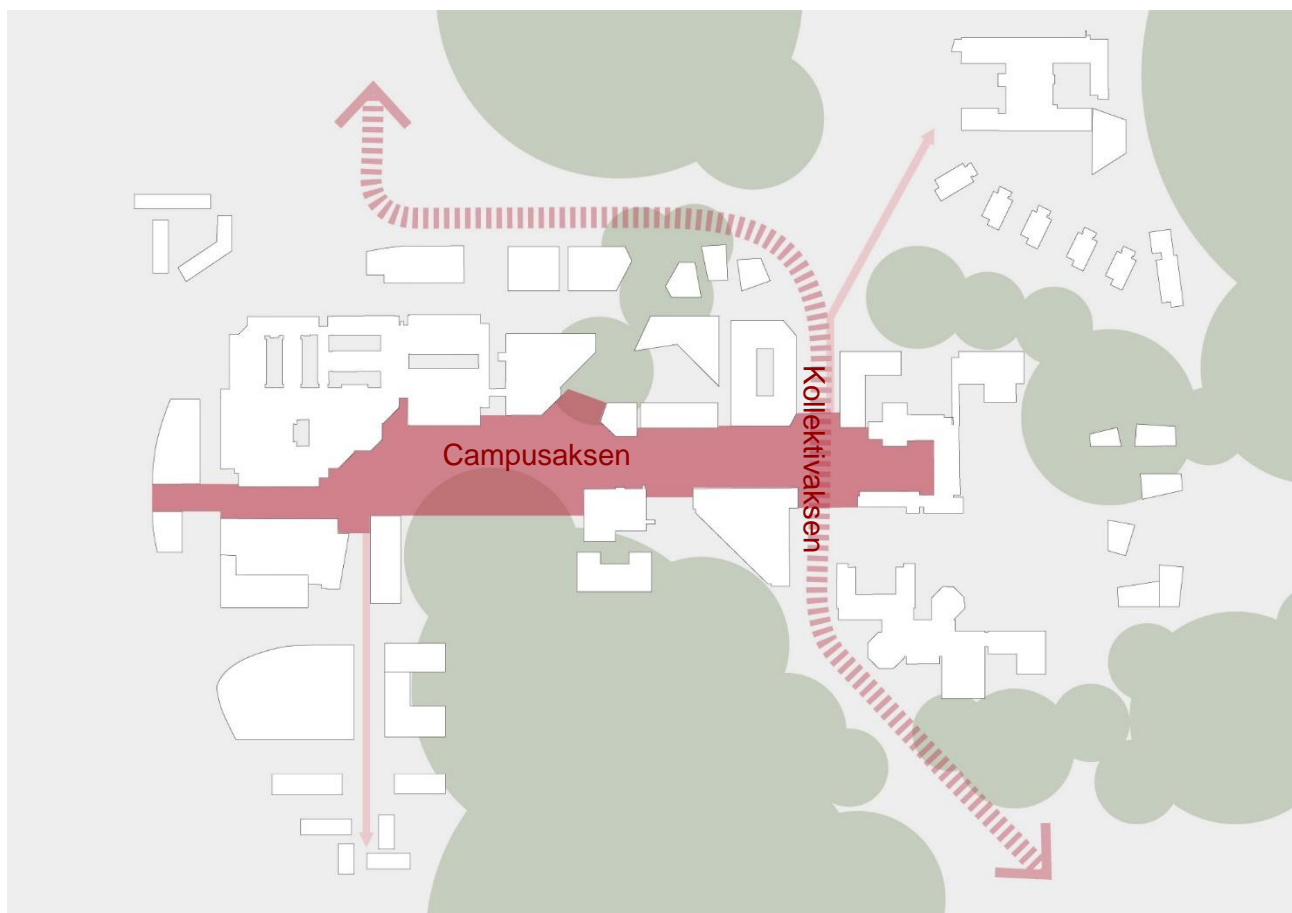
Mer vilt – mer urbant

Styrking av campusaksen innebærer at denne bør omprogrammeres og aktiviseres, i tillegg til at eventuelle nye bygg og funksjoner plasseres inntil aksen. Dette vil bidra til urbanisering av de mest sentrale områdene hos universitetet.

For å øke det biologiske mangfoldet bør høyt skjøtelsnivå konsentreres til mindre områder, inntil og i aktivitetsområder. Store plenarealer bør få et lavere skjøtelsnivå, slik at de får mer engpreg. Trær med potensial for langt livsløp bør plantes og skjøtes for et langstidsperspektiv. Videre er det viktig å sørge for spredningskorridorer for arter som ikke beveger seg gjennom bebygde områder og områder for infiltrasjon av overvann (som regnbed). Eksisterende landskapskvaliteter ivaretas gjennom å unngå nedbygging av store grønne områder.

MER VILT - MER URBANT
STYRKING AV UIS-AKSEN

Figur 30: Arealstrategi for UiS campus Ullandhaug. Illustrasjon: Link arkitektur

7.3 Arealstrategier

Campus og byen

Universitetet i Stavanger har tre campus i Stavanger, som alle tre skal opprettholdes med det fagtilbudet de har i dag. UiS' to fakulteter i Stavanger sentrum kan aktivt bidra til utviklingen av kulturlivet og bedre forbindelse mellom befolkningen og universitetet gjennom å åpne opp og synliggjøre virksomheten mer for publikum og utvikle arealer til felles bruk.

Fakultet for utøvende kunsthøgskolen er godt lokalisert på Bjergsted, i nærheten av Stavanger konsert- og kulturskole, i nærheten av Stavanger konsert- og kulturskole, i nærheten av Stavanger konsert- og kulturskole. Vekst i aktivitet, antall studenter og ansatte og etablering av fakultetsadministrasjon har medført arealmangel. Fakultetet har behov for flere store ensemblerom, ordinære klasserom, lager og møterom. Bygningsmassen fakultetet bruker har også behov for funksjonell tilpasning av arealene.

Arkeologisk museum på Våland ligger i en bymessig kontekst og er etablert som et av byens museer. Museet har lokaler for utstilling, lagring, verksteder, kafé, bibliotek og arbeidsplasser, men har behov for mer areal til forsvarlig lagring av objekter (magasiner) og til temporære utstillinger.

UiS' øvrige fagområder ligger på Ullandhaug, som er det største campus både i areal, antall studenter og ansatte. Ullandhaug ligger 4-5 km fra sentrum, men har god regional tilgjengelighet og gode bussforbindelser. På Ullandhaug kan samarbeidet med omgivelsene utvikles gjennom en mer åpen og inkluderende campus med nye tilbud og tjenester til studenter, ansatte og beboere i bydelen.

Figur 31: Plassering av UiS' tre campuser i Stavanger

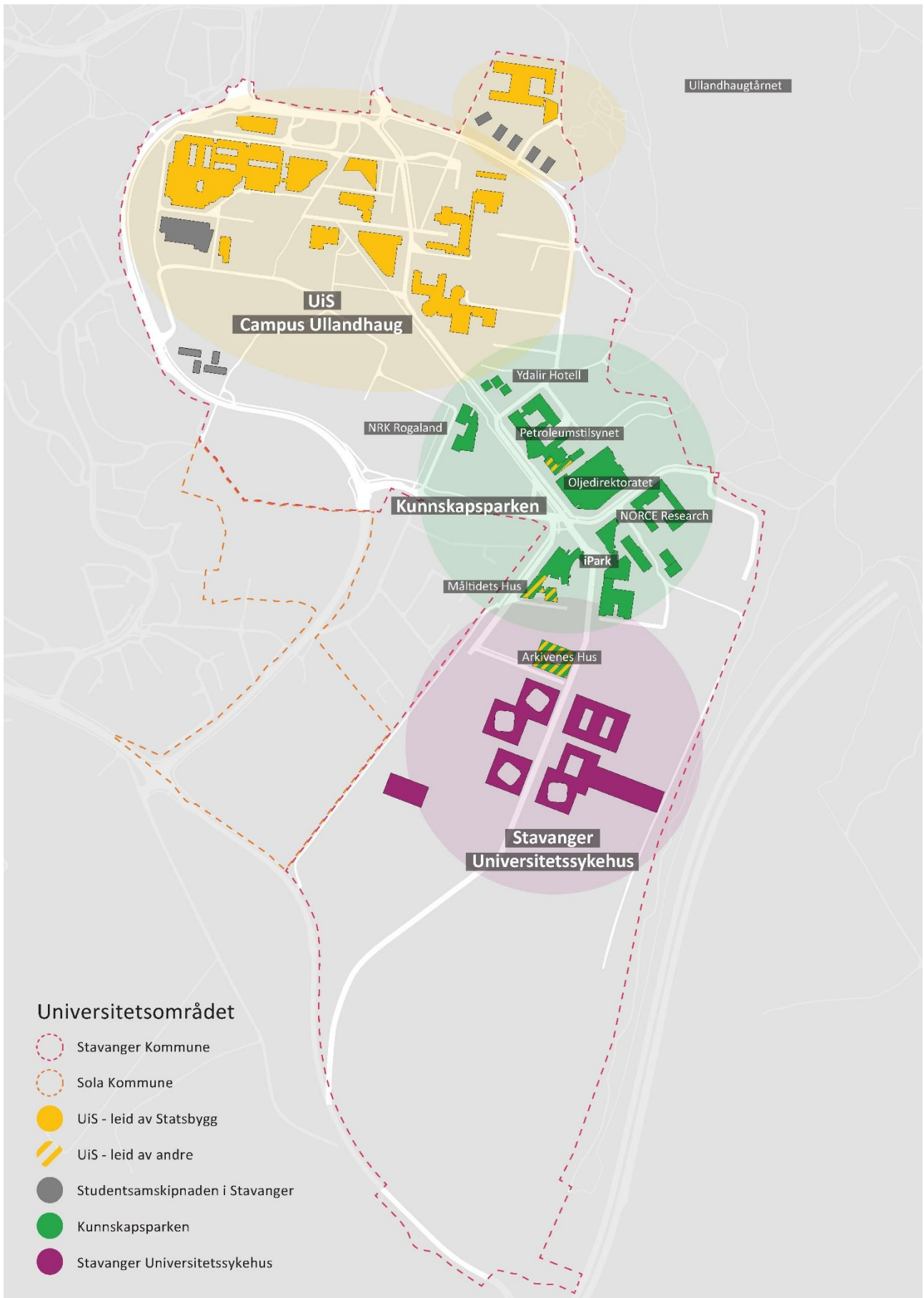
Universitetsområdet Ullandhaug

Den gjeldende områdereguleringen for universitetsområdet, plan 2510, kan underinndeles i tre; (1) arealet i nord hvor universitetet ligger i dag, (2) kunnskapsparken i midten og (3) sykehusområdet i sør. Universitetet har i dag storparten av sine aktiviteter i den nordlige delen av området, men UiS leier også arealer i flere bygninger i kunnskapsparken. Se skraverte felter på kartet på neste side.

Kunnskapsparken består ifølge område-reguleringsplanen av NORCE, Entra eiendom, Innovasjonsparken Stavanger AS. Område-reguleringen tilrettelegger for kombinert formål; primært kunnskapsbedrifter som driver med forskning/utvikling (næring, undervisning og mulig knoppskyting forbundet med sykehuset, hotell, eksempelvis fakultet for helsevitenskap). Innenfor området avsatt til sykehus (SH) tillates offentlig tjenesteyting herunder offentlig sykehus, undervisning, forskning, pasienthotell,

service og forretningslokaler. Undervisningsformål og forskning er altså tillatt i alle tre delområder, og universitetet kan således leie og kjøpe arealer ved behov i både kunnskapsparken og sykehusområdet. Det er i tillegg avsatt et areal som er definert som lokalsenter hvor en kan etablere detaljhandel og ulike servicefunksjoner som kan betjene området.

UiS ligger i en region med stort behov for omstilling når oljeindustrien etter hvert går inn i en nedadgående fase. Samvirke med regionen vil i en slik situasjon være spesielt viktig for at universitetet skal kunne tilby den kompetansen som er nødvendig. Tilrettelegging for innovasjon og entreprenørskap i studier så vel som innen forskning og utvikling blir viktig. Etablering av arealer hvor forskere, studenter og regionens sterke næringsliv kan jobbe sammen om å utvikle nye produkter og tjenester vil bidra til slik omstilling. Tilrettelegging av felles bruk av infrastruktur og utstyr i form av laboratorier, verksteder og «makerspace» vil være aktuelle tiltak.

Figur 32: Omriss av gjeldende områderegulering med underinndeling i delområder

Prinsipper for mobilitet på UiS campus Ullandhaug

Kapittel 4.4 konkretiserer kartlagte behov knyttet til uteområdene og bygningsmassen i form av innsatsområder. Av disse er innsatsområdene *forbedre lesbarhet og kommunikasjon, grønn, effektiv og trygg mobilitet, aktivitet i uteoppholdsarealer, bevare, styrke og utvikling landskapskvalitetene på campus*, viktig for langsiktig utvikling av mobilitet, landskap og uteområder på UiS campus Ullandhaug.

UiS campus Ullandhaug utvikles etter prinsippet om bilfri kjerne, styrking av kollektivaksen og prioritering av hovedatkomst. Krysningspunktet mellom kollektivaksen og campusaksen skal være hovedatkomsten for gående, syklende og kollektivreisende. Hovedatkomst for biltrafikk legges i vest, fra Kristine Bonnevis vei, i tråd med områdereguleringsplanen.

UiS ønsker å gå i retning av redusert bilbruk og vil ta dette trinnvis. I første omgang har UiS konkrete planer for å innføre et system som kun tillater registrerte ansatte og studenter å parkere. Noen åpne besøksparkeingsplasser beholdes. Ved behov for å regulere etterspørselen etter parkeringsplasser kan det knyttes betaling til denne løsningen.

Parkeringsarealer som bygges ned erstattes ikke, slik at det blir en gradvis reduksjon av antall parkeringsplasser. Ved behov kan det etableres et parkeringshus ut mot Kristine Bonnevis vei i tråd med områdereguleringsplanen.

Tydeliggjøring av forbindelseslinjer, styrking av campusaksen, synliggjøring av aktiviteter innendørs og et tydelig adkomstpunkt vil bidra til bedre lesbarhet og orientering på campus. En bevisst plassering av innganger ut ifra ønsker om hvilke målpunkter som bør knyttes sammen er vil også være klokt. Universell utforming legges til grunn for utforming av hovedforbindelsene mellom målpunkter som skal kunne brukes av alle både ute og inne.

Når sykkelstamvegen mellom Sandnes og Stavanger er ferdigstilt i 2023, vil Ullandhaug være godt koblet på denne gjennom et planlagt kryss 200 meter øst for Kunnskapsparken.

Sykelstamvegen bidrar sannsynligvis til at enda flere sykler til universitetet, slik at etablering av flere garderobes og trygg sykkel-parkering blir viktig i årene fremover. Til intern mikromobilitet mellom universitetet, kunnskaps-parken og sykehuset vil el-sparkesykler være et godt alternativ store deler av året.

Forbedre lesbarhet og kommunikasjon

Grønn, effektiv og trygg mobilitet

Figur 33: Prinsipper for mobilitetsplan for campusområdet

Prinsipper for landskap på UiS campus Ullandhaug

De siste årene har vi fått mer kunnskap om hvor viktig naturen er for karbonlagring, og at fysiske inngrep i økosystemer forårsaker betydelige karbonutslipp²². Aller mest karbon er lagret i fjell og i skog, med våtmark på en tredje plass. Mye karbon er også bundet i åpent lavland. I følge Norsk institutt for naturforskning er 80% av karbonet i skog lagret i bakken. Når det meste av biomassen oppå bakken fjernes hindres tilførsel av karbon til jordsmonnet og utslippene fra jordsmonnet øker. For campusutviklingen betyr dette at sirkulærøkonomiske prinsipper også bør legges til grunn for arealbruk, ved at arealer som allerede er helt eller delvis bebygget eller berørt tas i bruk før ubebygde og uberørte arealer.

Eksisterende landskapskvaliteter på UiS campus Ullandhaug bør styrkes og skånes for

utbygging, der prinsippet for utviklingen er «mer vilt – mer urbant». Det gjøres ved å urbanisere campusaksen, ivareta eksisterende siktforbindelser og kulturlandskapskvaliteter, og utvikle vegetasjon. Tilplantning og etablering av stedeegne naturtyper vil bygge opp under

Bevare, styrke og utvikling landskapskvalitetene på campus

²² <https://brage.nina.no/nina-xmlui/handle/11250/2655582>
UNIVERSITETET I STAVANGER CAMPUSUTVIKLINGSPLAN

områdets arts mangfold og styrke fordrøyning av overvann. Variasjon i uteområder og berikelse i naturtyper vil legge til rette for ulike aktiviteter og visuell variasjon.

Ved å samtidig sørge for fortetting mellom eksisterende bygninger kan man oppnå større variasjon i landskapsrommene. Mulighetsstudien for areal, landskap og transport viser ulike tiltak til programmering og aktivisering av UiS-aksen som kan vurderes i den videre utviklingen av campus.

Aktivitet i uteoppholdsarealer

Plan for langsiktig utvikling

Plan for langsiktig utvikling viser mulig utvikling av arealer på universitetets campus på Ullandhaug. Styrking og fortetting langs campusaksen er et viktig grep, særlig ved kollektivaksen. Planen viser et potensial og foreslår hvilke felt som kan bebygges. Arealet i inntegnet bebyggelse i planen er større enn det kjente behovet til universitetet, men betydelig mindre enn potensialet i gjeldende områdereguleringsplan. Bygningsvolumene kan ha ulikt innhold, og er plassert slik at de følger områdereguleringsplanens utbyggingsfelter samtidig som grøntdrag bevares og det fortettes langs campusaksen.

Arealene sør for SiS sportssenter kan tenkes videreutviklet til en større studentlandsby på campus. Arealene øst for Hagbard Line-huset og Kjell Arholms hus bør holdes av som arealreserve på lengre sikt, men vil sannsynligvis

være bedre egnet til studentboliger enn til universitetsformål da de ligger utenfor campusaksen og et stykke unna både kollektivaksen og tyngdepunktet på campus.

Plassering av nytt bygg for Helsevitenskapelig fakultet

UiS har et utredet behov for nytt bygg for helsevitenskapelig fakultet på ca. 14 000 kvm BTA. En eksisterende bygning med sammenlignbar størrelse er Arne Rettedals hus. UiS ønsker å plassere nybygget i umiddelbar nærhet til det nye universitetssykehuset for å få til felles løsninger for arealer og ressurser mellom universitetet, sykehuset og kommunehelsetjenesten og derigjennom få mest mulig ut av investeringer og kompetanse. Stavanger kommune har også gitt tydelig uttrykk for ønske om at nytt bygg for helsevitenskapelig fakultet plasseres ved universitetssykehuset, både i vedtaket om lokalisering av sykehuset i 2015, og deretter i områdereguleringsplanen ved å legge til rette for et slikt bygg i tilknytning til sykehuset.

UiS skal leie 1200 m² (brutto) inne i det nye sykehuset. Dette arealet skal brukes til undervisning, øving og forskning for de helsefaglige utdanningene ved UiS og i samarbeid med nåværende medisinerstudenter fra UiB. Nærhet til disse arealene i sykehuset vil sikre kontakt og utveksling med fakultetet, både for studenter og ansatte.

Universitetet, SUS, Stavanger kommune, NORCE og Laerdal Medical har etablert HelseCampus Stavangers test-, innovasjons- og simuleringssenter i bygg i3 i Innovasjonsparken, i kort avstand til sykehuset. Avstanden mellom foreslått tomt ved SUS og krysningspunktet mellom campusaksen og kollektivaksen oppe på universitetet er ca. 800 meter. Avstanden vil sannsynligvis gjøre samarbeid og tverrfaglighet mellom helsevitenskapelig fakultet og andre fakulteter ved universitetet mer praktisk krevende, men UiS forventer at en samlokalisering ved SUS vil gi større gevinster som langt overstiger konsekvenser for samhandling med andre fakulteter når campus splittes opp.

For å sikre konkurranse sier den statlige bygge- og leiesaksinstruksen at det må vurderes et bredt søkeområde dersom en statlig aktør skal leie i det private markedet. Dersom en privat aktør skal få bygge et nytt bygg for helsevitenskapelig fakultet ved UiS helt inntil Stavanger Universitetssykehus må det gis unntak fra denne instruksen. Kunnskapsdepartementet (KD) har stilt betingelse om at UiS må ferdigstille campusutviklingsplanen, og beskrive ny bruk av Kjell Arholms hus, før de eventuelt kan gi sin tilslutning til at UiS kan gå videre med dette alternativet. KD vil deretter legge saken fram for Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Konkurransetsetting gjelder imidlertid ikke ved statlig kjøp av eiendom.

Om universitetet ikke skulle få tilgang på arealer til nytt HV-bygg ved det nye sykehuset, finnes det også tilstrekkelig med mulige byggetomter som er regulert til universitetsformål på UiS campus Ullandhaug. Et nytt bygg på 10.000-14.000 kvm vil kunne plasseres på ubebygde arealer i nærheten av krysningspunktet mellom campusaksen og kollektivaksen, og bidra til et tydeligere atkomstpunkt, økt tetthet, aktivitet og servicetilbud på universitetsområdet. Ulempen er at synergiene og kostnadseffektene som plasseringen ved sykehuset vil gi, i stor grad ikke vil kunne oppnås.

Medisinutdanning

Regjeringen oppnevnte et utvalg (Grimstad-utvalget) som fikk i oppgave å vurdere om Norge skal utdanne flere medisinere i Norge. Anbefalingen fra utvalget var å etablere inntil 440 nye studieplasser ved norske universiteter hvorav en vesentlig andel av disse knyttes til Stavanger universitetssykehus. Utredningen viser til at dette er mulig enten ved å etablere et nytt studium ved UiS, ved å utvide det eksisterende medisinstudiet i Bergen eller i et samarbeid mellom de to universitetene.

Uansett hvilken løsning det blir for en fremtidig medisinutdanning i Stavanger, vil det ikke redusere behovet for et nytt bygg for helsevitenskapelig fakultet, men tvert imot bidra til økt behov. Nybygget må inneholde arbeidsplasser, forsknings- og undervisningslokaler

UNIVERSITETET I STAVANGER CAMPUSUTVIKLINGSPLAN

som kan brukes til medisinutdanning i tilknytning til sykehuset. En medisinutdanning styrker forventede synergier og kostnadseffekter for alternativet som innebærer plassering tett på sykehuset.

Plassering av SiS Huset

SiS ønsker å plassere sitt nybygg nær SiS' sportssenter fordi det vil gi dem stordriftsfordeler og en samling av deres tjenestetilbud. Denne plasseringen vil kunne bidra til å styrke det gravitasjonspunktet SiS-sportssenter allerede representerer. Sammen med en mulig fremtidig utbygging av flere studentboliger på sørvestre deler av campus kan det bygges opp et område som tilrettelegger for et kortreist liv for mange studenter. Ulempen med denne plasseringen er at den ikke bidrar til utvikling av selve hovedatkomsten til campus, som ønskes utviklet i krysningspunktet mellom kollektivaksen og campusaksen.

En alternativ plassering vil være nettopp i nærheten av krysningspunktet mellom kollektivaksen og campusaksen for å styrke utviklingen av hovedatkomsten og aktiviteter og tjenestetilbud i tilknytning til denne. Da vil SiS bli enda lettere å finne for de som ikke er godt kjent allerede, og de vil sannsynligvis få høyere trafikk rundt seg og bli lettere tilgjengelige for kollektivreisende. Ulempen vil være at SiS ikke får samlet sine tjenester.

En tredje plassering kan være på felt U14, sør for Arne Rettedals hus, som er avsatt til lokalsenter i gjeldende områdereguleringsplan.

Denne plasseringen vil støtte opp om det planlagte lokalsenteret, men SiS' tjenestetilbud vil ikke kunne utgjøre et slikt lokalsenter alene. Ulempene med dette alternativet er at det verken støtter opp under campusstrategien om å skape mer aktivitet langs campusaksen eller styrker hovedatkomsten, og at SiS ikke får samlet sine aktiviteter.

Etter høringen av utkast til campusutviklingsplanen våren 2020 har SiS arbeidet videre med utvikling av form og innhold i et nytt SiS-hus. Se informasjon om dette i oppsummering av høringsuttalelser innledningsvis.

7.3 Bygningsmassen – trinnvis utvikling

Kapittel 4.2.1 og 4.2.2 viste til en forventet moderat vekst i antall studenter og ansatte frem mot 2040. Sammenlignet med dagens nivå forventes det at antallet studenter og ansatte vil ha vokst med 11-12 % i 2040. Veksten forventes hovedsakelig å skje hos Teknisk-naturvitenskapelig fakultet og Helsevitenskapelig fakultet. I kapittel 2.4. beskrives dagens arealeffektivitet for bygningsmassen på Ullandhaug og viser til et behov for at arealene må tilpasses for å tilfredsstille de funksjonelle behovene til fakultetene. Der blir det konkludert med at det er noe begrensede muligheter for areal-effektivisering av eksisterende bygningsmasse. I campusutviklingsplanen gjøres det ikke nærmere vurderinger av arbeidsplass-konsepser. Når behov for nye kontorarealer oppstår kreves det en grundigere gjennomgang og en omfattende brukerprosess.

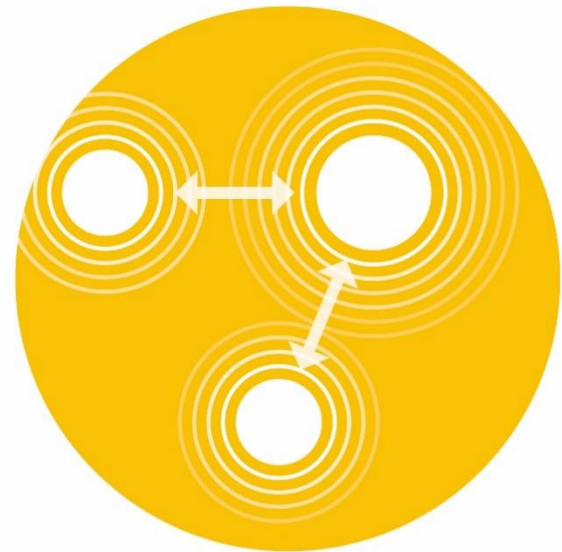
UiS har over lengre tid jobbet for å realisere flere byggeprosjekter på Ullandhaug. Det mest sentrale av disse prosjektene i campus-utviklingsøyemed er utredningen av behovet til Helsevitenskapelig fakultet. Utredningen konkluderte med at fakultetet har behov for mer areal og uansett hvilket konsept som velges vil det medføre en arealøkning for campus og fristilte arealer som kan dekke flere av universitetets behov. Et nytt SiS-hus, bygget av Student-samskipnaden, vil også kunne fristille arealer. Sammen med mindre tiltak, som tilbygg til Ivar Langens hus og leie av arealer i SUS, anslår vi at totalt BTA på Ullandhaug vil kunne vokse med mellom 8-15 % dersom de ovennevnte tiltakene realiseres. Hvor stor veksten i areal kan bli er avhengig av hvilket konsept som velges for å løse behovet til Helsevitenskapelig fakultet.

I dette kapitlet legges det frem overordnede prinsipper for prioritering både generelt og basert på avdekkede behov på fakultetsnivå. Prinsippene skal samlet sett beskrive en utviklingsretning for bygningsmassen. Campusutviklingsplanen erstatter ikke utredningsinstruksen. Det foreslås derfor ikke konkrete alternative tiltak. Scenarier og prinsipper lagt frem i planen er derfor heller ikke

utredet. Virkningene av disse, herunder pris-satte virkninger, er ikke vurdert. I en fremtidig utredning av et tiltak på UiS vil campus-utviklingsplanen være et svært viktig underlags-dokument som vil hjelpe med å identifisere alternative tiltak og hjelpe i vurderinger av virkningene av aktuelle tiltak i et større campus-perspektiv.

Prinsipper for prioritering

I kapittel 4.4 konkretiseres behovene i form av innsatsområder. Av disse er innsatsområdene *bevegelse og tydelige gravitasjonspunkter*, innovasjon og tverrfaglighet, *studentaktive læringsstrøk* og *erstatning av midlertidig bygningsmasse* viktige momenter. Hovedgrepet for å realisere innsatsområdene er å styrke campusaksen ved å synliggjøre aktivitet og langs aksen åpne byggenes første etasjer, til bruk for utadrettede aktiviteter, som kafe, service, læringsarealer og innovasjonsarealer.

Skape bevegelse og tydelige gravitasjonspunkter

Campusaksens start defineres som der aksens krysser Kjell Arholms gate ved Hagbard Line huset og Arne Rettedals hus. På grunn av koblingen til kollektivaksen bør dette området styrkes som gravitasjonspunkt og sentralt ankomstpunkt på campus. Dagens serverings-tilbud og øvrige servicetilbud er enten plassert for langt fra dette området eller for små til å bidra til gravitasjon til området. Det bør opprettes bredere serveringstilbud i området for å styrke gravitasjonen. UiS har i dag flere

kantiner spredt på fem bygninger og det anbefales derfor at UiS ser på hvordan de best kan samle ressursene på færre steder. Gravitasjonspunktene kan også styrkes ytterligere om miljøer som holder til i leide arealer i Innovasjonsparken flytter opp og bidrar til fortetting.

Etablere studentaktive læringsstrøk

Studentaktive læringsstrøk er et annet viktig eksempel på funksjoner som bør bli primærprogram på inngangsplanet. Ellen og Aksel Lunds hus er et sentralt bygg på campus og langs campusaksen. Første etasje i bygget inneholder i dag kontorer og ingen utadrettet virksomhet. Her bør det prioriteres å ta i bruk første etasje i bygget og etablere læringsstrøk slik at bygget fungerer som et sentrum for studentene. Studentaktive læringsstrøk bør etableres i Hagbard Lines hus og Kjell Arholms hus som andre prioritet og Kjølvs Egelands hus som tredje prioritet.

Etablere areal for innovasjon og tverrfaglighet

Når det gjelder etablering av areal for innovasjon og tverrfaglighet peker mulighetsstudien på Kjell Arholms hus og Kjølvs Egelands hus. Basert på fagområdene i hvert bygg vil innovasjonsarealene i byggene kunne ha ulik profil. Kjell Arholms hus bør prioriteres først ettersom bygget ligger nærmere hovedatkomsten og innovasjonsparken. I tillegg vil fraflyttede arealer, om Helsevitenskapelig fakultet flytter ut av bygget, by på gode muligheter for etablering av nye arealer for innovasjon, tverrfaglighet og sambruk med eksterne samarbeidsparter.

Erstatte midlertidig bygningsmasse og avvikle bruk av boligbygg

Som nevnt i kapittel 2.4 har UiS og Statsbygg tatt i bruk en rekke midlertidige bygninger og mindre enkelthus. Flere av bygningene har et tydelig midlertidig preg som trekker ned den estetiske kvaliteten på området og gir campus

et mer rotete og uferdig uttrykk. I tillegg huser disse bygningene funksjoner som burde hatt plass i den permanente bygningsmassen. Dette gjelder særlig paviljong 4 og paviljong 14 som inneholder funksjoner for henholdsvis teknisk-naturvitenskapelig fakultet og helsevitenskapelig fakultet. Funksjoner som studentforeninger, arealer til emeriti, deler av UiS' administrasjon (ABA) og Statsbyggs driftsorganisasjon bør også på sikt innplasseres i mer permanent bygningsmasse. UiS vil prioritere å utvikle bruk av alle midlertidige bygninger og tidligere eneboliger. Dagens brukere av disse bygningene bør tilbys permanente arealer i den eksisterende bygningsmassen om mulig. Dersom det ikke finnes egnede arealer i den eksisterende bygningsmassen bør brukernes behov utredes nærmere med sikte på å lande et konsept for en permanent løsning. For pensjonerte forskere vil dette henge sammen med UiS' seniorpolitikk.

Tilstedeværelse i Kunnskapsparken

Plan for videre leie i kunnskapsparken må avklares på mellomlang sikt. UiS vil vurdere hvilke deler av organisasjonen som vil kunne få de største synergieffektene av å være samlokalisert med aktørene i kunnskapsparken. Funn fra kartleggingsfasen antyder at de enhetene hos UiS som i dag er lokalisert i kunnskapsparken ikke opplever en merverdi av å være lokalisert der. Flere av disse enhetene vil oppnå høyere måloppnåelse om de flyttes til Ullandhaug nord. Endelig lokalisering av nytt Helsevitenskapelig bygg vil også kunne påvirke UiS' behov for å ha et nærvær i kunnskapsparken.

Arealene i kunnskapsparken representerer også en fleksibilitet for universitetet, som kan

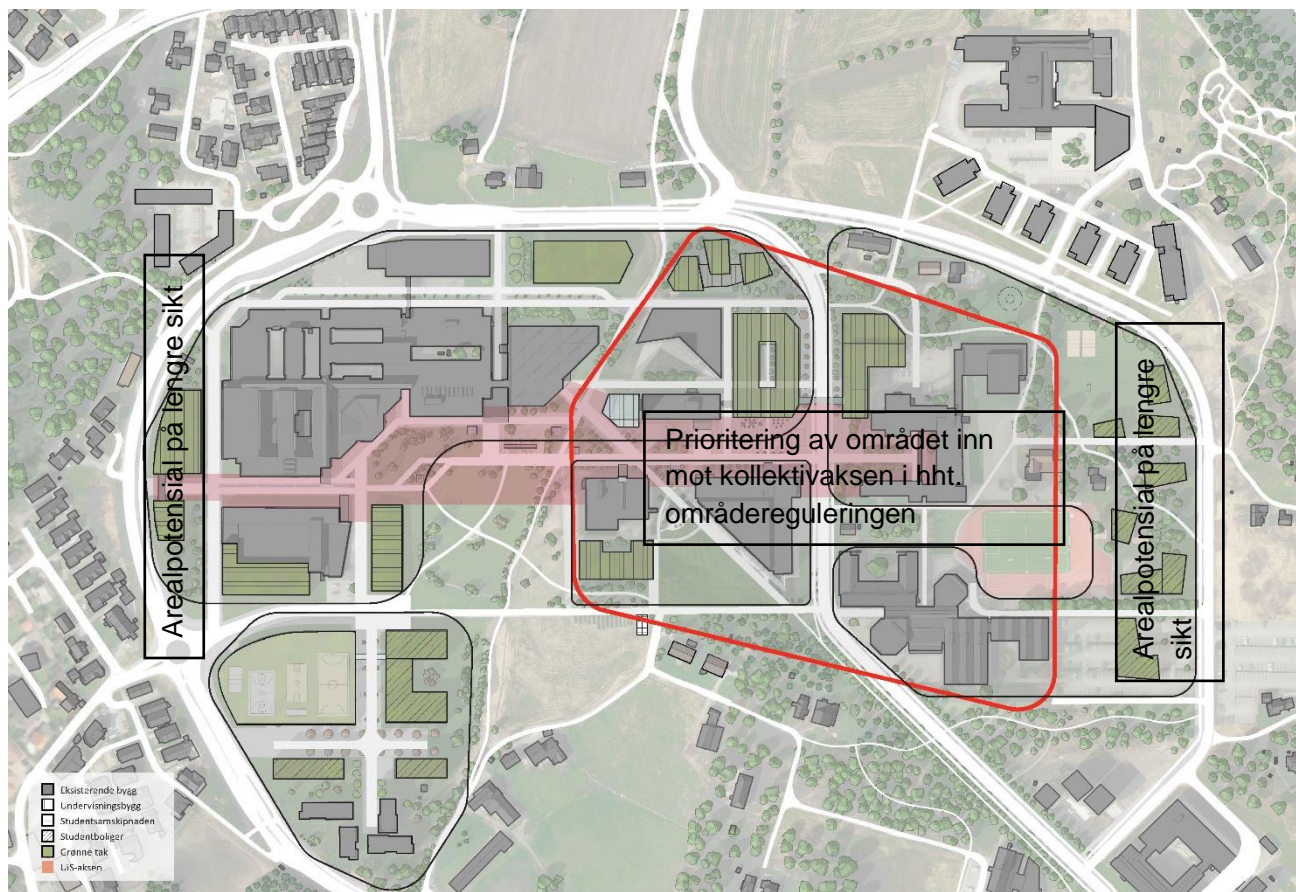
leie arealer i forbindelse med ombygginger i universitetets egen bygningsmasse og/eller til f.eks. prosjektarbeid av begrenset varighet.

Når behovet er avklart må leieforholdet etter bygge- og leiesaksinstruksen konkurransesutsettes om UiS bestemmer seg for å fornye leieavtalen. Dette for å sikre det mest gunstige leiealternativet for UiS og staten. Jo tidligere denne prosessen igangsettes jo større er rommet for å tilpasse avtalen og lokalene til UiS sine behov.

Anbefalinger

Prinsippene for prioritering berører nesten alle bygningene på campus. På grunn av sin plassering på campus er Ellen og Aksel Lunds hus og Kitty Kiellands hus nøkkelbygninger. Planlegging av åpningen av første etasje i disse bygningene og etableringen av et studentaktivt læringsstrøk bør prioriteres. Beliggenheten, med relativt kort vei til universitetsbiblioteket, vil bidra til å lette trykket på studentaktive læringsarealer i biblioteket i dag. I tillegg vil det bidra til å utvide dagens sterke gravitasjonspunkt i biblioteket i retning kollektivaksen. Ettersom det er et stort antall kontorer i første etasje i Ellen og Aksel Lunds hus i dag er tiltaket avhengig av nytt bygg for helsevitenskapelig fakultet og disponible fraflyttede arealer i Kjell Arholms hus. Dette utdypes noe i scenarier for utvikling på mellomlang sikt litt senere i kapittel 7.3. Tilgang til Kitty Kiellands hus er avhengig av nytt SiS-bygg.

Mens de ovennevnte tiltakene venter på disponible arealer på campus, bør tiltak for å løse problemene med midlertidig bygningsmasse utredes.

Figur 34: Plan for langsiktig utvikling av universitetets campus på Ullandhaug. Områdene innenfor den røde streken bør prioriteres først. Illustrasjon: Link arkitektur

Scenarier for utvikling på mellomlang sikt

De forskjellige byggetiltakene nevnt i starten av kapittel 7.3 vil føre til at arealressurser i eksisterende bygningsmasse vil stå ledig og vil kunne tilpasses ny bruk og nye brukere. Dette gjelder særlig ny bruk av Kjell Arholms hus. Kunnskapsdepartementet har bedt UiS om en redegjørelse for ny bruk av Kjell Arholms hus ut ifra universitetets reelle behov før de kan gi sin tilslutning til at UiS kan gå videre med leiealternativet til nytt Helsevitenskapelig bygg. I oversikten over behov på fakultetsnivå i kapittel 4.3 fremkommer det at særlig Handels- høyskolen ved UiS og Samfunnsvitenskapelig fakultet har reelle arealbehov som vil kunne løses gjennom ny bruk av Kjell Arholms hus. Med dette som utgangspunkt vil ny bruk av Kjell Arholms hus kunne utløse en omrokking av innplasseringen av fakulteter i bygningsmassen på Ullandhaug ettersom enhver flytting fører til nye, mindre lediggjorte arealer et annet sted på campus.

På de neste sidene er det skissert fire forskjellige scenarier for utvikling av arealene som vil stå ledig som følge av nytt helsevitenskapelig bygg og SiS-huset. Ca. 4300m² vil stå ledig i Kjell Arholms hus og ca. 1300m² i Kitty Kiellands hus. Kitty Kiellands hus brukes i dag av UiS' administrasjon og huser SiS' funksjoner i 2. etasje, som er etasjen som er vendt mot UiS-aksen. Viktigst av disse funksjonene i dag er bokhandelen med tanke på åpne 1. etasjer og servicetilbud på UiS-aksen. UiS' administrasjon er i dag spredt på nesten hele campus, men med hovedvekten av administrasjonen plassert i Arne Rettedals hus og Kitty Kiellands hus. De fristilte arealene i Kitty Kiellands hus er sannsynligvis ikke egnede for å dekke noen av behovene til fakultetene, men de byr på en mulighet til å samle UiS' fellestjenester i to bygninger. Det vil da være svært viktig å sørge for at funksjonene som plasseres i 2. etasje i Kitty Kiellands hus (bakkeplan) er utadrettede servicefunksjoner for å støtte opp om campusstrategien.

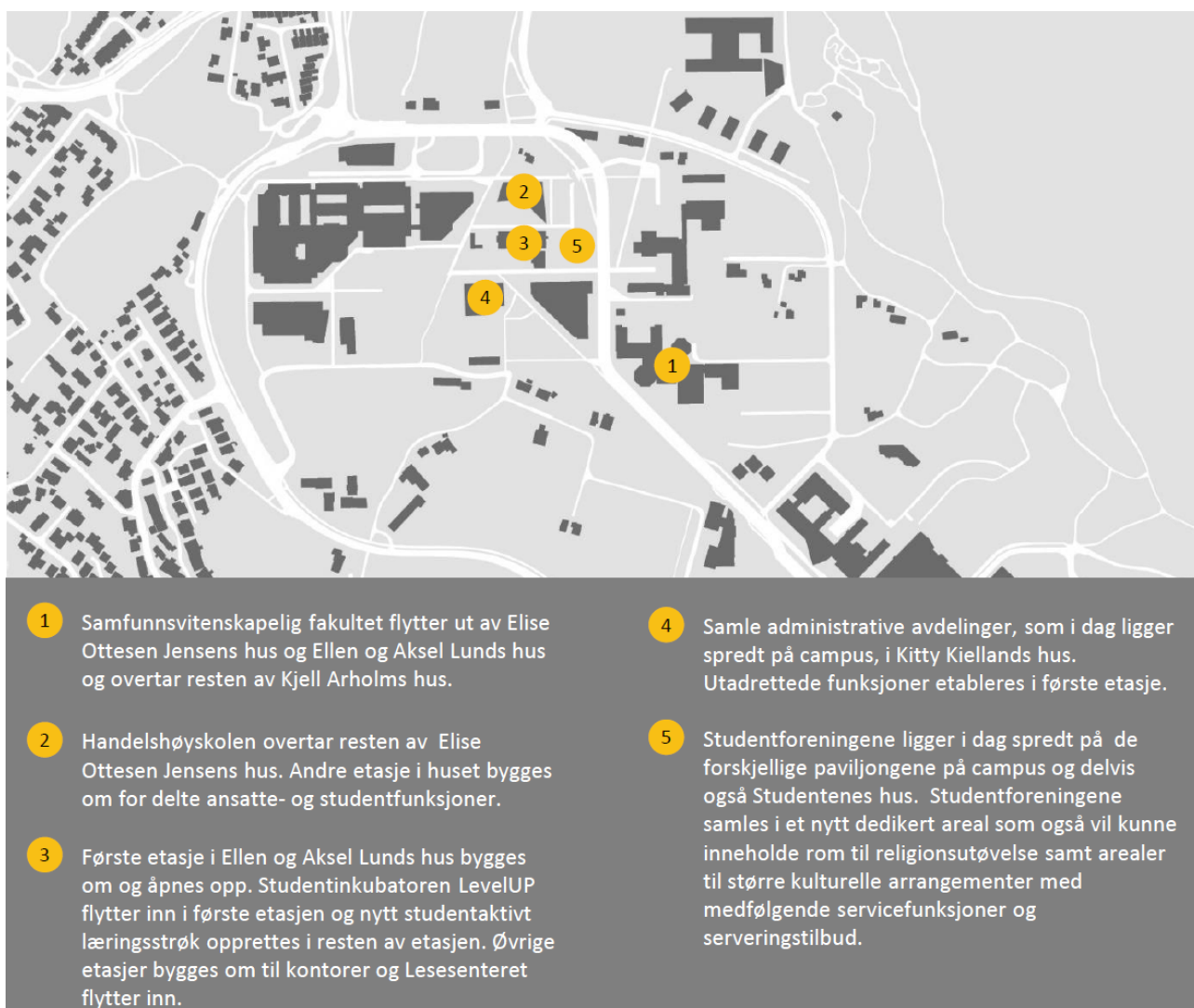
Ettersom fakultetene i dag er godt etablerte i den permanente bygningsmassen er det mest nærliggende å vurdere behovene på fakultetsnivå først når vi undersøker hvordan de 4300 m² i Kjell Arholms hus vil kunne anvendes. Det vil da sannsynligvis ikke være nok areal i eksisterende bygningsmasse for å innplassere studentarealer som i dag er i midlertidig bygningsmasse. I hvert scenario er det derfor tegnet inn et punkt sentralt på campus for nytt studenthus i nærheten av eller eventuelt som erstatning for dagens studentenes hus. På de neste sidene presenteres de tre forskjellige scenariene for utvikling av ledig areal. Formålet med scenariene er å vise noen muligheter og eksempler på omrokkeringer. Scenariene er laget ut ifra informasjon om funksjonell egnethet og funksjonsmapping fra kartleggingsfasen i prosjektet, samt UiS innspillrunde på etterbruk av Kjell Arholms hus og høringssvarene fra den siste høringsrunden.

Listen er på ingen måte uttømmende og etter at videre prosess med Helsevitenskapelig bygg er avklart anbefales det at UiS gjennomfører en grundig studie før endelig innplassering besluttes. Dette vil være en prosess som krever grundigere analyse og større og bredere brukerinvolvering enn er hensiktsmessig for nivået campusutviklingsplanen opererer på.

Scenario – SV-fakultetet overtar KA-huset

I dette scenariet vil Samfunnsvitenskapelig fakultet overta resten av Kjell Arholms hus etter at det Helsevitenskapelige fakultetet har flyttet ut. Det vil sannsynligvis være behov for mindre ombyggingstiltak i de fraflyttede arealene for å tilpasse dem til fakultetets behov.

Ellen og Aksel Lunds hus står dermed tomt og en etasje i Elise Ottesen Jensens hus fristilles. Den fristilte etasjen bygges om for delte ansatte- og studentfunksjoner slik at bygget

Figur 35: Scenario - SV overtar Kjell Arholms hus

bedre støtter opp under Handelshøyskolen sine behov. Dette scenariet utløser også en omfattende ombygging av Ellen og Aksel Lunds hus. Studentaktivt læringsstrøk etableres i første etasje og de øvrige etasjene bygges om til kontorer. På grunn av relativt store ombyggingstiltak for å realisere scenariet vil dette være et scenario som kan være krevende å gjennomføre avhengig av UiS sin økonomi og tidsavhengigheter.

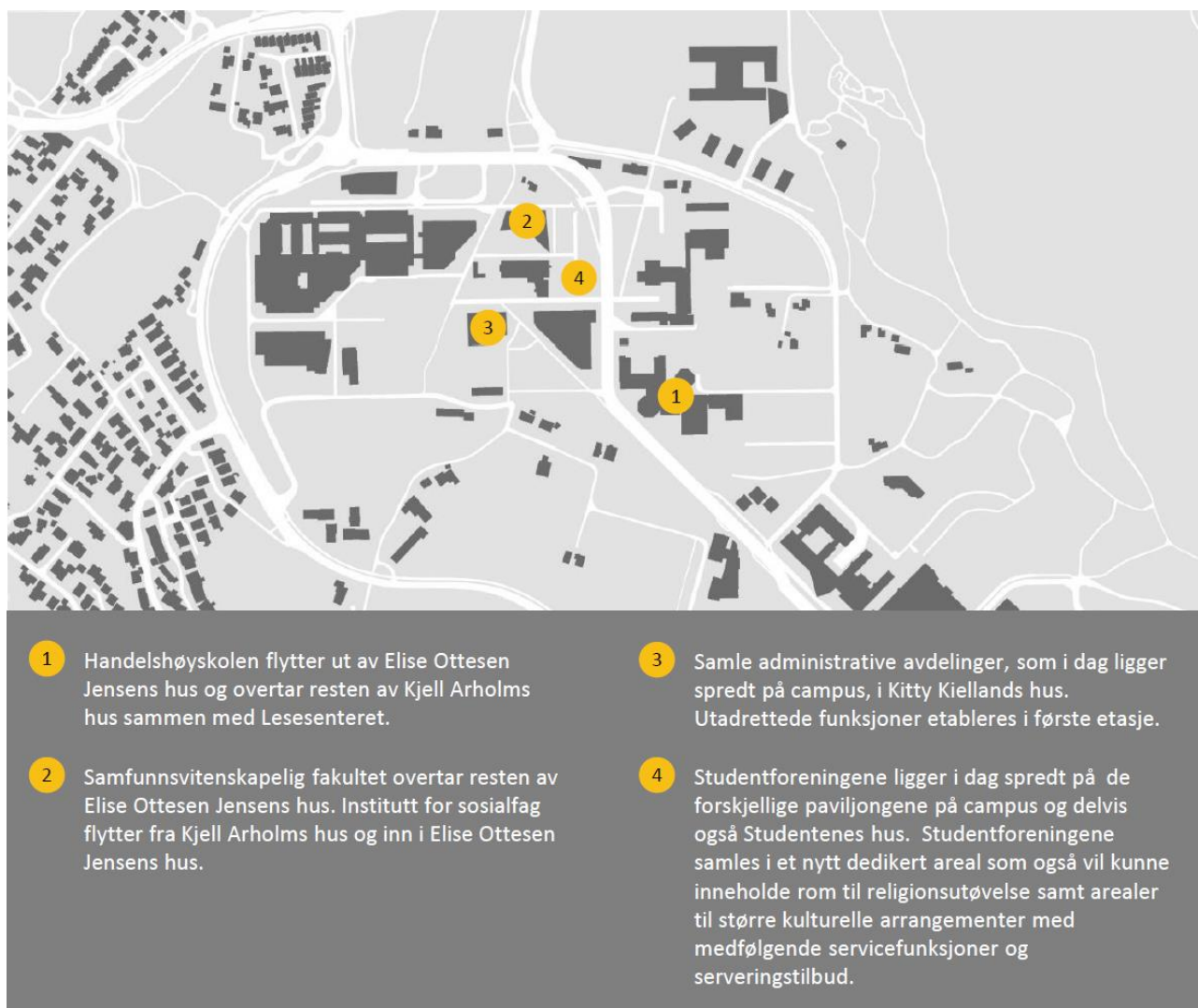
Scenario – HH overtar KA-huset

I dette scenariet er det Handelshøyskolen som overtar Kjell Arholms hus og en etasje i Elise Ottesen Jensens hus fristilles. Som med det forrige scenariet vil det sannsynligvis være behov for mindre ombyggingstiltak i de fraflyttede arealene for å tilpasse dem til fakultetets behov. Her kan det muligens også

ved en større ombygging etableres areal for innovasjon og tverrfaglighet.

For å samlokalisere Samfunnsvitenskapelig fakultet flyttes Institutt for sosialfag opp i den fristilte etasjen i Elise Ottesen Jensens hus. Elise Ottesen Jensens hus brukes mest mulig som den er i dag. Når Institutt for sosialfag flytter opp vil ytterligere arealer stå ledig i Kjell Arholms hus. Her vil det kunne være en mulighet for å flytte Lesesenteret opp på campus igjen.

Dette er scenariet som vil være minst komplekst å gjennomføre. Ombyggingstiltakene minimeres, men man går glipp av muligheten for å etablere et studentaktivt læringsstrøk i Ellen og Aksel Lunds hus.

Figur 36: Scenario - Handelshøyskolen overtar Kjell Arholms hus og ombyggingstiltak minimeres

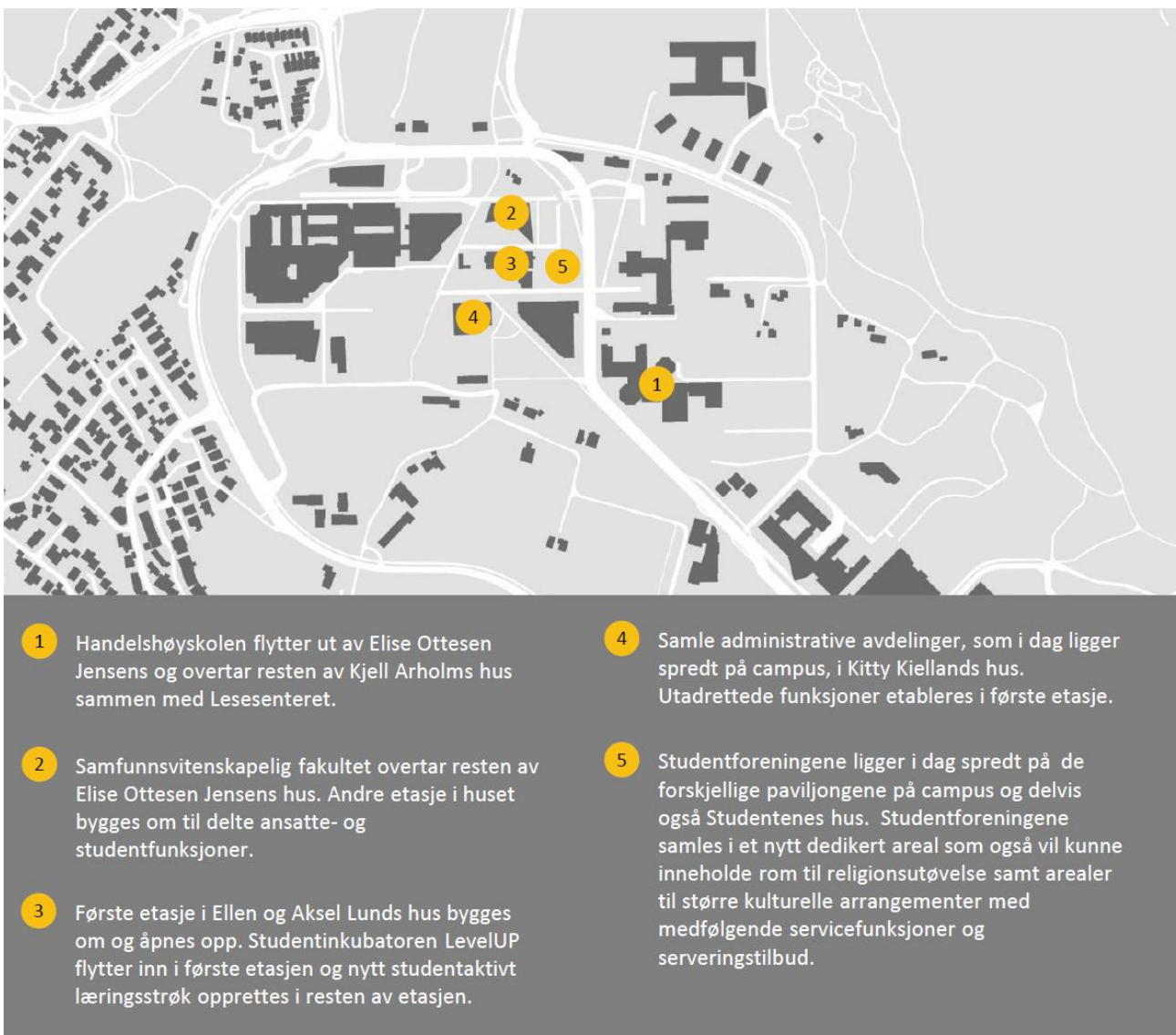
Scenario – HH overtar KA-huset og første etasje i EA-huset bygges om

Dette scenariet er likt det forrige, men med ombygginger av første etasje i Ellen og Aksel Lunds hus og av Elise Ottesen Jensens hus. Studentaktivt læringsstrøk etableres i første etasje i Ellen og Aksel Lunds hus. Det er usikkert om Samfunnsvitenskapelig fakultet vil ha tilstrekkelig kontorareal etter ombyggingene. Her kan de øvre etasjene i Ellen og Aksel Lunds hus bygges om til å få plass til flere ansatte. Alternativt kan begge kontoretasjer i Elise Ottesen Jensens hus også bygges om til et mer arealeffektivt arbeidsplasskonsept. I ytterste konsekvens vil muligheten til å bygge på en etasje på Elise Ottesen Jensens hus kunne aktualiseres.

Ombyggingsbehovet i dette scenariet sammen med usikkerheten om hvorvidt arealet avsatt til Samfunnsvitenskapelig fakultet er tilstrekkelig gjør at gjennomføringen vil kunne være den mest krevende sammenlignet med de to andre scenarioene.

Scenario – Administrasjonen flytter inn i EOJ-huset

I dette scenariet overtar Handelshøyskolen Kjell Arholms hus, som i de to siste scenariene. Delen av UiS' administrasjon som i dag holder til i Arne Rettedals hus bytter plass med ansatte i institutt for samfunns- og mediefag og overtar Elise Ottesen Jensens hus. EOJ hus vil da brukes til det bygget er best egnet til, administrative kontorfunksjoner. Øvrig lediggjort kontorareal i Arne Rettedals hus vil videre gjøre det mulig å flytte Norsk Hotellhøgskole sine ansatte til Arne Rettedals hus.

1 Handelshøyskolen flytter ut av Elise Ottesen Jensens og overtar resten av Kjell Arholms hus sammen med Lesesenteret.

2 Samfunnsvitenskapelig fakultet overtar resten av Elise Ottesen Jensens hus. Andre etasje i huset bygges om til delte ansatte- og studentfunksjoner.

3 Første etasje i Ellen og Aksel Lunds hus bygges om og åpnes opp. Studentinkubatoren LevelUP flytter inn i første etasjen og nytt studentaktivt læringsstrøk opprettes i resten av etasjen.

4 Samle administrative avdelinger, som i dag ligger spredt på campus, i Kitty Kiellands hus. Utadrettede funksjoner etableres i første etasje.

5 Studentforeningene ligger i dag spredt på de forskjellige paviljongene på campus og delvis også Studentenes hus. Studentforeningene samles i et nytt dedikert areal som også vil kunne inneholde rom til religionsutøvelse samt arealer til større kulturelle arrangementer med medfølgende servicefunksjoner og serveringstilbud.

Figur 37: Scenario - Handelshøyskolen overtar Kjell Arholms hus, aktiv første etasje i Ellen og Aksel Lunds hus

- 1 Handelshøyskolen flytter ut av Elise Ottesen Jensens og overtar resten av Kjell Arholms hus sammen med Lesesenteret.
- 2 Deler av administrasjonen ved UiS som i dag holder til i Arne Rettedals hus flytter inn i fraflyttede arealer i Elise Ottesen Jensens hus. Samfunnsvitenskapelig fakultet flytter ut av Elise Ottesen Jensens hus slik at alle administrative avdelinger som i dag holder til i Arne Rettedals hus til slutt overtar Elise Ottesen Jensens hus.
- 3 Institutt for medie- og samfunnsfag flytter inn i de fraflyttede kontorlokalene i Arne Rettedals hus. Det samme gjør Norsk Hotellhøgskole som flytter fra kontorarealene i Ellen og Aksel Lunds hus.
- 4 Første etasje i Ellen og Aksel Lunds hus bygges om og åpnes opp. Studentinkubatoren LevelUP flytter inn i første etasjen og nytt studentaktivt læringsstrøk opprettes i resten av etasjen.
- 5 Samle administrative avdelinger, som i dag ligger spredt på campus, i Kitty Kiellands hus. Utadrettede funksjoner etableres i første etasje.
- 6 Studentforeningene ligger i dag spredt på de forskjellige paviljongene på campus og delvis også Studentenes hus. Studentforeningene samles i et nytt dedikert areal som også vil kunne inneholde rom til religionsutøvelse samt arealer til større kulturelle arrangementer med medfølgende servicefunksjoner og serveringstilbud.

Figur 38: Scenario – Administrasjonen flytter inn i Elise Ottesen Jensens hus

Når kontorene i første etasje i Ellen og Aksel Lunds hus ikke er i bruk lenger vil det være mulig å bygge om denne etasjen og etablere et studentaktivt læringsstrøk. Arbeidsplasskonseptet i deler av Arne Rettedals hus, med noen åpne landskap, avviker fra cellekontorstrukturen i Elise Ottesen Jensens hus. Derfor kan det være behov for ombygging og tilpasning i begge bygg og da særlig i Elise Ottesen Jensens hus.

Oppsummering

Med unntak av erstatningsarealer for brukere som i dag holder til i midlertidig bygningsmasse er det sannsynlig at UiS, på mellomlang sikt, vil

ha tilstrekkelig med areal også i fremtiden. Denne konklusjonen er avhengig av at planlagte byggeprosjekter realiseres. Det er nytt Helsevitenskapelig bygg som utløser omrokkeringene og dermed muligheten til å løse flere av fakultetenes behov.

Ettersom nytt Helsevitenskapelig bygg avventer politisk behandling og vil ta flere år å realisere etter at beslutning er tatt anbefaler vi at UiS prioriterer å utrede behovet som ikke kan løses innenfor eksisterende og planlagt bygningsmasse. Dette vi si at UiS på kort sikt bør prioritere å jobbe videre med å konkretisere behovet for nytt studenthus.

7.4 Forhold til gjeldende områdereguleringsplan

Intensjon og innhold

Områdereguleringsplanen for universitetsområdet i Stavanger legger rammer for videre utbygging og utvikling av kunnskapsmiljøet på Ullandhaug. Intensjonen er å legge til rette for sambruk og samlokalisering mellom forskning, undervisning, næringsliv og universitetssykehuset for å bidra til å styrke muligheten for innovasjon og samarbeid. Områdereguleringsplanen utgjør rammeverk for utbygging inntil en eller flere nye reguleringsplaner vedtas for hele eller deler av området.

UiS' plan for langsiktig utvikling av arealene på Ullandhaug tar i all hovedsak utgangspunkt i føringer i områdereguleringen. Nye bygningsvolum er plassert innenfor arealer som er regulert til undervisningsformål, og den foreslåtte prioriteringen av utbygging i nord og inntil kollektivaksen først er i tråd med rekkefølgebestemmelsene. Spesielt viktige elementer, som hovedvannledning som går under campus, er hensyntatt. Utfasing av midlertidige bygninger er i tråd med områdereguleringsplanen.

Campusutviklingsplanen tar imidlertid utgangspunkt i statens fysiske behov (dvs. UiS), og legger til grunn en lavere vekst for universitetet enn det som lå til grunn for områdereguleringsplanen. Områdereguleringsplanen åpner opp for ca. 200 000 m² nytt bruksareal til universitetsformål, mot dagens ca. 120 000 m². UiS' og SiS' behov i de nærmeste 10 årene ligger sannsynligvis innenfor spennet 15.000 - 35.000 m², avhengig av plassering av nytt bygg for helsevitenskapelig fakultet. Studentboliger er da ikke medregnet.

Områdereguleringen tillater et høyhus midt på campus. Dette høyhuset er testet ut og illustrert i mulighetsstudien av Link arkitektur, og det er også i campusutviklingsplanen vurdert til å kunne være et positivt element som gir utsikt og markerer universitetet i landskapet. Områdereguleringen legger også opp til et parkeringshus og mindre overflateparkering. Campusutviklingsplanen støtter opp om dette. I saksfremstillingen til områdereguleringsplanen er det også beskrevet at bygg bør plasseres

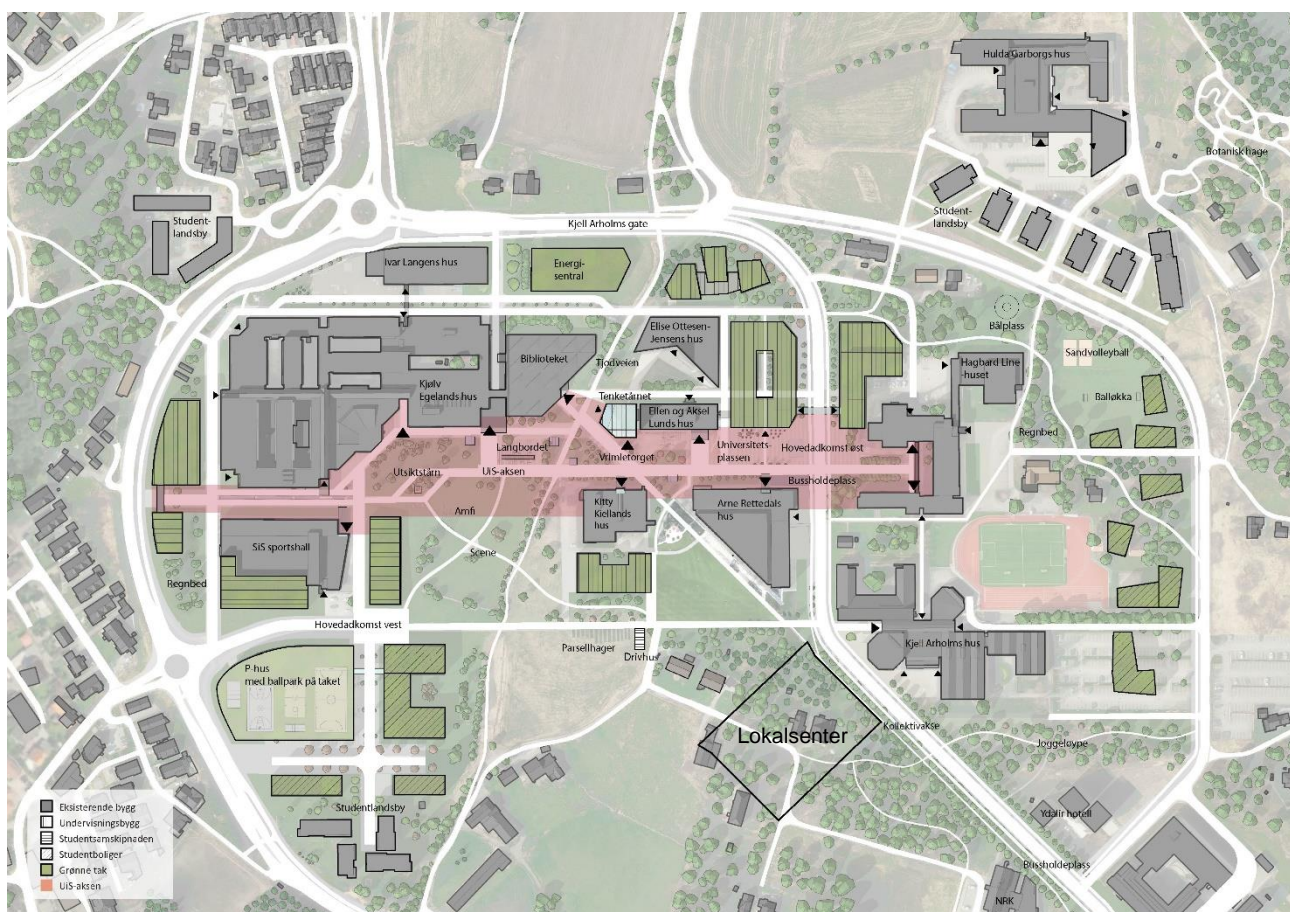
sentralt og fortette, framfor å bidra til større spredning.

Områdeplanen legger opp til at flere ubebygde naturområder bygges ned. De siste årene har vi fått mer kunnskap om betydningen av å la ubebygde naturområder forbli ubebygget. Av hensyn til mål om reduksjon av klimagassutslipp og tilpasning til klimaendringer bør generelt sett allerede berørte områder (plener, asfaltert eller gruslagt areal) velges som byggetomt framfor naturområder (jordbruksareal, skog, områder med variert vegetasjon). I områdeplanen er studentboliger foreslått nesten utelukkende på ubebygde arealer. Siden universitetet ikke vil ha behov for alle arealene som er avsatt til universitetsformål, foreslås det derfor å bygge studentboliger på noen av disse arealene i stedet. Da kommer studentboligene tettere på campus, og ubebygde arealer kan spares.

Lokalsenter

Innenfor felt U14, sør for Arne Rettedals hus, er det i områdereguleringen tilrettelagt for et lokalsenter hvor det tillates detaljhandel inntil 3000 kvm og service. Dette området er også definert som et lokalsenter i bestemmelsene til kommuneplanens arealdel. Feltet er i dag delvis skogkledt og delvis bebygget med noen boliger. Arealet eies delvis av Statsbygg og delvis NRK. De eksisterende privatboligene innenfor feltet fester tomt av NRK.

Arbeidet med campusutviklingsplanen har vist at det er behov for et større servicetilbud, flere møteplasser og lengre åpningstider på campus. Det er blant annet etterspurt lengre åpningstider på kantinene, flere kaféer der en kan treffes og få seg en matbit både tidlig og sent, samt uformelle møtesteder uten kjøpepress. For å oppnå større aktivitet inne i og mellom de eksisterende bygningene ved universitetet, har universitetet behov for at det fortettes med funksjoner, kvadratmetre og mennesker innimellom de eksisterende bygningene langs campusaksen. Da skapes det også muligheter for bedre sammenheng mellom bygningsmassen og mer samhandling mellom brukerne av de ulike bygningene.

Figur 39: Plan for langsiktig utvikling av universitetets campus med svart omriss av det planlagte lokalsenteret slik det er plassert i områdereuleringsplanen. Illustrasjon: Link arkitektur

Statsbyggs oppgave er å bygge formålsbygninger for universitetet, og bistå ved leie i markedet. De funksjonene som er aktuelle for et lokalsenter, er i hovedsak ikke innenfor kategorien "formålsbygg" for universitetet. Campusutviklingsplanen viser imidlertid ikke universitetsbygninger eller annen utvikling som er til hinder for at andre aktører kan utvikle det planlagte lokalsenteret. UiS kan leie seg inn i et slikt bygg ved behov.

Utvikling av et lokalsenter vil kunne supplere funksjonene ved UiS på en god måte, og både UiS og Statsbygg er positive til at andre aktører utvikler lokalsenteret. For UiS vil det viktigste på kort sikt være å fortette, tilpasse og utvikle arealene langs campusaksen for å bidra til at visjonen om et sammenhengende «campus-gulv» kan realiseres.

Rekkfølge

Bestemmelsen om rekkefølge for utbygging av U-feltene sier at U-feltene langs hovedadkomst (U7-U14) skal prioriteres sammen med U-UNIVERSITETET I STAVANGER CAMPUSUTVIKLINGSPLAN

feltene langs kollektivaksen fra nord til sør, før øvrige områder tas i bruk. Etersom utbyggingsbehovet er vurdert til å være relativt beskjedent i et 20-årsperspektiv vil det gi langt bedre måloppnåelse for campusutviklingen dersom U-feltene langs kollektivaksen fra nord til sør prioriteres foran felt U7-14. Denne prioriteringen vil øke konsentrasjon av mennesker, aktiviteter og tjenestetilbud i det mest sentrale området på campus, slik det er behov for. En annen positiv konsekvens er at nedbygging av kulturlandskap og arealer med større biologisk mangfold blir utsatt. I tillegg vil en slik prioritering av arealene inntil kollektivaksen i større grad støtte opp om kollektivtransport enn arealene som ligger nær hovedkjøreatakomsten (Rennebergstien). I forbindelse med fremtidige utbyggingsprosjekter bør det også vurderes om noen av de planlagte infrastrukturiltakene er dimensjonert for stort, eller om de bør utsettes.

Mulige konflikter og risiko

Elementer i campusutviklingsplanen som ikke er i tråd med områdereuleringsplanen:

- Omdisponering av felt U12 til studentboliger.
- Foreslår å bygge kun på vestre del av felt U9 for å beholde utsikten fra UiS-høyden utover mot Hafrsfjord og sikre gode solforhold på uteoppholdsarealene rundt.
- Kitty Kiellands hus er ikke foreslått fjernet i områdereguleringsplanen, men tomten er regulert til grøntformål. UiS' og Statsbygg har ingen planer om å rive Kitty Kiellands hus, og har planer om å utvikle bygningen videre.

Områdereguleringen krever detaljregulering av hvert enkelt delfelt inklusiv tilstøtende torg, før delområdet kan bygges ut. Dette betyr at dersom et felt foreslås endret fra et formål til et annet, f.eks. fra universitetsformål til studentboligformål, så vil det kunne medføre et krav om konsekvensutredning i forbindelse med detaljregulering da formålet ikke er i henhold til overordnet plan. Dette er det i så tilfelle Stavanger kommune som planmyndighet som beslutter. I alle tilfeller må delfelt detaljreguleres før utbygging. Endring av formål fører dermed sannsynligvis ikke til en vesentlig økning i gjennomføringstid.

"Ved utbygging på felt som ligger inn mot kollektivtraseen nord for Professor Olav Hanssens vei eller felt U9, U10, U12, U13, U19 eller U20, skal opparbeidelse av kollektivtraseen med tilhørende sykkelfelt og gangarealer/torg nord for Professor Olav Hanssens vei, sikres gjennomført. Kollektivtraseen skal ferdigstilles i sin fulle bredde med tilhørende sykkelbaner og torg i samme takt som bebyggelsen langs gaten tas i bruk".

Denne bestemmelsen tolkes til at byggeprosjekter på begge sider av den planlagte kollektivaksen nord for Arne Rettedals hus vil utløse krav om flytting og opparbeidning av Kjell Arholms gate i henhold til områdereguleringsplanen. Rækkefølgekravet vil kunne ligge i veien for utvikling av det sentrale campusområdet

²³ Finansdepartementet (2016) Instruks om utredning av statlige tiltak, fastsatt ved kongelig resolusjon 16. februar 2016

fordi kostnaden kan bli uforholdsmessig stor for små byggeprosjekter. Et stort byggeprosjekt vil imidlertid både kunne forutsette en slik flytting for å få tilstrekkelig størrelse på byggetomta, og samtidig tåle den økonomiske belastningen.

7.5 Gjennomføring

Statlige føringer

Ved behov for nye lokaler, eller behov for forandringer i eksisterende lokaler, skal departementet påse at alle relevante forhold blir tilstrekkelig utredet i henhold til kravene i Utredningsinstruksen²³. Utredningen beskriver behov og krav som må stilles til lokalene for at virksomheten skal kunne ivareta sine oppgaver.

Alternative løsninger for hvordan behovet kan dekkes skal vurderes. Bygge- og leiesaksinstruksen²⁴ presiserer kravene i utredningsinstruksen for statlige lokalbehov, og skisserer prinsipper departementene skal følge når de beslutter hvordan lokalbehovet skal dekkes. Instruksen gjelder ved inngåelse av avtaler om leie av lokaler, både i markedet og internt i staten. Figur 39 illustrerer disse prinsippene. For lokaler som det normalt er et velfungerende marked for skal lokalbehovet i utgangspunktet dekkes gjennom leie i markedet, med lavest mulig grad av spesialtilpasning.

Dersom lokalenes beliggenhet eller graden av spesialtilpasning gjør at markedsverdien er vesentlig lavere enn byggekostnaden, eller om utleier antas å kunne komme i en monopol-situasjon ovenfor den statlige leietakeren, vurderes markedssituasjonen som ikke velfungerende. Da skal lokalbehovet som hovedregel gjennomføres som et statlig byggeprosjekt. Lokalet vil da eies av staten og enten forvaltes av virksomheten selv eller av Statsbygg.

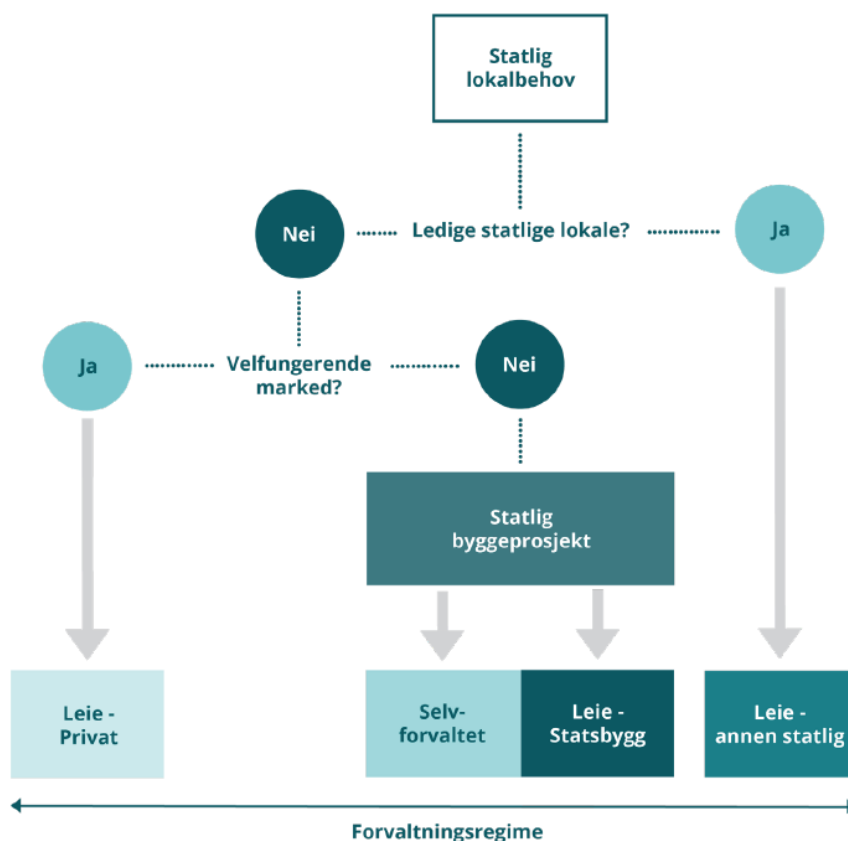
Finansieringsmodeller

Byggeprosjekter ved universiteter og høyskoler kan finansieres på ulike måter²⁵:

²⁴ Kommunal og moderniseringsdepartementet (2017) Instruks om håndtering av bygge- og leiesaker i statlig sivil sektor, fastsatt ved kongelig resolusjon 13. januar 2017

²⁵ Meld. St. 4 (2018–2019). Langtidsplan for forskning og høyere utdanning 2019-2028

- *Prosjekter i egen regi.* Byggeprosjekter som de selvforvaltende institusjonene gjennomfører på egen hånd innenfor egen uendret budsjettamme.
- *Kurante byggeprosjekter.* Byggeprosjekter der institusjonen forplikter seg til å dekke husleien som følger av prosjektet innenfor egne uendrede budsjettammer. Ordningen er et tilbud innenfor statens husleieordning til statlige virksomheter.
- *Ordinære byggeprosjekter.* Når byggeprosjekter utføres som ordinære prosjekter, følger planlegging, beslutning om iverksettelse og gjennomføring, og eventuelt ekstern kvalitetssikring, et forhåndsdefinert regime med faste beslutningspunkter (statens prosjektmodell). Forslag om startbevilgning og kostnadsramme for prosjektene fremmes i statsbudsjettet. Regjeringen vurderer normalt spørsmål om husleiekompensasjon i forbindelse med vurdering av startbevilgning til byggeprosjektet. Som hovedregel dekkes husleie innenfor gjeldende budsjettammer. Det gis vanligvis ikke kompensasjon ut over 75 % av økte husleieutgifter.
- *Universitetsarealer i sykehus.* Stortinget har vedtatt prinsipper for planlegging, bygging og finansiering av universitetsarealer i nye sykehusbygg, gjeldende fra 2018. Dette innebærer at helseforetakene planlegger og bygger universitetsareal for medisinstudiet i nye sykehusbygg. Helseforetakene eier arealene, og universitetene leier dem.
- *Prosjekter i samarbeid med private utleiere.* Universiteter og høyskoler kan også realisere prosjekter i samarbeid med private aktører (offentlig privat samarbeid). Institusjonene inngår i slike tilfeller leieavtale med private aktører på kommersielle vilkår. Husleien skal dekke de samme elementene som i statens husleieordning og fastsettes i avtale mellom den enkelte institusjonen og utleier. I vurderingen av om et lokalbehov skal dekkes ved leie i markedet eller ved et statlig byggeprosjekt, skal det overordnede hensynet være hva som er økonomisk mest gunstig for staten.

Figur 40: Illustrasjon av prinsippene i bygge- og leiesaksinstruksjonen vedrørende avklaringer om leie i markedet eller statlig byggeprosjekt²³

En utvidet ordning med midler til oppgradering og tilpasning av forsknings- og læringsareal ble lansert i Langtidsplan for forskning og høyere utdanning 2019-2028. Målet med tiltaket er mer egnede universitets- og høyskolebygg som fremmer moderne undervisnings- og forskningsformer, øker læringsutbyttet og bidrar til godt psykososialt miljø²⁶. I statsbudsjett for 2020 for Kunnskapsdepartementet er det foreslått å tildele totalt 161 millioner kroner til oppgradering av bygg og lokaler for universiteter og høyskoler, jf. Prop 1 S. (2019-2020) Midlene som departementet tildeler skal gå til bygg og lokaler, ikke innkjøp av utstyr og inventar. Ordningen er åpen for både institusjoner som i all hovedsak forvalter egne bygg og eiendom, og for institusjoner som inngår i Statens husleieordning. Føringer for søknader er blant annet at byggeprosjektet må være i tråd med institusjonens strategiske campusutviklingsplan og at institusjonen stiller med en egenandel på minimum 50 prosent av byggeprosjektets totale kostnad.

7.6 Oppfølging

Eierskap og oppfølging

Campusutviklingsplanen eies av både UiS og Statsbygg. Statsbygg må sette seg inn i og forstå UiS' strategi og planer for å best mulig forstå hvordan bygningsmasse, uteområder og tilhørende infrastruktur kan utvikles for i størst mulig grad å støtte opp under ønsket utvikling for UiS.

En annen viktig forutsetning for at de ønskede gevinstene skal kunne oppnås er at Statsbygg og UiS utvikler felles rutiner for oppfølging av campusutviklingsplanen og innarbeider den i begge virksomhetenes styrende dokumenter. Dette innebærer plassering av ansvar for at alle tiltak på bygninger og uteområder sjekkes mot campusutviklingsplanen før de iverksettes. Dersom tiltakene ikke er i tråd med planen, bør beslutning om gjennomføring løftes i organisasjonen.

Det er UiS' direktør for organisasjon og infrastruktur som eier campusutviklingsplanen, og direktør for bygg- og arealforvaltning som har ansvar for oppfølgingen. I Statsbygg er det eiendomsavdelingen ved sektordirektør for universiteter og høyskoler som ivaretar eierskapet for campusutviklingsplanen, og Statsbyggs eiendomssjef for universitetet i Stavanger som har det overordnede ansvar for forvaltning av planen. Den daglige (eller operative) oppfølgingen ivaretas av Statsbyggs lokale drifts- og vedlikeholdsavdeling, gjennom f.eks. vedlikeholdsplanlegging.

For at UiS' skal nå sine målsettinger om å bli et mer attraktivt, åpent og bærekraftig universitet, er det imidlertid ikke bare endringer i bygningsmasse og tilhørende infrastruktur som må til. Endringer i organisasjon (som f.eks. arbeidsmåter, beslutningsprosesser, kommunikasjon mm.) og i teknologi må også til. Som et eksempel er flere typer endringer nødvendig for å redusere klimagassutslipp fra tjenestereiser. Dette kan innebære både strukturelle og kulturelle endringer som gjør det mindre attraktivt å reise, valg av reisemidler som gir lavere utslipp, bedre videokonferanseutstyr, flere egnede møterom for videokonferanser med mer. UiS må jobbe med organisasjonen og Statsbygg må støtte opp med nødvendig tilpasning av bygningsmassen.

Plan for revisjon

Campusutviklingsplanens effektmål er utarbeidet med utgangspunkt i UiS' visjoner og målsettinger, slik at dersom disse endres, bør det vurderes om også campusutviklingsplanen må revideres. Større endringer i universitetets omgivelser eller rammebetingelser kan også utløse behov for revisjon. Statsbygg anbefaler at revisjonsbehov vurderes etter hver oppdatering av UiS' strategi.

²⁶ Kunnskapsdepartementet (2019) Brev til institusjonene om oppgraderingsmidler

STATSBYGG
ADRESSE Postboks 232 Sentrum, 0103 Oslo
BESØKSADRESSE Biskop Gunnerus' gate 6 (Byporten) 0155
Oslo

TLF. 22 95 40 00
NETT statsbygg.no
E-POST postmottak@statsbygg.no